

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuzuncu İnikat

28 . I . 1959 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	628	
2. — Havale edilen evrak	629	
3. — Yoklama	629	
4. — Takrirler	629	
1. — Bursa Mebusu Mazlûm Kaya- lar'ın, İstanbul'da Küçükyalıdaki sinema- da vukubulan müessif çökme hâdisesi ne- ticesinde hayatlarını kaybeden vatandaş- lar için bir dakika saygı duruşunda bulu- nulması ve Büyük Millet Meclisinin tazi- yetlerinin İstanbul Belediye Reisliğine ib- lağına dair takriri (4/92)	629 : 630	
2. — Ordu Mebusu Ferda Güley'in, İstanbul'da vuku bulan son feci kaza kur- banlarının aziz ruhlarının tazizi için saygı duruşunda bulunulmasına dair takriri (4/93)	630	
5. — Müzakere edilen maddeler	630	
1. — Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, re- sim ve harclardan istisnasına ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülme- sine dair Kanun (1/218)	630,631,646,660 : 664	
2. — Divanı Muhasebatta münhal bu- lunan iki daire reisiği ile üç âzalık için se- çim yapılması hakkında Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ve Bütçe, Divanı Muhase-		
bat ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/307)		631,646 : 647
3. — Tebligat kanunu lâyihası ve Mu- vakkat Encümen mazbatası (1/105)		631
4. — Sakarya Mebusu Nusret Kirişçi- oğlu'nun, Devlet Şûrası Kanununa ek 6716 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında ka- nun teklifi ve Dahiliye ve Muvakkat En- cümen mazbataları (2/129)		631 : 632,646, 665 : 669
5. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapıl- ması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe En- cümeni mazbatası (1/293)		632 : 637,638,644, 646,650 : 654
6. — Devlet Su İşleri Umum Müdür- lüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı cet- vellerde değişiklik yapılması hakkında ka- nun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/295)		638,644,646,655 : 659
7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi 1958 yılı Haziran - Ağustos ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encü- meni mazbatası (5/17)		638

Sayfa	Sayfa
8. — Türkiye Büyük Millet Meclisi 1958 yılı Eylül - Kasım ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatasası (5/18)	638
9. — Adana eski Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Mustafa Türetken'in hükümlü bulunduğu cezanın affı hakkında Adliye ve Arzuhal encümenleri mazbataları (5/2)	638:646
6. — Sualler ve cevaplar	647
<i>A — Tahrirî sualler ve cevapları</i>	<i>647</i>
1. — Tokad Mebusu Sıtkı Eken'in, Turhal kazasıyla Zile arasındaki yolun Devlet yolları arasına alınması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin, tahrirî cevabı (7/386)	647
2. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale için tahsis olunan kok kömürü kontenjanının artırılması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın, tahrirî cevabı (7/349)	648
3. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Keskin'e tahsis olunan kok kömürü kontenjanının artırılmasının düşünülp düşünülmediğine dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın, tahrirî cevabı (7/352)	648:649
4. — Tokad Mebusu Şahap Kitapçı'nın, Şeker fiyatlarına yapılan zammın pancar müstahsilna inikâsının düşünülp düşünülmediğine dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın, tahrirî cevabı (7/367)	649

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Başvekil Adnan Menderes'in, Hariciye Vekili Fatih Rüştü Zorlu ile birlikte yurt dışına yapacakları seyahat dolayısıyla, avdetlerine kadar, Başvekil Millî Müdafaa Vekili Etem Menderes'in, Hariciye Vekiline de Dahiliye Vekili Namık Gedik'in vekillik edeceklerine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi okundu.

Sayın mebuslardan bâzılarına izin verilmesi hakkındaki Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi okundu ve izinler ayrı ayrı kabul edildi.

Kütahya Mebusu Muhittin Özkefeli'nin, tahsisatına ait Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi okundu ve tahsisatın verilmesi kabul olundu.

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan istisnasına ve Gelir ve Kurumlar Vergileri maddelerinin düşünülmemesine dair kanun lâyihasının müzakeresi bitirildi. Heyeti umumiyesi açık oya sunuldu, toplanılan reylerin tas-

nifi neticesinde nisabolduğu anlaşıldığından kanun lâyihası için ikinci defa rey müracaat olunacağı tebliğ olundu.

Tebliğat kanunu lâyihasının encümene verilen maddeleri gelmediğinden müzakeresi tehir olundu.

Sakarya Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Devlet Şûrası Kanununa ek 2. IV. 1956 tarihli ve 6716 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin birinci maddesine ait Muvakkat Encümen mazbatasası üzerinde görüşüldü.

28. I. 1959 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili	Kâtip
Trabzon Mebusu	Kırklareli Mebusu
<i>Mahmut Goloğlu</i>	<i>Mehmet Ali Ceylân</i>
	Kâtip
	Kütahya Mebusu
	<i>Kemal Özer</i>

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyiha

1. — Münakalât Vekâletinin hazarda idare etmekte olduğu münakale ve muhabere ve müra-sele işlerinin umumi veya kısmi seferberlik halinde ve fevkalâde hallerde ne suretle ifa edileceğine dair olan 4655 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin tadili ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun lâyihası (1/312) (Millî Müdafaa ve Münakalât encümenlerine)

Teklifler

2. — İçel Mebusu Yakup Karabulut'un, Su-baylar Heyetine mahsus Terfî Kanununun mu-addel 11 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/269) (Millî Müdafaa Encüme-nine).

3. — Ordu Mebusu Zeki Kumrulu ve iki ar-kadaşının, Gümrük Kanununa 6290 sayılı Ka-nunla eklenen Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 92.11 pozisyonunun değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/270) (Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

Mazbatalar

4. — Devlet Şûrasında açık bulunan bir daire reisliği ve bir âzalık için seçim yapılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Dahiliye

encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/239) (Ruznameye)

5. — Ticari nûmuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tan-zim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/107) (Ruznameye)

6. — Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britan-ya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 ta-rihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla, İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tâvizlerine dair mektubun tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/141) (Ruznameye)

7. — Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasın-da 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan «Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin ön-lenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine müte-dair Karşılıklı Yardım Sözleşmesi» nin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/176) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Mahmut Goloğlu

KÂTIPLER : Mehmet Ali Ceylân (Kırklareli), Kemal Özer (Kütahya)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız, efendim.
(Giresun mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.
İki önerge var, okutuyorum.

4. — TAKRİRLER

1. — Bursa Mebusu Mazlum Kayalar'ın, İs-tanbul'da Küçükyalı'daki sinemada vukubulan

müessif çökme hâdisesi neticesinde hayatlarını kaybeden vatandaşlar için bir dakika saygı duru-

şunda bulunulması ve Büyük Millet Meclisinin taziyetlerinin İstanbul Belediye Reisliğine iblâğına dair tavriri (4/92)

Yüksek Reisliğe

24 Ocak Cumartesi günü İstanbul'da Küçük-yalı'daki sinemada vukubulan müessif çökme hâdisesi neticesinde hayatlarını kaybeden vatandaşlar için bir dakika saygı durumunda bulunulması ve Büyük Millet Meclisinin taziyetlerinin İstanbul Belediye Reisliğine iblâğını saygılarımla arz ve teklif ederim.

28 . I . 1959

Bursa Mebusu
Mazlum Kayalar

2. — Ordu Mebusu Ferda Güley'in, İstanbul'da vukubulan son feci kaza kurbanlarının aziz ruhlarını tâziz için saygı durumunda bulunulmasına dair tavriri (4/93)

Büyük Millet Meclisi Sayın Reisliğine
Yüksek Heyetin İstanbul'da vukubulan son feci kaza kurbanlarının aziz ruhları ve geride kalanların tarifsiz ızdırapları huzurunda saygı duruşuna davet buyurulmasını arz ve teklif ederim.

28 . I . 1959

Ordu Mebusu
Ferda Güley

REİS — Son hâdiselerde vefat eden vatandaşlarımızın aziz ruhlarını tâziz için Yüksek Heyetinizi bir dakika saygı duruşuna davet ediyorum.

(Bir dakika saygı duruşunda bulunuldu.)

REİS — Taziyetlerin bildirilmesi hususunu Riyaset nazara alacaktır, efendim.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan istisnasına ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair Kanun (1/218)

REİS — Bu kanun lâyihası geçen inikatta oylarınıza arz edilmişse de ekseriyet nısbı hâsil olmamıştı. Bu defa tekrar açık reylerinize arz edilmiştir.

2. — Divanı Muhasebatta münhal bulunan iki daire reisliği ile üç âzalık için seçim yapılması hakkında Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ve Bütçe, Divanı Muhasebat ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasını (3/307) (1)

Bir tavriri var okutuyorum efendim.

Yüksek Reisliğe

Divanı Muhasebatta iki daire reisliği ile üç âzalığın uzun zamandan beri münhal bulunması dolayısıyla seçimin diğer işlere tercihan yapılmasını arz ve teklif ederim.

Muhtelit Encümen Reisi
Halil İmre

REİS — Tavriri reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 28 S. Sayılı matbuua zaptın sonundadır.

Mazbatayı okuyoruz efendim.

(Muhtelit Encümen mazbatasını okundu.)

REİS — Hazırlanıp dağıtılan mazbatada daire reisliği için dört isim mevcuttur, iki tanesi seçilecektir. Âzalar için altı isim mevcuttur. üç tanesi seçilecektir.

Tasnif heyetleri için kura çekiyoruz, efendim.

Daire Reisliği için tasnif heyeti seçiyoruz :
Nüzhet Çubukçu (Sivas) (Yok sesleri)
Sabahattin Kadirbeyoğlu (Gümüşane) (Burada sesleri)

Âdil Sağıroğlu (Erzincan) (Yok sesleri)

Cemal Tüzün (Kocaeli) (Yok sesleri)

Hamdi Özkan (Sinob) (Burada sesleri)

Tevfik Doğuşiker (Van) (Yok sesleri)

Burhan Belge (Muğla) (Yok sesleri)

Avni Doğan (Ankara) (Yok sesleri)

Hakkı Karmel (Kayseri) (Yok sesleri)

Behçet Uz (İzmir) (Yok sesleri)

Kemali Beyazıt (Maras) (Yok sesleri)

Mehmet Delikaya (Malatya) (Yok sesleri)

Sait Ağar (Adıyaman) (Burada sesleri)

REİS — Âzalık için tasnif heyetini seçiyoruz :

Ekrem Torunlu (Aydın) (Yok sesleri)

Naci Berkman (Samsun) (Yok sesleri)

Sedat Çetintaş (İstanbul) (Burada sesleri)

Sadık Erdem (Antalya) (Yok sesleri)

Ali Çobanoğlu (Denizli) (Yok sesleri)

Zeki Kumrulu (Ordu) (Burada sesleri)
Arslan Bora (Tunceli) (Yok sesleri)
Rıza Tekeli (Adana) (Burada sesleri)

REİS — Hangi seçim çevresinden reylerin atılacağını tesbit için kur'a çekiyoruz: Sivas.

(Sivas mebuslarından başlanarak reyler kürsüdeki sepetlere atıldı.)

REİS — Reylerini kullanan arkadaşların lütfen yerlerini almalarını rica edeceğim, müzakerelere devam edeceğiz.

Reylerini kullanmayan arkadaşlar lütfen reylerini kullansınlar.

Rey verme muamelesi bitmiştir. Tasnif heyetleri Dahiliye Encümeninde vazife göreceklerrdir.

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harçlardan istisnalarına ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair kanun lâyihasına reylerini kullanmayan arkadaşlar lütfen reylerini kullansınlar.

Rey atma muamelesi bitmiştir.

3. — *Tebliğat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)*

REİS — Tebliğat Kanununun 52 - 57 nei maddelerindeki ceza hükümlerine aidolan mazbata gelmiştir. Ancak ehemmiyetine binaen işbu rapor basılıp mebuslara dağıtılmıştır. Mebus arkadaşların bu raporu tetkik edebilmelerini teminen görüşülmesini gelecek Birleşime talik ediyorum.

4. — *Sakarya Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Devlet Şûrası Kanununa ek 6716 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Dahiliye ve Muvakkat Encümen mazbataları (2/129)*

REİS — Söz Nusret Kirişcioğlu'nun.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Sakarya) — Vazgeçtim.

REİS — Arkadaşımız konuşmaktan vazgeçmişlerdir.

Verilmiş olan tadil tavriri komisyona havale olunmuş, komisyoneca bu tadil nazarı dikkate alınmamış ve nazarı dikkate alınmadığını bildiren komisyon raporu gelmiş ve geçen celse okunarak müzakereleri tamamlanmıştır. Şimdi bu raporu reylerinize arz edeceğim.

FERHAN ARKAN (Çankırı) — Bunun aksine tavriri var, okunsun.

REİS — Ne tavriri efendim?

FERHAN ARKAN (Çankırı) — Hâkimlere ait liste ile mütenazır kılınması hakkında.

REİS — Efendim, o tavriri evvelce okuduk. Bu tavriri kabul edilerek encümeneye verildi. Encümen bunu müzakere ederek nazarı itibara almadı ve bu raporu yazdı. Raporu da geçen celsede okuduk, müzakere tamamlandı. Bir arkadaşımız söz talebinde bulunmuştu, o da vazgeçti. Başkaca tavriri yoktur. Binaenaleyh geçen celsede okunup müzakeresi yapılan encümen raporunu oylarımıza arz edeceğim. (Bravo, sesleri)

Tavriri kabul etmiyen encümenin raporunu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Encümen raporu kabul edilmiştir, efendim.

Bu maddeyi cetvelle birlikte okuyup reylerinize arz edeceğim.

Devlet Şûrası Kanununa ek 2. IV. 1956 tarihli ve 6716 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 2. IV. 1956 tarihli ve 6716 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvel, ekli şekilde değiştirilmiştir.

CETVEL

Aylığı	D.		
150	1	{Şûrayı Devlet Birinci Re-	
125	2	isi, daire reisleri ve azaları	
100	3	{ile Başkanun Sözcüsü	800
		{(Aldıkları maaşa bakıl-	
		{maksızın)	
100	3	{Kanun sözcüleri ve baş-	
90	4	{muavinler	500
80	5	{Kanun sözcüleri ve mu-	
70	6	avinler	350
60	7	{	
50	8	{	
40	9	{Muavinler	250
35	10	{	

REİS — Maddeyi cetvelle birlikte oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun 28. II. 1958 tarihinden itibaren mer'idir.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSVEKİLİ İZZET AKÇAL (Rize) — «Bu kanun neşri rihinden itibaren meriyete girer.» Şeklinde tashihini encümen adına arz ve rica ederim.

REİS — Encümenin tashihi suretiyle maddeyi tekrar okutup oylarınıza arz edeceğim.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiş ve lâyiha açık oylarınıza arz olunmuştur.

5. — *Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretili cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/293) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında Nihat Sarginalp.

NİHAT SARGINALP (Gümüşane) — Efendim, Nafia Vekâleti Karayolları Umum Müdürlüğünün 1958 bütçesine ek ödenek verilmesi istenmektedir. Ek ödenek miktarı 21 milyon liradır. Bu paranın 10,5 milyon lirası il ve köy yollarına sarf edilecek paradan ayrılmış bulunmaktadır. Bu kadar az bir ödenek, ne Karayolları bölgelerinin işine yarıyacak ve ne de il ve köy yollarının işine yarıyacaktır. Zira bu 20 milyon lira halen iki dairede yapılmış işler dolayısıyla gerek mütaahhitlere, gerek taşaronlara ve gerekse emaneten yapılan işlere verilecektir. Değil 20 milyon, 100 milyon verilse bu para kâfi gelmiyecektir. Bu işlerin bir kısmı evvelki seneler alınmış olan sâri mukaveleli işlerle yapmakta, il ve köy yollarının yardımı doğrudan doğruya Vekâletten illere verilmektedir. İllere, özel idarelere mal edilen bu paralar daha çok vilâyetin re'sen taşaronlar ve bilhassa ameyleyle iş yaptırdığı kısımlara sarf edilmektedir. Ek ödeneklerin iş mevsimi geçtikten sonra verilmesinin hiçbir faydası yoktur. Ya ek ödenekler iş mevsiminde verilmelidir, ya hiç verilmemelidir. Ek ödeneklere güvenerek senesi içerisinde işe başlamış birçok valiler ve nafia müdürlükleri bugün çok müşkül durumdadırlar. Ameleler muayyen bir para alan geniş bir sınıftır. Taşaron dediklerimiz de büyük sermayeye sahibolmayan kimselerdir ve idarenin vereceği para ile amelesini, işçisini idare eder, malzemesini günü gününe alır. Bunlar iş zamanında çok müşkül durumda kalmaktadırlar. Yalnız amelelerin ve taşaronların müşkül durumda kalmaları kâfi gelmiyormuş gibi idareler birtakım mahallî sebeplerle para verememek durumunda kalıyorlar. Bu yüzden ameleler, taşaronlar hattâ mütaahhitler vilâyet konaklarını, nafia müdürlüklerini aşındırmaktadırlar. Bu huzursuzluk o kadar ileri gitmiştir ki, meselâ Bursa'da ameleler Nafia Müdürlüğüne hücum etmişlerdir. Bütün bunları nazarı itibara alarak dikkatinizi çekmek istiyoruz. Hükümet doğrudan doğruya sene başında bütçe ile verilecek yardım, tahsisat, her ne ise, sene içinde versin, bir daha ek ödenek verilmeyeceğini bildirsün. Daireleri de kendi para kudretleri dışında yeni işlere girmezler ve bu suretle de sene sonunda müşkül duruma düşmezler. 21 milyon ek ödenegin 10,5 u il yollarına verilecektir. İş mevsimi de, esasen çoktan geçmiştir, kar, yağmur, çamur her yerde muazzam bir vaziyettedir. Verilen bu tahsisatın havalesi, muamelesinin yapılması için belki bir ay beklemek icabedecektir, esasen üç ay iş mevsimi geçmiştir. Onun için bu para hiçbir işe yaramıyacaktır. Bu para, nafia müdürlüklerinin, valiliklerin yaptırılmış oldukları işlere nazaran çok azdır, yalnız Posof yolu için 32 bin lira para verilecektir. Valiye emir verildiği halde halklı olarak Vali veremeyecek durumdadır. Çünkü Kars vilâyetinin yaptırdığı iş değil 32 bin, bu sene milyonları aşmaktadır. Binaenaleyh ek ödeneklerin az olması yerinde değildir. Bu ya yüklü olarak zamanında verilmeli ve hiç olmazsa bu para hiç verilmeyecektir. Binaenaleyh, vilâyetler kendi kudretleri dışında yeni işlere girmesinler diye katî bir lisanla kendilerine vaktiyle bildirilmelidir.

siminde verilmelidir, ya hiç verilmemelidir. Ek ödeneklere güvenerek senesi içerisinde işe başlamış birçok valiler ve nafia müdürlükleri bugün çok müşkül durumdadırlar. Ameleler muayyen bir para alan geniş bir sınıftır. Taşaron dediklerimiz de büyük sermayeye sahibolmayan kimselerdir ve idarenin vereceği para ile amelesini, işçisini idare eder, malzemesini günü gününe alır. Bunlar iş zamanında çok müşkül durumda kalmaktadırlar. Yalnız amelelerin ve taşaronların müşkül durumda kalmaları kâfi gelmiyormuş gibi idareler birtakım mahallî sebeplerle para verememek durumunda kalıyorlar. Bu yüzden ameleler, taşaronlar hattâ mütaahhitler vilâyet konaklarını, nafia müdürlüklerini aşındırmaktadırlar. Bu huzursuzluk o kadar ileri gitmiştir ki, meselâ Bursa'da ameleler Nafia Müdürlüğüne hücum etmişlerdir. Bütün bunları nazarı itibara alarak dikkatinizi çekmek istiyoruz. Hükümet doğrudan doğruya sene başında bütçe ile verilecek yardım, tahsisat, her ne ise, sene içinde versin, bir daha ek ödenek verilmeyeceğini bildirsün. Daireleri de kendi para kudretleri dışında yeni işlere girmezler ve bu suretle de sene sonunda müşkül duruma düşmezler. 21 milyon ek ödenegin 10,5 u il yollarına verilecektir. İş mevsimi de, esasen çoktan geçmiştir, kar, yağmur, çamur her yerde muazzam bir vaziyettedir. Verilen bu tahsisatın havalesi, muamelesinin yapılması için belki bir ay beklemek icabedecektir, esasen üç ay iş mevsimi geçmiştir. Onun için bu para hiçbir işe yaramıyacaktır. Bu para, nafia müdürlüklerinin, valiliklerin yaptırılmış oldukları işlere nazaran çok azdır, yalnız Posof yolu için 32 bin lira para verilecektir. Valiye emir verildiği halde halklı olarak Vali veremeyecek durumdadır. Çünkü Kars vilâyetinin yaptırdığı iş değil 32 bin, bu sene milyonları aşmaktadır. Binaenaleyh ek ödeneklerin az olması yerinde değildir. Bu ya yüklü olarak zamanında verilmeli ve hiç olmazsa bu para hiç verilmeyecektir. Binaenaleyh, vilâyetler kendi kudretleri dışında yeni işlere girmesinler diye katî bir lisanla kendilerine vaktiyle bildirilmelidir.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; bu ek ödenek teklifi 9. I. 1959 tarihinde Hükümetçe tanzim olunmuş ve Meclise

(1) 62 Sıra sayılı matbuu zaptın sonundadır.

takdim edilmiştir. Malûmdur ki; malî yılın sonudur. Bu son günlerde böyle bir ihtiyacın düşünülmesi aneak fevkalâde hallerde mümkün olabilir. Normal zamanlarda bu işlerin daha evvelinden düşünülmesi ve tahsisatın ona göre verilmesi icabederdi. Birtakım masraflar yapılmış bu masraflar belki de tahsisat olmadan yapılmış işlerin ve bâzı taahhütlerin neticesidir. İster fiyat artışından, ister tarifelere yapılan zamdan olsun, bunların zamanında düşünülmesi mümkündür ve lâzımdır.

Ben şimdi hükümetten birşey öğrenmek istiyorum: Bu ek ödenekle karayollarının geçtiği bâzı kasabalarda, belediye hudutları içinde başlanan kaldırım ameliyeleri vardır. Bu tahsisat verildiği takdirde başlanmış olan bu kaldırım yapma işi ikmal edilecek mi, yoksa bir kısmı yapılmış, bir kısmı ne zaman ve nasıl yapılacağı meşkûk bulunan bu işler yarım mı kalacaktır?

Geçenlerde de arz etmiştim: Başlanılan işler bitirilmeden bir başka işe girildiği takdirde işler yarım kalacaktır ve kalmaktadır. Kaldırım işi de böyledir. Kars'ın bâzı kazalarında belediye hudutları içinde başlanılmış kaldırım işleri yarım kalmıştır. Mütaahhit sızlanmakta, belediye ise bunların bitirilmesini beklemektedir. Açılmış olan bu yollar bu tahsisatla ikmal edilmeli ve bundan sonra ikmalî mümkün olan işlere el atılmalıdır. İleride munzam tahsisat verilecek, münakale yapılacak; diye işe başlanmamalı. İdarenin birinci derecede düşüneneceği husus; elindeki tahsisata ve mezuniyetinin hududuna göre taahhüde girişmesidir. Eğer bu munzam tahnisatı Büyük Millet Meclisi kabul etmiyecek olursa bu idareler müşkül vaziyette kalır. Binaenaleyh idare hiç bir zaman kabul edilmesi mümkün olmayan bu gibi emrivâkilerle Büyük Millet Meclisi huzuruna çıkmamalıdır.

REİS — Nafia Vekili.

NAFIA VEKİLİ TEVFİK İLERİ (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, her iki arkadaşımı dikkatle dinledim. Nihayet Sarginalp arkadaşımı bir yandan ek ödenek için teklif ettiğimiz miktarın az olduğunu ifade ediyor, bir yandan da «vakit geçmiştir, buna ne lüzum var?» Diyor. Kendileri şimdi söz istediler galiba, tavzih ederlerse memnun olurum.

Bir kere şunu ifade edeyim ki muhterem arkadaşlarım; Hükümetin, getirdiği bu tasarı, diye-

bilirim ki, hepinizin ayrı ayrı üzerinde durduğunuz ve bir an evvel böyle bir ek ödenek tasarrusını getirmesi için kendisini zorladığımız, şahsan hepinizin meşgul olduğumuz, bir meseledir.

İlazer arkadaşım diyor ki, «Bununla kaldırımlar bitirilecek midir?» Bir kere bu parkeler ek ödenek alınacağı düşünülerek ihale edilmiş mevzu değildir. Sâri taahhütlere giren bir mevzudur ve bu ek ödenek olmasa da 1959 senesinin bütçesi ile tamamlanacaktır. Bu ek ödenek belki birtakım imkânlar sağlar, bu sene de ödemek imkânı hâsıl olur ve bu işi hızlandırabiliriz.

Muhterem arkadaşlar, şunu da ifade edeyim ki, karşılık bulursak, ikinci bir ek ödenek için gelmeyi cidden arzu ederiz. Bu imkânı sağlamak için kendi aramızda teşebbüs ve bir çalışmamız vardır.

Biz hiçbir vilâyete, ek ödenek göndereceğiz diye bir emir vermiş değiliz. Biz her vilâyete sana bu sene içinde şu kadar para vereceğiz, plânını, programını, işini ona göre tut demişizdir. Ama her zaman ona daha çok tahsisat vermeyi istiyoruz ve bu yolda çalışıyoruz.

Geçen sene 65 milyon lira ayırdık, ama bu kadarı yettiği için mi, hayır, daha fazla ayıramadığımız içindir. İmkânımız olsaydı sene başında, 1958 bütçesinde siz bize 100 milyon lira ayırırdınız, 150 milyon lira ayırırdınız. Bugün bu nakit fazlasını temin ederek bu paranın 10 buçuk milyon lirasını bu dâvaya hasretmek için huzuruza gelmiş bulunuyoruz. Bunun için bizi tenkid edeceklerini hiç tahmin etmezdik.

Bunu kısaca arz etmek mecburiyetinde kaldım. Bu tasarrımın kabulünü ve bize bunu vilâyetlere harcamamız imkânını sağlamanızı rica ederiz.

REİS — Nihat Sarginalp!

NIHAT SARGINALP (Gümüşane) — Efendim; her halde iyice izah edemedim ki Sayın arkadaşım Tefik İleri benim bu ek ödenekten memnun olmadığım tarzında bir beyanda bulundu. Ben böyle bir ifadede bulunmadım, hattâ iki nokta üzerinde durdum: Ek ödenek verilecekse iş mevsiminde verilmelidir dedim. Şimdi bir iş kalmış veya bitmek üzeredir. Bunun için bu ek ödenek o mntakadaki iş için sarf edilemeyecektir. Onun için iş mevsiminde sarf edilmek için ve mevsiminde yapılacak iş için verilmelidir. İlerde iş yapacaklar ameledir, sermayesi olmayan taşaronlar veya küçük mütaahhitlerdir.

Bunlar da Kasım ayına kadar işlerini bitirirler ve Kasım'dan bugüne kadar ek ödenek gelecek paramızı alacağız diye sızlanırlar. Vilâyetle vekâletler arasında gelip giden taşaron ve ameleler vardır.

ENVER KAYA (İstanbul) — Bir günde iş **çıkmas**.

NIHAD SARGINALP (Devamla) — Beyefendiler, bir günde çıkmazsa da..

REİS — Siz devam buyurun.

Hatibe söz atmayın efendim.

NIHAD SARGINALP (Devamla) — Posof yolunda çalıştırılmış olan Ali Yılmaz - belki dinleyiciler arasındadır - valiye gitmiştir, buraya gelmiştir, 32 bin lira alacağı vardır. Bunun on bin lirasını bu ek paradan kurtarmaya çalışmaktadır. Vatandaş mağdur olmaktadır. Hükümet yahut Nafia Vekâleti ek ödenekten verecek. «Bu verilirse inşaat mevsiminde verilsin, yoksa bu **da verilmesin» diye bir fikirde bulunmadım. Eğer vekâlet veya hükümet hiç ek ödenek verilmeyecektir derse valiler de ek ödeneğe güvenerek iş yaptırılmazlar. Ne halk mağdur olur, ne kendileri.**

Şimdi söz sırası gelmişken Sayın Tevfik İleri arkadaşına söylüyeyim ki, valiler kendi arzularına göre iş yaptırıyorlar ve Nafia Vekâletinin emri altında bu işleri yaptırduklarını mı unutuyorlar? Nasıl olursa olsun kendilerine verilen paraları bol bol mu sarf ediyorlar? Nafia Vekâleti de bunları görmemezlikten mi geliyor? Vali Tepedelenli Ali Paşa mı ki para verirsiniz iş yapar, vermezseniz yapılacak işleri ayarlar? Eğer ödenekler verilecekse işe göre verilsin. Taşaron ve amele avansla idare edilmekte, avansı az alıyor sonra parasının üstünü alamıyor, yahutta işe göre fazla avans alıyor. Şu kadar iş yapmıştır, 10 - 20, 30 lira avans alan amele yahut taşaron oyalanmakta ve bu vatandaşlar mağdur olmaktadır. Bu mağduriyetlere Nafia Vekâli bir son versin, aksi takdirde birçok vatandaşlar sıkıntıya kalacaklardır.

REİS — Nafia Vekili.

NAFIA VEKİLİ TEVFIK İLERİ (Samsun) — Arkadaşımızı dinleyenler zannederler ki bütün vilâyetlerde yüzbinlerce borca çalıştırılmış, istihkakını alamamış ameleler, mütaahhitler vardır. Bu mevzu bahis değildir.

İkincisi, şunu arz edeyim : Muhterem arkadaşlarımızın dinleyiciler arasında olduğunu

söylediği Posof'lu Ali Yılmaz lütfetsin, evvelâ bana gelsin. Arkadaşlarıma sordum, gelmemiş, Nihat Sarginalp'a gelmiş. Şimdi dinleyici locasından Nihat Sarginalp'ın ne söyleyeceğini dinliyor. Bize gelmiş değildir. Lütfen bize göndersinler, çaresini arayalım. Hakikaten dediği gibi valinin hatası varsa onun üzerinde duralım. Bana gelirse üzerinde duracağım; bana bu yolda bir şikâyet vâkı değildir. Bana bir şey söylemiyor, aranızda gelin - güvey oluyorsunuz. Siz söylüyorsunuz, o da dinliyor.

Sonra ek ödenek meselesine temas ettiler. Peşinen valilere desin ki biz bu sene ek ödenek alamıyacağız. Nasıl olur? Biz muazzam bir dâvanın içindeyiz. Herkes biliyor ki Hükümet imkân bulursa her hangi bir noktada ek ödenek alır. Bunun misali var, geçen senenin son ayında, Şubat ayının sonunda dahi 5 - 10 milyon liralık ek ödenek lütfettiniz. Ek ödeneği «inşaat mevsiminde getirin» diyorlar. Nereden getirelim, parayı bulursam getiririm. Fakat şuna itimat ediniz ki muhterem arkadaşlar, bu para mevsimindeymiş gibi gayet yerinde ve randımanlı olarak sarf edilecektir. Bu ek ödeneğin nerelere gideceğini gayet iyi biliyorsunuz, benim söylememe hacet yok.

Sonra bir tâbir üzerinde durmak isterim. «Vali, bir Tepedelenli Alipaşa mıdır ki» diyorlar. Bu nasıl söz? Siz kendi kendinize tevehhüm ediyorsunuz. Valiler emir hilâfına, nizam hilâfına iş yapmış değildir. Bu sizin şurada burada duyduğunuz bir hâdiseden ibarettir, bana intikal ettirmiş değilsiniz, bana intikal ettirmiş olsaydınız üzerinde dururdum.

Mâruzatım budur ve üzerinde fazla söz söylemeye yer olmadığı kanaatindeyim.

REİS — Asım Eren!

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, 1957 senesinde başlayıp henüz tamamen bitirilmemiş olan Niğde vilâyetinin, Ulukışla kazasının içinden geçen ve Bayagil köyüne kadar uzanan ana yolun istimlâk muamelelerinin tamamlanmadığını ve istimlâk bedellerinin tamamının ödenmediğini görmekteyiz. Yatırım kısmına aid olup ek ödenek istenen fasıllar eski inşaat ve asfalt faaliyetlerine sarf edilen paraların farkı ile işçi ücretleri, harcırah ve maaşlara ve teknik malzeme onarım hizmetlerine aittir. Temenni ederim ki, vatandaş kanunen hakkı olan istimlâk

bedelini aşın ve ek ödenek içinde bu da bulunsun. İstimlâk bedelleri dururken malzemeye, şuna, buna para ayırmak doğru değildir. Sayın Vekilden rica ediyorum; Karayolları Umum Müdürü Beyden sorsunlar, o kazada istimlâk bedeli verilmemiş kimseler varsa onlara istimlâk bedellerini lütfetsinler.

REİS — Encümen!

BÜTÇE EN. REİSİ HALİL İMRE (Balikesir) — Muhterem arkadaşlarım; anladığıma göre itiraz edilen nokta; ek ödeneğin miktarına veya bütçedeki tahsisatın sureti istimaline, eksikliğine ve fazlalığına dair değildir, ek ödeneğin talep zamanına aittir. Bu mevsimde böyle talebolur mu, denmektedir. Bu arada bütçelerin dikkatle hazırlanması, münakale ve ek ödeneklerden böyle zamansız faydalanma yollarına gidilmemesi konusulmaktadır.

Muhterem arkadaşlar, bilindiği gibi, elbette konuşan arkadaşlar da takdir ederler ki, münakale ve ek ödenek tatbikatı bütçenin en tabii ve en kanuni tatbik usulündendir. Hakikaten en mütekâmil bütçe, en iyi tahmin edilen bütçedir. Fakat tahminle hakikat ve tatbikat arasındaki fark o kadar aklıdır ki, kanunlarda yer almıştır. Muhasbe-i Umumiye Kanunu ek ödeneği ve bunun muhtelif usullerini tesbit etmiş ve böyle bir şeyin olabileceğini kanun içine almıştır.

Şimdi istenilen ek ödenek nedir? Bunun için söz arasında kaldırımdan, şundan, bundan bahsediliyor. Arkadaşlar bu ne kaldırım, ne şu, ne bu parasıdır. Bilindiği gibi fasıllar ve hizmet yerleri, hem bütçede muayyen olan fasıllar ve hem bu kanunda belirtilmiş olan hizmet yerleridir. Bunu bu neviden ifadeleri ile hem hizmetin asli hüviyetini ve hem de bu münakalenin sebep ve maksadını asli istikametinden inhiraf ettirmek mümkün değildir, tahrif etmek mümkün değildir. Ancak zihinlere bir başka ihtimali düşürmenin faydasız olacağına işaret etmek isterim.

Bütçenin iyi tahmin edilip edilmemesi bahsinde talebedilen ek ödenek nedir? Karayollarının bütçesi 607 milyon liradır. Bu 607 milyonluk bütçe içinde talebedilen ek ödenek bu bütçenin 30 da biridir. Ve bu 30 da birinin büyük bir kısmı, 20,5 milyon lirası yatırımlara müteveccihdir. Yani evvelden hizmetin tahmini, değil vâridatın, memleketin ekonomik hayatındaki durumla mütenasip artışın ve bu artışın istimaline

müteveccih imkânların tesbitinden ibarettir.

Cari masraflar 1,5 milyondan ibarettir. Bu talep bütçe yılının 10 neu ayında yapılmıştır. Bütçe yılının tatbikatında ve bütçeyi tedvinde hedef; Meclis tekrar açılıncaya kadar hakikaten İktüzükle ve Anayasa ile belirli olan devreye mahsus ek ödenek talebedilirken, sadece hizmetin tebellür ve tavazzuh etmesi değil, bunun yanında malî imkânların da tahakkuk etmesidir ve yapılan şey bundan ibarettir. Bir tarafta hizmetler Vekâleti ve icrayı tazyik ederken, bir tarafta da malî kaynaklarımızın bu yeni tazyikleri karşıyabilmesi için varidat imkânları aramaktan ve bunun neticesi olarak Meclisi Âliden kanunlara müstenit ek ödenek talebetmekten daha iyi bir şey yoktur. Ne yapılmalıydı? Lâyihadan anlıyoruz ki, bir tarafta belli bir varidat terakümü, bir varidat belirtisi, bir varidat yığını var. O halde bu burada dursun da beri taraftan yine vatandaşlarımız iş tazyiki altında iken Hükümet elini, kolunu bağlasın mı? İşte bu lâyiha Hükümet için hiç değilse 1958 senesinin mebdeinde kendisine tahmil edilen hizmetleri, yirmi küsur milyon fazlasıyla yapmış olmasının ancak mükâfat ve takdirini celbeder bir kanun lâyihâsından ibarettir.

REİS — Nihat Sarginalp.

NİHAT SARGINALP (Gümüşane) — Muhterem arkadaşlar, biz hiçbir zaman bu konu polemik mevzuu haline gelsin istemedik. Fakat Nafia Vekili, bizim söylemediklerimizi ve arzu etmediğimiz bir şeyi bize izafe etmek istediler.

Bahsettikleri mütaahhit...

REİS — Nihat Bey, bir dakika müsaadenizi rica edeceğim. Bu umumi bir kanun mevzuudur, şahsi bir meselenin burada müzakere mevzuu edilmesi ve netice alınması mümkün değildir. Böylece umumi mevzuun dışında bir birinizi rencide edecek bir müzakerenin açılmasına sebeb olmamanızı istirham ederim. Sadedin umumi mahiyeti üzerinde kalarak lütfen izahatınıza devam ediniz.

NİHAT SARGINALP (Devamla) — Müsaade ederseniz yanlış bir malûmatı tashih ediyim. Bu mütaahhit dairesine müracaat etmiştir. Dairesi valiliğe yazı yazmış, valilik cevap vermiştir. Ben kendisiyle tesadüfen konuştum. Sayın vekil «Benim bundan malûmatım yoktur» diyorlar. Bütün bir yaz propaganda gezisi do-

layışıyle dairesinde bulunmaması dolayısıyla muttali olmamışlardır. (Soldan, gürlütüler)

REİS — Esas hakkında konuşun.

NİHAT SARGINALP (Devamla) — Binaenaleyh bu müracaat yapılmıştır. Kendisinin malûmatı olmayabilir, fakat il köy yolları dairesi reisliğinden yazılmıştır. Bu yazıyı tahkik etsinler.

İkinci nokta; biz valilere Tepedelenli Ali Paşa mıdır? Derken onların Tepedelenli Ali Paşa olmadıklarını kabul etmiş bulunuyoruz. Yoksa sayın vekilin bize izafe ettiği, valiler Tepedelenli Ali Paşadılar fikirden kendimizi tenzih ederiz.

Muhterem arkadaşlar; bizim iddiamız şudur, diyoruz ki : ek ödenek verilmesine taraftarız. Fakat işin yapılması sırasında ve zamanında verilmelidir. İş çoktan yapılmış geçmiş olduktan sonra ek ödenek verilmesi neye yarar? Amelle mağdurdur, Nafiaya hücum edilmektedir... Bütün bu gibi mahzurları önlemek için daha çok ödenek vermek elbette lâzımdır. Fakat dediğim gibi, zamanında vermelidir. İşte biz bunu diyoruz. Bunun aksine bir mütalâa ve ifademizin neresindedir?

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; sayın bakan izahlarında bu kaldırım işinin senelere sâri bir tahsisatla yapıldığını ifade ettiler. Bu kabil tahsisatın sarfı da bir esasa ve programa bağlıdır. Bir program yapılmışsa alacak ve işin yarıda kalması mevzuubahsolamaz. Bendeniz bu seneye girilen işlerden yarım kalanlara işaret ettim, bir...

İkincisi; Encümen Sözcüsü Sayın Halil İmre, münakalenin, ek ödeneğin Muhasebei Umumiye Kanununun icablarından ve faydeli olduğunu ifade ettiler. Hakikaten bunlar Muhasebei Umumiye Kanununda yer alan meselelerdir, mevzulardır, ama bunlardan daha mühim bir mesele vardır; o da bütçede samimiyet kaidesidir. Bütçelerdeki samimiyet kaidesi de, bütçenin tanziminde, ihzarında ihtiyaçların iyice hesaplanmasıdır. Ama bu demek değildir ki, hiçbir zaman münakale, hiçbir zaman ek ödenek mevzuubahsolmaz. Bunlar zaruri hallerde yapılır. Eğer Halil İmre'nin iddiasını esas alırsak adeta asli mesele münakale ve ek ödenek oluyor, tâli mesele de bütçede samimiyet kaidesi oluyor.

Sonra buyurdular ki, «Başka mütalâalarla

mevzuu istikametinden inhiraf ettirmek istedikler.» Bizim böyle bir maksadımız yoktur.

Yine buyurdular ki; 10 neu ayda takdim olunmuş bu tasarı. Hayır arkadaşlar, ben tetkik ettim, 10 neu ayda değil, 1 nei ayın 9 nda Hükümetten çıkmıştır.

HALİL İMRE (Bahkesir) — Bütçe yılının 10 neu ayında efendim.

MEHMET HAZER (Devamla) — Bütçe yılının bitmesine fiilen bir ay kaldı demektir. Biz konuşmalarımızda arz ettik, bu işlerin vaktinde hesaplanması ve yapılması lâzımdır. Harcahlar verilmiş, taahhütlere girilmiş, masraflar yapılmıştır. Ondan sonra ek ödenek isteniyor. Ek ödeneğin verileceği nasıl tahmin edilmiştir de bu karşılık gösterilerek masraflar yapılmıştır? Biz bunu tenkid ettik ve temenni olarak «Bundan sonra yapılmasını» dedik.

Yine Vekil Bey buyurdular, Karayollarına verilen 60 milyon liralık tahsisat azdır. Bu memleketin ihtiyacını hiç kimse 60 milyon lira olarak iddia etmez. Keşke çok olsa da çok versek. Biz sadece teknik bir meseleye temas ettik, başlanan işler bitirilsin, program iyi yapılsın ve tahsisat havaleleri vaktinde verilsin, alâkahlar bu hususta müşkül mevkiide kalıp birtakımları borçlu duruma düşmesinler.

Nihat Bey arkadaşımızın temas ettikleri mevzuu bendeniz de biliyorum. Hakikaten vatanın merciiine müracaat etmiştir. Belki, Vekil Beyi bulamamış ama bakanlık erkânına meseleyi aksettirmiştir. Zaten her mesele için Bakanlık çıkmaya da lüzum yoktur.

Mesele bundan ibarettir.

REİS — Sadettin Karacabey!

SADETTİN KARACABEY (Bursa) — Muhterem arkadaşlar; mevzuun teknik, hukuki ve malî hususuna arkadaşlarımız temas ettiler. Ben bunlardan bir iki noktaya temas edeceğim.

Gayrisamimî bütçe, hepinizin takdir edeceği veçhile, varidatı fazla, masrafı az bütçedir. Samimî bütçelerde varidatla, masraf ayarlanmıştı. Varidat fazla olduğu zaman hükümet yeni bir ek ödenek talebiyle sizlerden yetki alır, bir yeni hizmete girişir veya girilmiş bir işi devam ettirir.

Arkadaşların üzerinde hassasiyetle durduğu bir mevzu olan köy ve il yollarının bir an evvel yapılması arzusu hükümeti bu yolda teşvik et-

miş ve bu sebeple hükümet bu tasarıyı huzuru-
nuza getirmiştir. Arkadaşlar şüphe izhar ettiler:
«Acaba bu masraflar olabilmemiş midir? Yahut da
bundan sonra harcanabilir mi?» Dediler. Bugün-
ne kadar harcandığı gibi, bundan sonra da har-
canacaktır. Bizim bölgemizde bu sene iş mevsimi
çok müsaittir. Bütün Bursa Milletvekillerinin
zaman zaman geçtiği bir yol vardır, 600
yıldan beri yapılmamıştır. Bir yol daha var ki,
bir kazadan geçmektedir. Bu yolun yapılması
devam ediyor, mevsim de gayet müsaittir. Bir
vatandaş bu yoldan geçmek için binbir güçlük
çekmektedir. Birçok saatler yürünerek vilâyet
merkezine gelinebilmektedir. Bu yoldan ciple
iki buçuk saatte geliniyor. Yol yapımı için,
beyefendinin buyurduğu gibi, 230 bin lira tah-
sisat ayrılmıştır. Bize de lütfedeceklerdir. Bir
dere kenarından bu yol geçer. Bugün bu yolda
çalışmalar devam ediyor, mevsim gayet müsai-
ttir. Bu yol açılmasını mı? Bugün bu yola
masraflar yapılıyor. Acaba hükümet acaba bu pa-
rayı harcamasını da beklesin mi? Lütfetsinler.
Mahalline masruf bir harekettir. Hükümeti tak-
dir ederim. Bunda çok insafli hareket etmemiz
gerekir arkadaşlar. (Soldan, bravo sesleri)

REİS — Bir takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Müzakerenin kifayetini arz ve teklif ederim.
Diyarbakır Mebusu
Hâmid Zülfi Tigrel

REİS — Kifayet takririni oylarınıza arz edi-
yorum : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edil-
miştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum :
Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvel-lerde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin, ilişik cetvelde yazılı tertiplerine 21 050 000 liralık munzam tahsisat konulmuştur.

A/1 - Cetveli

F.	Tahsisatın nev'i	Eklenen Lira
307	Harcırahlar REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	75 000
501	Geçen yıl borçları REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	70 000
502	Eski yıllar borçları REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	55 000
505	Hükme bağlı borçlar REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	300 000

A/2 - Yatırımlar

781	Yollar, köprüler ve limanlar REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	20 050 000
782	Teknik hizmetliler muvakkat vazife harcırahı REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	500 000

REİS — Birinci maddeyi tekrar okutuyoruz.
(Birinci madde tekrar okundu.)

REİS — Maddeyi cetvelle beraber oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin sonunda (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adı ile yeniden açılan (7) nei fasla 21 050 000 lira ilâve edilmiştir.

REİS — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâiyhayı açık oylarınıza arz ediyorum.

6. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/295) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen arkadaşımız var mı?... Yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Birinci maddeyi okuyoruz.

Efendim, reylerini kullanmıyan arkadaşlarım, kullanmalarını rica ederim.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun

MADDE 1. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 419 ncu (Mahkeme masrafları) faslına 300 000 ve (A/2) işaretli cetvelin 786 nci (3132, 4100, 4649, 5259, 5977, 6089 ve 7030 sayılı kanunlar gereğince yapılacak yeraltı ve yerüstü su işleri) faslının 11 nci (Yapım ve esaslı onarım masrafları) maddesine 8 000 000 liralık munzam tahsisat verilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?... Yok. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin sonunda (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adı ile yeniden açılan 9 ncu fasla 8 300 000 liralık tahsisat kaydolunmuştur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?... Yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha açık oylarınıza arz edilmiştir, efendim.

Sakarya Mebusu Nüsret Kirişcioğlu'nun,

(1) 63 Sıra sayılı matbuca zaptın sonundadır.

Devlet Şûrası Kanuna ek 6716 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifine rey atma muamelesi bitmiştir.

7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi 1958 yılı Haziran - Ağustos ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (5/17) (1)

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim.

(Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası okundu)

REİS — İttılınıza arz edilmiştir.

8. — Türkiye Büyük Millet Meclisi 1958 yılı Eylül - Kasım ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (5/18) (2)

REİS — Mazbatayı okutuyorum efendim.

(Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası okundu.)

9. — Adana eski Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Mustafa Türetken'in hükümlü bulunduğu cezanın affı hakkında Adliye ve Arzuhal encümenleri mazbataları (5/2) (3)

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim.

(Arzuhal Encümeni mazbatası okundu.)

REİS — Efendim, Arzuhal Encümeni bu son mazbatasında meselenin esasını tamamen ilk mazbatasına atfen izah etmekte olduğundan birinci mazbatayı okutuyorum.

(Arzuhal Encümenininin 30 . I . 1958 tarihli mazbatası okundu.)

REİS — Nusret Kirişcioğlu.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Sakarya) — Murterem arkadaşlar, kısaca bir iki noktaya işaret etmek istiyorum.

Mevzuubahsolan şahıs, kesinleşmiş bir mahkeme hükmü ile rüşvetten mahkûmdur. Suiistimal mevzuunda Yüksek Meclisin hassasiyeti malûn olduğu için suçu bilhassa peşinen arz ettim.

Arzuhal Encümeni, hükmü, adli hata varmışcasına tahlile tâbi tutuyor. Bunu bırakıyor kararın ekseriyetle verilmiş olmasına istinadediyor, sonra da altı çocuk babasıdır ve bu çocukların memlekete faydalı olarak yetiştirilmesin-

(1) 36 sayılı mazbata zaptın sonundadır.

(2) 37 sayılı mazbata zaptın sonundadır.

(3) 57 sayılı matbuca zaptın sonundadır.

de fayda vardır mülâhazasıyla Meclisin atıfet hislerini tahrik bakımından hareket ediyor. Mahkeme, ihbar üzerine yapılan meşhut suçta bulunduğu yerde beş bin lira zuhur eden bu kumandanın, bu parayı muhbirden aldığına, bu parayı vermeleri için onları tazyik ettiğine kanaat getirmiş hükmünü vermiştir. Bir kararın ekseriyetle verilmiş olması o hükmün bozulmasında bir rolü olmaz. Bir kararın ekseriyetle verilmiş olmasında bir zaaf unsuru da mütalâa edilemez. Biz burada karar veriyoruz, ekseriyetle karar verilmiştir, şu kadar ekseriyetle karar verilmiştir diye hiç kimse soruyor mu, sormuyor. **Esasen böyle ekseriyetle verilme halinde bir zaaf mevzuubahsolsaydı vâzın kanun bunun için ayrı bir hüküm derpiş ederdi.**

Suiistimal meselesi mühimdir. Çok suiistimal yapılabilir, bunlardan çok azı ele geçer. Bu evvelden haber alınmış, tertibat alınmış ve suç üstü olmuş bir fiilde para orada tesbit edildiği halde eline aldıda mı bıraktı, yoksa gelenler mi bıraktı kaçtı gibi bir müzakerenin burada açılması bendenize doğru değildir. Bu, ancak mahkemenin kararı ile tebellür etmesi gerekli bir husustur. Meclis olarak hususi aflarda cömert davranmamak icabeder. Fakat burada hususi bir sebep de vardır, suçun mahiyetinde. Bir taraftan da fazla çocukları olması insanı tahrik ediyor, bu çocukların durumunu da düşünmek ister. Fakat arkadaşlar, bizden evvel bu çocuklarını bizzat babalarının düşünmesi şayanı tavsiye idi.

REİS — Arzuhal Encümeni.

ARZUHAL ENCÜMENİ REİSİ HÜSEYİN ORTAKÇIOĞLU — (Çorum) — Çok muhterem arkadaşlarım, Nusret Kirişcioğlu arkadaşımız huzurunuzda getirdiğimiz mazbata hakkında ki, düşüncelerini ifade buyurdular.

Müsaade ederseniz, bendeniz de Arzuhal Encümeninin düşüncelerini arz edeyim. Takdir Yüksek Heyetinizindir. Affa lâıyk görürseniz, affedilecektir, lâıyk görmediğiniz takdirde mazbatamız reddedilecektir. Her iki şekilde de vereceğiniz karar çok muhterem olacaktır.

Şimdi, Nusret Kirişcioğlu arkadaşım, hâdisenin biraz içine girmeksizin konuştuğu için, söylediği hususları kolaylıkla söyleyebilir. Efendim, suiistimal karşısında...

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Sakarya) — Dosyayı tetkik ettim, okudum.

REİS — Rica ederim, Nusret Bey, müdahale etmeyiniz.

Devam buyurun, efendim.

ARZUHAL ENCÜMENİ REİSİ HÜSEYİN ORTAKÇIOĞLU (Devamla) — Şimdi, dosyanın içerisine biraz nüfuz etmek lâzımdır, hakikaten. Bu meselede daha etraflı, daha vukufu konuşabilmek için dosyanın içerisine biraz nüfuz etmek lâzımdır.

Arkadaşımız diyor ki, «efendim dosyayı bir tahlile tâbi tutamazsınız.» Arzuhal Encümenine vatandaş müracaat ediyor, Büyük Millet Meclisine müracaat ediyor ve diyor ki, ben şu, şu şekilde yaptım, bana bu şekilde bir muamele lâıyk görüldü, yanlış, düzeltin diye müracaat ediyor. Yoksa mahkeme ilâmı doğru değildir, kanunun tatbikatı yerinde değildir diye müracaat etmiyor. Bu itibarla biz de bu ciheti arız ve amik tetkik etmek mecburiyetindeyiz. Esasen af meselesi elbette mahkemece karar verilmiş, kesinleşmiş hükümler hakkındadır. Mahkeme tarafından kesinleşmeden af meselesi bahis mevzuu olamayacağı gibi huzurunuzda da getirilemez.

Şimdi; arkadaşımız diyor ki; Yüksek Meclis suiistimale karşı hassastır. Evet arkadaşlar hepimiz suiistimale karşı hassasız.

Sonra, Arzuhal Encümeni, mahkeme ilâmını tahlil ediyor, dediler.

Muhterem arkadaşlar, af bir âtifettir ama bunun için bâzı sebepler lâzım mı değil mi, tercih sebebi var mı, yok mu diye tesbit etmek lâzımdır ki, reylerimizi daha isabetle kullanabilmemiz için hâdiseleri bütün teferrüatıyla Yüksek Huzurunuzda arz ediyoruz. Eğer biz bütün hâdiseleri tahlil ederek huzurunuzda getirmezsek sadece atıfete lâıyktır demekle bir şey çıkmaz. Hâdiseleri tahlil edelim ki, Muhterem Heyetiniz daha isabetli şekilde reylerini kullanın düşüncesiyle hareket ettik. Yaptığımız hâdiselerin hikâyesidir.

Sonra Arzuhal Encümeni olarak biz adli hata vardır demiyoruz. Arkadaşlar, Nizamname-mize göre encümen veya her hangi bir arkadaşımız bir mahkûmiyet ilâmında adli hata sebebiyle af teklifinde bulunabilir. Adli hata da mümkündür. Adli hata yapılabilir, mahkeme

de yapabilir. Fakat son merci olarak bunun düzeltilmesi elbette Muhterem Heyetinize aittir. Mahkemededen çıkmış, kesinleşmiş bir ilâmı doğru olarak kabul ve münderecatına göre amel etmek lâzımdır. Ancak Anayasamız ve İctüzüğümüz gerek encümene ve gerekse mebuslara bâzı haklar tanımıştır. Bu salâhiyetleri kullanmak suretiyle bu dosyayı huzurunuzda getirmiş bulunuyoruz. Parayı bu şahıslardan aldığı sabit olmuştur, dedi arkadaşım.

Arkadaşlarım, müsaade ederseniz hâdisenin ne şekilde olduğunu arz edeyim. Bu bahis mevzuu olan Yahya ismindeki zat çeltik komisyonunda âzadır. Çeltik komisyonu sulama mevsiminde kimlerin hangi gün ve hangi saatte su alacağını tesbit eden komisyondur. Komisyon karar verir. Çarşamba günü falan saatten falan saate kadar Ahmed'e, falan saatten falan saate kadar Mehmed'e su verilecek diye bir liste tanzim eder. Şikâyeti yapan Yahya ismindeki şahıs çeltik komisyonunda âzadır. Buna dikkat buyurunuz. Komisyonda âza bulunan bir zatın su tevzi işinde, komisyondaki üzerine mevdu bulunan vazifeyi bildiği halde acaba neden rüşvet teklifini hissediyor, bu anlaşılama-maktadır. Bu bizim kanaatinize göre de anlaşılama-maktadır, arz edeyim. Bir gün evvel jandarma kumandanına müracaat ederek yüzbaşı benden beş bin lira rüşvet istiyor, vereceğim, diyor. Alay komutanı, Yüzbaşı Mustafa'ya telefon etmesini Yahya'ya söylüyor. Yahya telefonu açıyor ve size parayı getireceğim, ne zaman getireyim, diyor. Fakat bu telefon muhaveresini kimse duymuyor. Bu muhavereye karşı Temyiz 5 nci Ceza Dairesi diyor ki; «Bu delilin doğru olduğunu iddia edebilmek için bu konuşmaların tesbit edilmesi lâzımdır, bu telefonda hakikaten yüzbaşının konuşup konuşmadığının tesbit edilmesi lâzımdır. Belki diyor, karşısında hiçbir adam yokken telefonda, yüzbaşı ben sana para getireyim diye söylemiş olabilir. Telefonda karşısında yüzbaşından başka bir şahısla da konuşmuş olabilir. Bu, hiçbir kesin delil mahiyetini taşımaz. Buna müstենiden karar verilmesi yolsuzdur.»

İkincisi; ertesini günü jandarma kumandanı müddeiumumi, jandarma kumandanına verilecek parayı cürmü meşhut halinde tesbit etmek için tedbir alıyor. Râşi parayı cebine koyuyor,

jandarma kumandanının odasından içeri giriyor. Misafirlerin oturması için masanın yanında iki tane iskemle var; gelen misafirlerin oturması için. Verilen bir işareti mahsusa üzerine kapıda evvelce hazırlanmış olan heyet içeri giriyor. Para Yahya ismindeki râşinin oturduğu iskemlenin ayağının dibinde bulunuyor.

Dikkat etmek lâzımdır; beş bin lira para, çeltik sulamak için su alacağım diye hâdisede râşi durumunda olan Yahya parayı verdim, diyor. Para nerededir? Kendisinin oturduğu iskemle ile masanın ayakları arasında bulunuyor.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Sakarya) — Masanın altında, daha nerede olsun?

HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Çorum) — Biz de mantığımızın icabına göre düşünüyoruz Nusret Bey. Yüzbaşı bu parayı almış olsaydı, ya cebine kordu, ya masanın gözüne veya odada münasip bir yere saklardı. Para açıkta, yerde durmazdı. Binaenaleyh paranın böyle açıkta durmuş olması içeri giren heyetin nazarı dikkatini çekmiş ve bu rüşvet hâdisesinin bir tertipten ileri geçmediği kanaatini açık ve vazih olarak vermiştir. Israr edişimizin tek sebebi de buradadır. Yoksa ne öteki sebep ne beriki sebep. Çocukları vardır diyor. Evet 5 çocuğum vardır diye müracaat ediyor, resimlerini de gönderiyor. Bunlar mazbatada zikredilmiştir Nusret Bey, her halde hata işlemedik.

REİS — Efendim Heyeti Umumiyyeye hitabedin..

HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Devamla) — Şimdi bir mesele daha var, muhterem arkadaşlarım, arz edeyim; Bu mesele içimizde ukde olarak kalmıştır. Bendeniz tekrar arz edeyim, bu mesele arkadaşlarımı ve beni viedanen tatmin etmediği için, Adliye Encümeninin affa lâıyk değildir dediği halde tekrar huzurunuzda getirdik, reyinize arz ediyoruz.

Şimdi arzu ederseniz ve müsaadenizle mahkeme ilâmından bir iki fıkrayı arz edeyim; müdahil Yahya Güngör ileri sürdüğü gibi 227 nci maddeye göre maznun rüşvet almaktan değil, irtikâptan değil sadece tervici merama muktedir olmadığı halde senin işini yaptırırım diyerek vazifesi olmadığı halde işi yaparım demesinden dolayı mahkûm edilmiştir.

Müsaade ederseniz mahkeme ilâmından üç

fıkra okuyayım. Hâdise daha çok anlaşılmiş olacaktır.

Temyiz Mahkemesi Beşinci Ceza Dairesinin ilâmından okuyorum :

«1. Garnizon komutanlığından maznunla telefonla konuşuyormuşcasına istediği parayı Pazartesi günü getireceğini mutazammın sözler söylemiş ise de mikrofonu eline aldığı zaman karşısında hiç kimse olmadığı halde câli bir konuşma yapması veya telefon numaralarını kendisi çevirmiş olmasına göre daha evvel anlaştığı maznundan gayri bir şahısla konuşması ihtimaline set çekecek şekilde odada bulunan jandarma albayı Nami Yayak Vilâyet Jandarma Komutanı Fethi Başaran ve Emniyet İkinci Şube Şefi Komiser Salâhattin Erdoğan'ın kendisini paralel tertibatla kontrol etmedikleri ve bu şahitlerin duruşmada tesbit olunan şahadetlerinde açıkladıkları üzere mikrofon Yahya Görgün'ün kulağında olması dolayısıyla karşıdan ses gelip gelmediğini dahi işitmedikleri cihetle bu telefon muhaveresinin aleyhe bir delil olarak nazara alınamıyacağı.

2. Müdahil Yahya Görgün kendisine verdiği parayı elinde saymakla meşgul olduğu sırada evvelce tekarrür eden işareti vermesi üzerine odaya giren başkomiser salâhattin parayı maznunun elinde gördüğünü beyan etmesine karşı komiser Salâhattin odaya girdiği zaman maznunun elinde katiyen para görmediğini ve her hangi bir kol ve omuz hareketi de yapmadığını şahadetinde açıklıyarak müdahili tekzibettiği

3. Maznunun odasında yapılan temsili keşif sırasında paraların müdahil tarafından maznuna hissettirilmeksizin buldukları yerlere atılıp atılamıyacağı hususunda yapılan tatbikat neticesinde bilirkişinin bu ciheti katî şekilde kestiremeyeceğini beyan etmiş olması hüküm fıkrasında belirtildiği ve hile bunun imkânsızlığını değil bilâkis hilâfını ortaya koyduğu.» diye bitmektedir. Mahkeme ısrar etmiş, ceza heyeti umumiyesinde 15 mahkûmiyet reyine karşı 12 beraet reyile tasdik edilmiştir. Yani üç rey fark ile. Biz bu kadar işin bir kılıç sırtı üzerinde yürütülmüş olmasından ve kıl kadar incelik üzerine bu zatın mahkûmiyetine gidilmiş olmasını; affedilmesi bakımından cemiyetimiz için, içtimai nizam-

larımız için faydalı telâkki ettik ve bu şekilde Muhterem Heyetinize arz ettik.

İBRAHİM SAFFET OMA (Ankara) — Bir sual soracağım.

REİS — Buyurun.

İBRAHİM SAFFET OMA (Devamla) — Efendim, jandarma yüzbaşısının oturduğu masanın ön tarafı açık mıdır, kapalı mıdır?

ARZUHAL ENCÜMENİ REİSİ HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Devamla) — Buna dair bir sarahat yok. Bilirkişinin verdiği rapora göre Yahya'nın râşinin oturduğu sandalye ve masa yanında yapılan keşiflerde ehlivukuf diyor ki, râşi tarafından oralara serpiştirilmiş olması mümkündür, maznun tarafından atılmıştır, diye kesin olarak rapor vermemişlerdir.

TURGUT YEĞENAĞA (Adana) — Şikayetçi Yahya Gürgün'ün beyanına göre «Ben sayarken kendim düşürdüm» diyor. Yüzbaşıya verdiği söylemiyor.

HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Devamla) — Evet beyefendi. Beşinci Ceza Dairesinin ilâmının dördüncü fıkrası bu hususu muhtevindir.

REİS — Üçüncü, dördüncü lâyihalara reylerini kullanmayan arkadaşlar lütfen reylerini kullansınlar.

Sırrı Atalay buyurun.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlarım, Adliye Encümeni affın aleyhinde karar vermiştir. Arzuhal Encümeni, zannederim mazbata muharriri veya başkanı vasıtası ile arkadaşlarımız tarafından delillerin takdirine kadar işi götürdü. Evvelâ bir prensip meselesinin halledilmesi lâzımdır. Hususi af talepleri vesilesi ile mahkeme kararlarında Büyük Millet Meclisinde birtakım delillerin takdirine gidecek midir; gidecek miyiz? Buna salâhiyetimiz var mıdır? Arzuhal Encümeni mazbatası, mazbata muharriri veya başkanının deliller takdirine varıncaya kadar mahkeme kararını tahlile hakkı yoktur. Eğer bu cihete gitmişse meseleyi Yüksek Heyete bütün cepheleriyle getirmesi icabederdi. 5 nci dairenin bozma ilâmını okuduğu zaman, meseleyi duruşmayı başından sonuna kadar takibeden ve olaya en yakın olan Ağır Ceza Heyetinin kararını da okuması icabettiği gibi, Temyiz Umumi Heyetinin tasdik kararını ve yine mahkemenin ısrar kararını da okuması icabederdi. Hukukçu ve avukat olan mazbata muharriri bilir ki,

mahkemelerimiz umumiyetle ve büyük bir ekseriyetle, hele 5 çocuk babası, hele senelere fakülte ve yüksek tahsil müesseselerinde okumuş, müktesebat sahibi bir adamı mahkûm ederken çok düşünür ve çok düşünmiye de mecburdur. Ağır ceza heyeti bu mesele üzerinde çok düşünmüştür. Bir mahkeme heyeti, olaya en yakın olan bir heyet tutuyor karar veriyor, kararında ısrar ediyor. Encümen geliyor burada delillerle takdirine varıncaya kadar meseleyi ortaya koyuyor. Adli hata iddia ediyor muyuz? Sarih olarak söylesinler mahkeme kararını tartışacak mıyız? Bu iddia varsa yersizdir. Bu ciheti tasrih etmeliyiz.

Encümenin bunu sarih olarak bilmesi lâzımdır ki, mahkeme kararları burada tartışma mevzuu edilemez. İddiamız sarih olarak adli hata mıdır, yoksa Büyük Meclisin şefkat ve semahat duygularını çekmek midir? Adli hata bahis mevzuu ise kendileri ile beraber değilim. Büyük Meclisin semahat ve şefkatini izhar ise daima haklıdır. Eğer Büyük Meclisin şefkat ve semahat duygularına iltihak edilmek isteniyorsa bu memlekette her gün yüzbinlerce insan mahkûm olmaktadır. Onların içinde kendisini savunamayanlar da vardır. Bunların affı niçin getirilmiyor. Bunun için yalnız Merkez Jandarma Kumandanını mı getireceğiz? Öyle insanlar vardır ki, bir memur, bir Mebus aramakta, af talebi için kanun teklifi getirmesini istemektedir. Öbür taraftan da kanunu bilmiyor, adli hataya kurban olmuştur. Bu gibi yüzbinlerce mâsum insan vardır ki, Büyük Meclisin hususi affına mazhar olmuyorlar. Hissi sebeplerden dolayı meseleyi getiren Arzuhal Encümeni her gün mahkûm olan binlerce müdafaasız insanın da hakkı için aynı hassasiyeti niçin göstermiyor; bu kadar insan varken bir veya birkaçını, çıkarıp affa mazhar kılmak yerinde değildir.

Yüksek Heyetten benim istirhamım Adliye Encümeni mazbatasının kabulü ve Arzuhal Encümeninin mazbatasının reddidir.

REİS — Encümen.

ARZUHAL ENCÜMENİ REİSİ HÜSEYİN ORTAKÇIOĞLU (Çorum) — Sırrı Atalay Beyefendi mahkeme ilâmı, Heyeti Umumiye ilâmı neden okunmadı diye buyurdular. Ben sizleri işgal etmek istemiyorum. Bunların okunmasına lüzum varsa derhal okuyayım. Bunda çekinecek hiçbir nokta yoktur.

Bir yüzbaşının, bir subayın affı için müracaat ediliyor da diğer vatandaşların af istekleri gelmiyor dediler. Arkadaşlar, biz bunlarda mevki ve rütbe ve saire aramıyoruz. Geçen gün Trabzon'un bilmem ne köyünden iki mâsum kızın affını da getirdik ve muhterem Heyetinizce tasvibedildi. Biz nihayet 20 - 30 bin af talebi içinde seçe seçe ancak senede 50 kişinin affını talebetmekte ve huzuruza getirmekteyiz. Buna teşekkür etmek lâzımdır. Ondan sonra getirdiğimiz hâdiseler o kadar tipik, o kadar affa lâyık hâdiselerdir ki çok defa huzurlarınızda tasviple karşılanmaktadır.

Bu hâdiseler üzerinde ısrar etmemizin bir sebebi, nihayet bir vicdan muhasebesini ve mesuliyetini encümen olarak üzerimizde taşımak imkânını bulamayışımızdır. Bundan dolayı Heyeti Celilenize arz etmeğe lüzum hissettik.

Çeltik Komisyonunda âza olan Yahya Güngörün, hiç salâhiyeti olmıyan bir adama, kendisi de jandarma kumandanı kadar münevverdir, acaba 5 bin lira rüşvet teklif etmesinin sebebi nedir? Bunun hakiki sebebini bulamadığımız gibi, bir iki gün veya bir saat çeltiğe su vermek neticesine bağlanamaz. Bunun bu sebebe bağlı olmadığına kaani bulunuyoruz. Bir sebebi yoktur. Jandarma kumandanı kadar münevver bir adam, durup dururken neden jandarma kumandanına rüşvet teklif etsin.

Evvelâ masanın altına parayı atmak bu vaziyete göre mümkün olmaz. Ve bunun için de cezasını çekmesini doğru bulmadık ve buna huzuruza kadar getirmiş bulunuyoruz.

Şimdi, Heyeti Umumiyenin kararını okuyayım : (Lüzum yok, sesleri) Ceza Heyeti Umumiyesinde karar; 12 âza kararın mahkûmin lehinde bozulması, 15 âza da kararın kabulü hakkında oy kullanıyor. Demek ki 3 rey farkı ile mahkûmiyeti cihetine gidiliyor. Bunu arz etmek bir zayıf eseri değil, bilâkis Yüksek takdirlerinizin isabetle kullanılmasını temin etmek içindir.

Mahkeme kararlarını tadil edemezsiniz diyorlar. Delilleri çürüktür veya mahkeme ilâmı yersizdir diye mahkemenin ilâmını tadil etmek istemiyoruz. Anayasa ve İktüzüğün 54 ncu maddesine dayanmak suretiyle huzuruza getiriyoruz. Muhterem Heyetiniz namına, kanun bize verdiği salâhiyete dayanıyoruz.

SIRRI ATALAY (Kars) — Hüküm infaz edilmiş midir?

HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Devamla) — Hüküm infaz edilmemiştir.

SIRRI ATALAY (Kars) — İnfaz edilmemesi sebebi nedir?

HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Devamla) — Sebebini bana sormayın, elimdeki dosyaya göre infaz edilmemiştir, dosyada infaz edildiğine dair bir malûmat yoktur.

REİS — İzzet Akçal.

İZZET AKÇAL (Rize) — Aziz arkadaşlarım, mahkeme kararlarını, Arzuhal Encümeninin bu yoldaki taleplerine esas ittihaz ederek münakaşa mevzuu yapması, İctüzüğün tadil gören 53 ncü maddesine tamamen aykırıdır. Arzuhal Encümeni Dahilî Nizamnamenin 54 ncü maddesine istinaden af kanunu teklifi bakımından işi incelemiştir. Böyle dahi olsa, yine mahkeme kararlarını tenkid etmeye salâhiyetimiz yoktur. Şimdi olsa olsa bu konuda bir atıfet meselesi mevzuubahsedilebilir. Buna karşı komisyonun salâhiyeti tam ve kâmilidir. Fakat, bir defa hâdisse müddeiumumilikte tetkik edilmiş, suç vardır denmiş, dâva açılmış, sorgu hâkimi tetkik etmiş, suç vardır demiş, mahkemeye vermiş, Ağır Ceza mahkemesi tetkik etmiş suç vardır, falân kanunun şu fıkrası ihlâl edilmiş denmiş ve mahkûmiyet kararı verilmiştir. Şahıs bununla da yetinmemiş, kanuni yola müracaat ederek Temyize gitmiştir. Temyizde beş kişilik bir heyet, dosyayı temyiz sebepleri olarak dermeyan edilen hususlara da teşmil etmek suretiyle tetkik etmiş, hükmü bir noktadan bozmuştur. Dosya mahkemeye gitmiş, mahkeme işi tekrar tetkik etmiş - bakın kaç dereceden geçiyor - kararında ısrar etmiştir. Verdikleri malûmata göre, dosya tekrar Temyize geliyor, Başmüddeiumumi ve Ceza Heyeti Umumiyesinde iş tetkik ediliyor. 5 âzanın ve daire reislerinin iştirak etmiş olduğu bu Heyeti Umumiyede bir karar veriliyor. Bu şahıs aleyhinde verilen hüküm tasdik ediliyor. Ondan sonra tekrar tashihi karar talebi yapılıyor, bu talep muvacehesinde Başmüddeiumumi dosyayı tetkik ediyor ve bir sebep bulamıyor. Artık bu kararı biz burada münakaşa edecek durumda değiliz. Adli bir hata var mıdır, yok mudur? Vardır iddiasında bulunmaya Büyük Millet Meclisinin

salâhiyeti yoktur. Anayasaya göre biz bu salâhiyetimizi müstakil mahkemelere vermişizdir. Burada biz Temyiz Mahkemesinden geçmiş ve katılmış olan bir dâvayı yeniden tetkik mi edeceğiz? Anayasa hukuki bakımdan asla caiz değildir. Hiç bir parlâmentoya bu konuda bir nalâhiyet verilmemiştir. Bu, hukuk sistemine tamamiyle mugayyirdir.

Ama atıfet yönünden, af cephesinden işi tetkik edebiliriz. Fakat mahkûmiyet için deliller kâfi midir, değil midir, hata var mıdır, yok mudur, bunun üzerinde arkadaşlar beyanı mütalâa ettiler. Asla caiz değildir. Biz bunun üzerinde fikir yürütemeyiz. Çeltik komisyonunda âza idi, tervici merama muktedirdi veya değildi. Bu sözler burada, işin mahiyetine nüfuzetme bakımından dahi münakaşa edilemez. Bir mahkûmiyet kararı vardır. Bu mahkûmiyet kararını kaldıracak müessese iadei muhakeme müessesesidir. Vatandaş kendisi veya müddeiumumilik makamı iadei muhakeme yoluna gidebilir. Yine mahkeme bu işi tetkik eder, hatası varsa hükmü ıslah eder. Atıfet bakımından tetkiki Büyük Millet Meclisinde yapılabilir. Ve atıfette bulunulabilir. Buna hiç bir mâni yoktur. Ben yalnız hukuk sistemi bakımından onun ihlâline yol açacak olan konuşmalar yapıldığı için söz almış bulunuyorum. Mahkeme kararında hata olup olmadığını bu vesileyle dahi Büyük Millet Meclisinde münakaşa ederek affı bu sebebe istinadettiremeyiz.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Selim Soley.

SELİM SOLEY (Ankara) — Çok muhterem arkadaşlarım, bu mevzu bundan evvel bir kere daha Yüksek Heyetinize gelmiş ve o zaman ben Yüksek Huzurunuzda bu husustaki fikirlerimi arz ve izah etmişim. O zaman izah ettiğim bu fikirleri, daha güzel ve selis bir şekilde bugün muhterem arkadaşımız Hüseyin Ortakcioğlu ifade ettiler.

Arkadaşlarım, İzzet Akçal Beyefendinin mütalâalarına şahsan iştirak ederim, kıymetlidir, hukuk ve Anayasa icabıdır. Ancak yine hukuk müessesesi içerisinde bir de af müessesesi vardır; Bütün cihan hukukunun kabul ettiği af, hukukun bir emniyet supapıdır. Bütün ileri memleketlerin, af için ileri sürdükleri noktai nazar, affın adaletin emniyet supapı olduğu noktasında toplanmaktadır. Şimdi görüştüğümüz mevzu

elbetteki üzerimizde bir hukuki tazyik yapmaktadır. Mevzuun çeşitli cepheleri vardır. Bir vatandaşımız bâzı şüpheli noktaları bulunmasına rağmen bir mevzuda mahkûm edilmiş ve bu mahkûmiyeti infaz edilmek üzeredir. İngilizlerin meşhur bir sözü vardır. Bir kimseyi şüphe üzerine mahkûm etmektense serbest bırakmak evlâdır. Bu itibarla Yüksek Heyetinizden rica ediyorum, bu ceza yerinde olabilir, Hüseyin Ortakçoğlu arkadaşımız belki hislerinize hitabederek alâkalı teferruatı da vermiş bulunabilir. Ama alâkalının affı cihetine gitmek Büyük Meclisin şerefli bir vazifesi olacaktır. Sizleri bu şerefli vazifeyi yapmaya davet ediyorum. (Soldan ooo sesleri)

REİS — Açık oya arz edilen 3 ve 4 numaralı lâyhalar için rey toplama muamelesi bitmiştir.

Sefer Eronat.

SEFER ERONAT (Yozgad) — Muhterem arkadaşlar; Arzuhal Encümeninin af talebi üzerinde biraz cömert hareket ettiğini ve binaenaleyh bu müessesenin o kadar fazla açılmasının caiz olmadığı yolunda bir söz, bir fikir serd olundu. Bunun için bendeniz buna cevap vermekle söze başlayacağım. Arzuhal Encümeninin bu konuda daha geniş bir yetki ve emniyet içinde çalışması imkânı, Heyeti Umumiyenin burada sevk edilen taleplerimizi tasvip veya reddi ile belli olacaktır. Arzuhal Encümeninin yanlış kıyasla ve hatayı adli ile mâlûl bir sürü müracaatı Heyeti Umumiyenin afları tervîkâr olmıyan noktai nazarına imtisalen mütemadiyen reddedecek olursak, her yerden eli kesilmiş ve tek ümidi bu büyük müesseseye bağlı vatandaşı, bu büyük müesseseye karşı ümitsiz bırakmış oluruz. Son mağduriyet kapısı gibi bir duruma Büyük Meclisi düşüremeyiz. Mahkeme öyle karar vermiş, Başmüddeiumumilik şöyle cevap vermiş. Ne olursa olsun bilâkaydüşart öyle hâdiseler vardır ki, mağduriyetle neticelenmiştir ve hakikatte hiç de o fiilin faili olmadığı halde kaza ve kader o adam mahkûm olmuş olabilir. Binaenaleyh biz atıfete binaen affederken kendi vicdanımıza soracağımız sual şudur: Vicdanımızın kapısında çünkü diyeceğiz; bunda adli hata olabilir; sayanı merhamet olabilir; kanunun değişmesiyle evvele suç sayılan bir fiilin suç olmaktan çıkması dolayısıyla olabilir. Binaenaleyh affeden vicdanların eşbabı mucibesi şu kalıp içinde ise af ola-

bilir, şu kalıptan hariçse affolamaz şeklinde bir kaidemiz yoktur ve olamaz. Böyle bir şey yoktur. Aynı hâdisede birisini affeder, birisini reddedebiliriz. Binaenaleyh Arzuhal Encümenine müsait bir teşvik kanaati gelmeli ki, hakikaten Büyük Millet Meclisi huzuruna hatalı gördüğü her şeyi getirebilsin.

İzzet Bey arkadaşımızın hatayı adliiden burada bahsedilmemesi yolundaki kanaatlerini samimiyetle karşılamakla beraber, niçin affediyorsun sözüne burada biz adli hata kokusu da almakta-yız mealindeki sözden ne Teşkilâtı Esasiye, ne de İktüzük bizi menetmiştir.

Hükümet mümessilini Arzuhal Encümeni huzuruna çağırıyoruz. Bu yüzbaşının çok temiz bir sicilli bulunduğunu ve bu ana kadar hiçbir ceza almadığını, normal ve muntazam terfi etmiş olduğunu söylüyor. Yahya hakkında sual sordum, bu zatın durumu meşkûk. Bir şehrin aşağı - yukarı ileri gelen adamlarından ve jandarma bölük kumandanının bu işlerle alâkası olmadığını bilen bir kimse. Beş bin lira istihsal olunacak kârın % 20 si. Bunu 5 ile çarparsak 25 bin lira kâr çıkacaktır. Bu kâr beş on dönüm tarlanın çeltiğinden çıkacak. İsnadedilen hâdis, mavakaa. uymamaktadır ve tutmamaktadır. Binaenaleyh para yüzbaşının üzerinde tutulmamıştır. Şikâyetçi ile yüzbaşının masası arasında bulunmuş. Mahkemei Temyizee de bu tertibi yapan adamın oraya atmış olması ihtimali ileri sürülmüştür. Hiçbir zaman ne hâkim, ne müddeiumumi ve ne de mahkeme âzaları bu hâdisenin şahidi değillerdir. Dosyanın içinde bulunan delillere göre bu böyledir diye karar verilmiştir.

Biz de böyle bir kanaat izhar etmiş bulunmaktayız. Hâdis daha çok iftiradır kanatini verdiriyor. Binaenaleyh üç çocuğu var. Fotoğraflarını dosyaya vermiştir, o hâdis anına kadar hiçbir suçu olmıyan, muntazam terfiler yapan, lekesiz ve şaibesiz, muntazam çalışan bir subayı her hangi bir iddia karşısında tasniin bazicesi yapmak, onu mahveden bir neticeye atan karar sonucunda, bir vicdan sahibi olarak bu kadar kördüğüm olmuş aşılmamış noktalara basa basa tamamiyle aleyhine hücum etmek, bizim arzu etmediğimiz, buraya kadar getirmek mecburiyetini duyduğumuz bir mevzu olmuştur. Bu itibarla bu zatın affı taraftarıyım. Ve bu kanaatimde ısrar ediyorum.

Şunu da arz etmek istiyorum ki daha bu misillü kararlar üzerinde çalışma yapmaktayız. Huzuruza getireceklerimiz var. Her hangi bir endişenin altında hiçbir zaman kalmadan böyle hür bir vicdan ile çalışacağız. Heyeti umumiye- nin bu şekilde çalışmamıza müsaade buyurmasını rica ederim. Çünkü bu, vatan için yapılan bir mesaidir.

Saygılarımla.

REİS — Mehmet Daim Süalp.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Muhterem arkadaşlar; mevzuumuzu teşkil eden husus, daha evvelki devrelerde halledilmiş bir husus idi. Bu mahfûl meseleyi Arzuhal Encümeni tekrar huzuruza getirmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlar; Anayasadaki hükümlere nazaran müstakil mahkemelerin hükümleri hiçbir merci tarafından tağyir edilemez, tebdil edilemez, iptal edilemez. (İptal eden yok sesleri) Bunu hatırlattıktan sonra esas mevzua geçiyorum.

Muhterem arkadaşlar; mazbata hükümlünün affını müstelzimdir. Arzuhal Encümeni her zaman af talebinde bulunabilir. Atıfetinize lâyük ise affedilir. Ancak bu maksatla Arzuhal Encümeninin hazırlamış olduğu raporu kabul etmeye imkân yoktur. Neden yoktur? Çünkü Arzuhal Encümeni bu raporunda mahkeme delillerini tekrar tetkik ve tahlile tâbi tutmuş ve bunun neticesinde mahkeme kararının alil olduğu neticesine varmıştır. Biz bu şahsı veya her hangi bir şahsı burada tekrar muhakeme edecek durumda değiliz. Bu şahsın adli mercilerde muhakemesi yapılmış, orada buna isnadedilen suç delilleri üzerinde uzun uzadıya tetkikat yapılmış, aylarca bu iş merci mahkemelerde tetkik edildikten sonra bütün derecattan geçmek suretiyle bunun suçluluğu sabit olmuştur. Biz böyle bir vatan- daşın suç delillerini burada yarım saatte veya bir saatte tekrar tahlile tâbi tutup mahkemenin kararında adli hata mevcuttur, binaenaleyh şöyle karar verilmesi lâzımdır şeklinde bir mütalâa serd edecek olursak Anayasanın, mahkeme kararlarının tağyir ve tebdil edilemez hükmüne aykırı bir mütalâa olur.

ÖMER LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU (Yozgad) — Öyle bir mütalâa var mıdır?

MEHMET DAİM SÜALP (Devamla) — Vardır arkadaşım, vardır, 53 ilâ 60 nci madde-

ler buna aittir. Okumadı iseniz okumanızı tavsiye ederim.

ÖMER LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU (Devamla) — Okuduk.

MEHMET DAİM SÜALP (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım; Sefer Eronat arkadaşımızın mütalâalarına zannedersen pek iştirak eden olmayacak. Diyorlar ki, hatayı adli ile mâlûl olan bir sürü mahkeme kararları vardır. Eğer bunlarda hatayı adli mevcut ise, eğer yeni delil elde edilmişse bunun da yolu vardır. İadei muhakeme yoluna gidilir. Reddedilirse itiraz edilir, komşu mahkeme bakar, o da reddederse Temyiz edilir. Bütün bunları kanunlarımız, Anayasamız açıkça göstermiştir. Kaldı ki, İctüzüğün 53 ncü maddesi de bu sebep ve mülâhazalarla tadil edilmiştir. Onda deniyor ki, adli makamların ve mahkemelerin işleri Arzuhal Encümeni tarafından tetkik edilemez. Bu suretle katî bir vuzuha varılmıştır. Şimdi Sefer arkadaşımız eğer siz bunu kabul ederseniz biz yüzlerce, binlerce kararlar huzuruza geleceğiz diyor. Biz İctüzük tadili ile bunu evvelce halletmiştik. O halde Adliye Encümeninin tesbit ettiği mazbata tamamen Anayasa ve İctüzüğün ruhuna uygun, Arzuhal Encümeninin tanzim ettiği mazbata ise delilleri yeniden tetkik ve tahlili yoluna gittiği için aslâ Yüksek Heyetinizin terviç etmeyeceğine kaaniim. Fakat hiçbir sebep göstermeden sadece bir âtifet talebinde bulunabilirler. Ama, bir mahkemenin kararını tadil etmek suretiyle bir rapor getirirlerse bu yolla maksatlarına vâsıl olamazlar. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Hamdi Öner.

HAMDİ ÖNER (Adana) — Muhterem arkadaşlar, mahkeme hâdiseleri takdir ederken, hükme bağlarken hiçbir kayda tâbi değildir. Her türlü delillerden istidlâl ederler, düşünürler. Bu onların hüküm verme salâhiyetlerinin fonksiyonu icabıdır.

Büyük Millet Meclisi af salâhiyetini kullanırken maznunun lehinde ve aleyhinde şahsiyetinin dışında bütün hususiyetleri üzerinde durur. Af salâhiyetini bu şekilde takdir edebilir. Binaenaleyh af bir atıfettir. Maznunun şahsı dışındaki sebeplere de istinadedebilir. Büyük Millet Meclisi kararını verirken çocukları da düşünmek mecburiyetindedir. Babası düşünmemiş biz mi düşüneceğiz, mütalâası değildir. Zaten bu bir derece meselesi değildir.

Mahkemeler kararlarında müstakildir diye mevzu bulunan kanuni hüküm, icra kuvvetlerine karşı kaza kuvvetini siyanettir. Yoksa teşriî kuvvet af münasebetiyle kazanın hiçbir kararına münakaşa edemez diye bir kaide mevcut değildir. Şunu da arz edeyim ki; her mahkemenin hükmü beşerî bir kanaate dayanması itibarıyla mahza hakikatı değil ancak hakikata yakınlığı ifade eder. Her kanaatin de yanılması mümkündür. Sonra iadei muhakeme vardır. Mahkemenin yapıldığı sabit olursa aynı mahkeme iadei muhakemeyi kabul eder.

Arkadaşlar; mahkemenin içtihadı müstakar değildir. O güne kadar tatbik ettiği içtihadı değişebilir ve ben yanıldım diyebilir. Yahut müesses içtihat aleyhine ekseriyet hâsıl olur.

Nihayet encümenindeki arkadaşlarımız bu meslekte yetişmiş kimselerdir. Bu mesele arız ve amik tetkik edildi ve affa lâyık görüldü. Huzurunuzda getirildi. Deliller zayıftır, nitelik mahkemeler de tereddüde düşmüşlerdir bozulmuş, ısrar vâkı olmuştur. Biz bu suçluyu affa lâyık gördük. Atifet mutlak salâhiyetiniz dâhilindedir. Yalnız arz ediyorum, hiçbir adli müdahale mevzuubahis değildir, teşriî vazifedir, Yüksek Heyetin takdirine bağlıdır.

REİS — Efendim, daha altı arkadaş söz istemiştir, iki kifayet takriri vardır. Kifayeti müzakere takrirlerini okutuyorum.

Yüksek Riyasete

Mesele hakkında tenevvür etmiş bulunuyorum. Arzuhal Encümeninin mazbatasının reye arzını rica ederim.

Yozgad Mebusu
Numan Kurban

Yüksek Riyasete

Görüşmeler kâfidir. Mazbatanın reye vaz'ını teklif ederim.

Yozgad Mebusu
Mahmut Ataman

REİS — Kifayeti müzakere takrirlerini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, şimdi affı tazammun eden Arzuhal Encümeni mazbatasını okuduk, dinlediniz, üzerinde müzakereler cereyan etti. Arzuhal Encümeninin, affı tazammun eden mazbatasını reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyen-

ler... Kabul edilmiştir. Af teklifi hazırlanması için rapor, Adliye Encümenine gönderilmiştir.

•Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihasına (315) âza iştirak etmiş, (310) kabul, (4) ret, (1) müstenkif; lâyiha kanunlaşmıştır.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihasına (316) arkadaş iştirak etmiş, (311) kabul, (4) ret, (1) müstenkif; lâyiha kanunlaşmıştır.

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan istisnasına ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair kanun lâyihasına (294) âza iştirak etmiş, (290) kabul, (1) ret, (3) müstenkif; Dahilî Nizamnamenin 144 neü maddesine göre lâyiha kanunlaşmıştır.

Devlet Şûrası Kanununa ek 2 . IV . 1956 tarihli ve 6716 Sayılı Kanunun 1 neî maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkındaki Kanuna iştirak (252), kabul (249), ret (2), müstenkif (1) dir. Ekseriyet nısbı hâsıl olmadığından gelecek İnikatta tekrar reye arz edilecektir.

Divanı Muhasebatta açık bulunan Reislik için yapılan seçim neticesine ait mazbatayı okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Divanı Muhasebatta açık bulunan (İki) Daire Reisliği seçimine (309) zat katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen reyleri almışlardır.

Arz olunur.		
	Âza	Âza
	Gümüşane	Adıyaman
	Sabahattin Kadirbeyoğlu	Sait Açar
	Âza	
	Sinob	
	Hamdi Özkan	

Kemal Tolluoğlu	213	İki yüz on üç
Cafer Olcay	129	Yüz yirmi dokuz
Raşit Örencik	100	Yüz
Ragıp Ögel	94	Doksan dört

REİS — Kemal Tolluoğlu Reislik için yapılan seçimde (213) rey almak suretiyle nısbı dolurarak seçilmiş bulunmaktadır. Diğer reislik için tekrar seçim yapılacaktır,

Divanı Muhasebatta açık bulunan üç âzalık için yapılan seçim neticesine ait mazbatayı okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Divanı Muhasebatta açık bulunan üç âzalık için yapılan seçime (314) zat katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen reyleri almışlardır.

Arz olunur.

Âza	Âza
Istanbul Mebusu	Adana Mebusu
S. Çetintaş	R. Tekeli
Âza	
Ordu Mebusu	
Z. Kumrulu	

Fahrünnisa Yetmen	214
Mehmet Karabacak	186
Osman Olgaç	164
Remzi Konakçı	131
Hikmet Öktem	121
Hüdai Düner	94

REİS — Divanı Muhasebatta açık bulunan üç âzalık için yapılan seçimde Fahrünnisa Yetmen (214), Mehmet Karabacak (186), Osman Olgaç (164) rey almak suretiyle nısbı doldurmuşlar ve Divan âzalıklarına seçilmişlerdir. Kendilerine muvaffakiyetler temenni ederim.

Vaktin ilerlemiş ve ekseriyetin de kalmamış olması dolayısıyla 30 . I . 1959 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada son veriyorum.

(Kapanma saati : 17,38)

6. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

7 . I . 1959

1. — Tokad Mebusu Sıtkı Eken'in, Turhal kazasıyla Zile arasındaki yolun Devlet yolları arasına alınması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/386)

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini sagılarım ile rica ederim.

Tokad Milletvekili
Sıtkı Eken

Soru :

Turhal kazasıyla Zile arasındaki yolun büyük bir kaza olan Zile'yi vilâyete ve diğer ana yollara bağlayan bir yol olması ve ehemmiyeti dolayısıyla, özel idarece bakımı öteden beri çok ihmal edilmiş bulunduğu cihetle, bu yolun Devlet yolları arasına alınmak suretiyle, bakımının sağlanması hususunda ne düşünülmektedir?

T. C.

Nafia Vekâleti 27 . I . 1959

Hususi Kalem

Sayı : 54

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

14 . I . 1959 gün ve 7 - 386/2416 - 9965 sayılı yazılarına karşılıktır :

Tokad Mebusu Sıtkı Eken tarafından verilen Turhal - Zile yolu hakkındaki yazılı sual tahriri aşağıda cevaplandırılmıştır.

Turhal - Zile yolu yaz kış geçit veren iyi durumda bir il yoludur. Mezkûr yol 1958 yılında vilâyetçe bakım altında tutulmuş ve pancar nakliyatı sebebiyle trafiğin kesif olduğu zamanlarda meydana gelen yol üzerindeki ondüleler kısmen giderilmiştir.

Mezkûr yolun 1959 yılında ödenek imkânları nispetinde devlet bakımına alınmasına çalışılacaktır.

Saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili
T. İeri

* 2. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale için tahsis olunan kok kömürü kontenjanının artırılması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın tahriri cevabı (7/349)

19. XII. 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sanayi Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Ankara Milletvekili
Mehmet Ali Ceritoğlu

Kırıkkale ilçesine halk ve işçi için evvelce tahsis olunan 3 910 ton kok kömür kontenjanı ihtiyacâ kâfi gelmemektedir. Belediyedeki kömür tevzi listesine dâhil edilmeyen ve fabrikalara yakın olan Ahıllı köyünde 500 ve Yahşihan köyünde ise, 400 işçi oturmaktadır. Bu işçilerin kışlık kömür ihtiyacını temin maksadiyle mevcut kontenjanın artırılması hususunda ne düşünülmektedir?

T. C.

Sanayi Vekili

27. I. 1959

Hususi Kalem Müdürü

Sayı : 1/37

Bir yazılı soru cevabı hak.

7. I. 1959 tarihli, 2313 - 9547/7 - 349 sayılı yazılarımıza C.

Kırıkkale için tahsis olunan kok kömürü kontenjanının artırılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu tarafından verilen yazılı sual tahririnin cevabı ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Saygı ile arz ederim.

Sanayi Vekâleti V.
S. Ataman

Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, «Kırıkkale için tahsis olunan kok kömürleri kontenjanının artırılması hususunda ne düşünüldüğü» ne dair olan 7. I. 1959 tarihli yazılı sual tahriri cevabı :

Malûm olduğu üzere yurdumuzdaki teshin ve sınavi kok kömürü ihtiyaçlarına mukabil olan kontenjanlar, Karabük Demir ve Çelik ve Zonguldak Sömikok fabrikalarıyla Ankara, İstanbul ve İzmir gazhanelerinin her yıl teshin mevsiminde tahsis

edebildikleri miktarlara göre taayyün etmekte ve programlaştırılmaktadır.

Son senelerde bütün memlekette görülen sınavi inkişaf dolayısıyla sınavi kok kömürleri istihlâkinin artışı karşısında, bu kömürün bilhassa istihlâsal miktarıyla mukayyet bulunduğumuzdan, vilâyet ve kazaların teshin kontenjanlarının arzu edilen nispetlere çıkarılmasına imkân bulunamamaktadır. Esasen bütün dünyada bugün bu nevi kömür, daha ziyade hafif ve ağır endüstriye tefrik edilmekte ve kokun da teshin maksadiyle istihlâkinden uzaklaşmaktadır. Buna mukabil linyit kömürünün aynı maksatla istihlâkinin tamimi ve istihsalinin de seneden seneye artırılması için gereken bütün gayretler sarf edilmektedir. Nitekim bugün Kırıkkale için istenildiği zaman ve istenildiği kadar linyit kömürü tahsisi mümkün bulunmaktadır.

3. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Keskin'e tahsis olunan kok kömürü kontenjanının artırılmasının düşünülp düşünülmediğine dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın, tahriri cevabı (7/352)

19. XII. 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sanayi Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Ankara Milletvekili
Mehmet Ali Ceritoğlu

Keskin ilçesine evvelce tahsis edilen 400 ton kok kömürü kasabanın hane ve nüfusunun artışı sebebiyle ihtiyacâ kâfi gelmemektedir. Mahallî belediyedeki kömür tevzi listesine dâhil edilmeyen vatandaşlar sızlanmaktadır. Bu vatandaşların kışlık kömür ihtiyacını temin maksadiyle mevcut kömür kontenjanının artırılması düşünülmekte midir?

T. C.

Sanayi Vekâleti

27. I. 1959

Hususi Kalem Müdürlüğü

Sayı : 1/36

Özü : Bir yazılı soru cevabı H.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Makamına

7. I. 1959 tarihli 2316 - 9577/352 sayılı yazılarına C.

Keskin'e tahsis olunan kok kömürü kontenjanının artırılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu tarafından verilen yazılı sual tavrının cevabı ilşik olarak takdim kılınmıştır.

Saygı ile arz ederim. Sanayi Vekâleti V.
S. Ataman

Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, «Keskin için tahsis olunan kok kömürleri kontenjanının artırılmasının düşünülüp düşünülmediği» ne dair olan 7 . I . 1959 tarihli yazılı sual tavrini cevabı :

Malûm olduğu üzere yurdumuzdaki teshin ve sınaî kok kömürü ihtiyaçlarına mukabil olan kontenjanlar, Karabük Demir ve Çelik ve Zonguldak Sömikok fabrikalarıyla Ankara, İstanbul ve İzmir gazhanelerinin her yıl teshin mevsiminde tahsis edebildikleri miktarlara göre taayyün etmekte ve programlaştırılmaktadır.

Son senelerde bütün memlekette görülen sınaî inkişaf dolayısıyla sınaî kok kömürü istihlâkinin artışı karşısında, bu kömürün bilhassa istihsal miktarıyla mukayyet bulunduğumuzdan, vilâyet ve kazaların teshin kontenjanlarının arzu edilen nispetlere çıkarılmasına imkân bulunmamaktadır. Esasen bütün dünyada bugün bu nevi kömür daha ziyade hafif ve ağır endüstriye tefrik edilmekte ve kokun da teshin maksadıyla istihlâkinden uzaklaşmaktadır. Buna mukabil linyit kömürünün aynı maksatla istihlâkinin tamimi ve istihsalinin de seneden seneye artırılması için gereken bütün gayretler sarf edilmektedir. Nitekim bugün Keskin için istenildiği zaman ve istenildiği kadar linyit kömürü tahsisi mümkün bulunmaktadır.

4. — Tokad Mebusu Şahap Kitapçı'nın, Şeker fiyatlarına yapılan zammın pancar müstahsilina inikâsının düşünülüp düşünülmediğine dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın, tahriri cevabı (7/367)

23 . XII . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sanayi Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Tokad Milletvekili
Şahap Kitapçı

Soru :

Şeker fiyatlarına yapılan son zamlara mukabil, pancar müstahsilina fabrikalarca ödenen primlerin hesabında eski fiyatların esas tutulduğu öğrenilmiştir.

Pancarın alındığı zamandaki fiyatın göz önünde bulundurularak primlerin hesaplanması sebebi nedir? Müstahsil aleyhine olan bu durumun tashihi düşünülmekte midir?

T. C.

Sanayi Vekâleti 27 . I . 1959
Hususi Kalem Müdürlüğü
Sayı : 1/35

Bir yazılı soru cevabı hak.

T. B. M. Meclisi Yüksek Makamına

7 . I . 1959 tarihli 2358 - 9692/7 - 367 sayılı yazılarına C :

Şeker fiyatlarına yapılan zammın pancar müstahsilina inikâsının düşünülüp düşünülmediğine dair Tokad Mebusu Şahap Kitapçı tarafından verilen yazılı sual tavrının cevabı ilşik olarak sunulmuştur.

Saygı ile arz ederim.

Sanayi Vekâleti V.
S. Ataman

Tokad Mebusu Şahap Kitapçı'nın,

«Şeker fiyatlarına yapılan son zamlara mukabil, pancar müstahsilina fabrikalarca ödenen primlerin hesabında eski fiyatların esas tutulduğu öğrenilmiştir.

Pancarın alındığı zamandaki fiyatın göz önünde bulundurularak primlerin hesaplanması sebebi nedir? Müstahsilin aleyhine olan bu durumun tashihi düşünülmekte midir?» yolundaki 23 . XI . 1958 tarihli yazılı sual tavrini cevabı :

Şeker fiyatlarına yapılan zamdan pancar müstahsilinin istifadesini teminen; 22 . XII . 1958 tarihine kadar bir kilo şeker 200 kuruş hesabıyla ödenmiş bulunan nakdî şeker primlerinin 300 kuruşa iblâğ edilerek, aradaki farkın, bundan böyle yapılacak prim ödemeleri gibi, aynen şeker olarak ekicilere verilmesi hususunda Vekâletimizce Şeker Şirketi Genel Müdürlüğüne direktif verilmiş bulunmaktadır.

Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvel-lerde değişiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Áza adedi : 610
 Rey verenler : 315
 Kabul edenler : 310
 Reddedenler : 4
 Müstenkifler : 1
 Reye iştirak etmeyenler : 280
 Münhal mebusluklar : 15

[Kabul edenler]

ADANA

Mehmet Geçioğlu
 Saim Karaömerlioğlu
 Hamdi Öner

ADIYAMAN

Şefik San
 Ali Yaşar

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
 Arif Demirer
 Kemal Özçoban
 Orhan Uygun
 Murad Ali Ülgen
 Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halıs Öztürk
 Şeref Saraçoğlu
 Celâl Yardımcı
 Selim Yatağan

AMASYA

Faruk Çöl
 Kemal Eren
 Hâmit Koray
 Nazifi Şerif Nabel
 İsmet Olgaç

ANKARA

Osman Alişiroğlu
 Bülent Ecevit
 Übeyde Elli
 İbrahim Saffet Omay
 İlyas Seçkin

Hasan Tez
 Mustafa Yeşil

ANTALYA

Attilâ Konuk

Burhanettin Onat

İbrahim Subaşı
 Ahmet Tokuş
 Yaşar Yazıcı

ARTVIN

Mecit Bumin
 Hilmi Çeltikçioğlu
 Eyüp Doğan

Yaşar Gümüşel

AYDIN

Namık Gedik
 Nail Geveci
 Etem Menderes
 Ekrem Torunlu
 Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacid Asena
 Esat Budakoğlu
 Muzaffer Emiroğlu
 Mekki Said Esen
 Halil İmre
 Müteba İştin
 Ahmet Kocabıykoğlu
 Faik Ocak
 M. Halûk Timurtaş
 Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Ertuğrul Çolak
 Şevki Hasırcı
 Yümnü Üresin

BİNGÖL

Ekrem Yıldız
BİTLİS
 Rifat Bingöl

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
 Mithat Dayıoğlu
 Mahmut Güçbilmez
 İhsan Gülez

BURDUR

Fethi Çelikbaş

BÜRSA

Necdet Azak
 Hüseyin Bayrı
 Müfit Erkuyumeu
 Ağah Erozan
 Sadettin Karacabey
 Salâhaddin Karacagil
 Mazlum Kayalar

Recep Kırım
 Hulûsi Köymen
 Halûk Şaman
 Nurullah İhsan Tolon
 Hilâl Ülman
 Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

N. Fuad Alpkartal
 Servet Sezgin
 Nuri Togay

ÇANKIRI

Dursun Akçaoğlu
 A. Kemal Barlas
 Naşit Fırat
 Ethem Yalçınalp

ÇORUM

Sedat Baran
 M. Kemal Biberioğlu
 Hamdi Bulgurlu
 Yakup Gürsel

Cevat Köstekçi

Hüseyin Ortakçioğlu
 Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ

Baha Akşit
 Turan Bahadır
 Ali Çobanoğlu
 İsmail Hadımlıoğlu

Ali Rıza Karaca
 Mehmet Karasan
 Osman Ongan
 A. Hamdi Sancar
 Refet Tavashlıoğlu

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
 Tahsin Cahit Çubukçu
 Kâmil Tayşı
 Hâmid Zülfü Tigrel

EDİRNE

Mükerrem Sarol
ELAZIĞ

Celâl Dora
 Nâzım Öztürk
ERZİNCAN
 Rauf Bayındır

ERZURUM

Osman Alihocagil
 Rıfki Salim Burçak
 Sabri Erduman
 Şevki Erker
 Sait Kantarel
 Münip Özer
 Fethullah Taşkesenli-
 oğlu
 Rıza Topçuoğlu

Mustafa Zeren
ESKİŞEHİR
 Halil Akkurt
 Mustafa Çürük
 Hamit Dedelek
 Hasan Polatkan
 Hierî Sezen
 Kemal Zeytinoglu
GAZİANTEP
 Ekrem Cenani
 İhsan Daî
 Bahadır Dülger
 Samih İnal
 Süleyman Kuranel
 Ali Ocak
 Nedim Ökmen
 Cevdet San
 Ali Şahin
 Salâhattin Ünlü
GİRESUN
 Sadık Altınan
 Ali Naci Duyduk
 Hayrettin Erkmen
 Doğan Köymen
GÜMÜŞANE
 Avni Karaman
 Hüsrev Polat
 Nihat Sarginalp
HAKKÂRİ
 Übeydullah Seven
İÇEL
 Hüseyin Fırat
 Sami Gökmar
 Yakup Karabulut
 Refik Koraltan
 Niyazi Soydan
İSPARTA
 Kemal Demiralay
 Ali Lâtifaoglu
 Tevfik Tıgılı
İSTANBUL
 Nazmi Ataç
 Ali Fuad Cebesoy
 Faruk Nafiz Çamlıbel
 Sedat Çetintas
 Muhlis Erdener
 Rüştü Güneri
 İhâdi Hüsmar
 Enver Kaya
 Mucip Kemalçeri

Lûtfi Kırdar
 Nizamettin Kırsan
 Nihat Halûk Pepeyi
 Celâl Ramazanoğlu
 İbrahim Sevel
 Nazlı Tlabar
 Tahsin Yazıcı
İZMİR
 Danyal Akbel
 Abdullah Aker
 Muammer Çavuşoğlu
 Selim Ragıb Emec
 Sadık Giz
 Necdet İncekara
 Osman Kapani
 Ekmel Kavur
 Rauf Onursal
 Nuriye Pınar
 Kemal Serdaroğlu
 Vamık Tayşi
 Ahmet Ünal
KARS
 Fevzi Aktas
 Turgut Göle
 Mehmet Hazer
 İbrahim Us
 Osman Yeltekin
KASTAMONU
 Muzaffer Akdoğanlı
 Zeki Cemal Bakiçelebi-
 oğlu
 Nâzım Batur
 Süleyman Çağlar
 İlmi Dura
 Şükrü Esen
 Münif İslâmoğlu
 İhadi Tan
KAYSERİ
 Fikri Apaydın
 Ebubekir Develioğlu
 İbrahim Kirazoğlu
 Ali Rıza Kılıçkale
KIRKLARELİ
 Şefik Bakay
 Mehmet Ali Ceylân
 Dündar Tekand
KIRŞEHİR
 Osman Canatan
 Fazıl Yalçın

KOCAELİ
 Nüzhet Unat
 Sadettin Yalım
KONYA
 Mustafa Bağrıaçık
 Remzi Birand
 Sıtkı Salim Burçak
 Reyhan Gökmenoğlu
 Muhittin Güzelkılıç
 Tarık Kozbek
 İimmet Ölçmen
 Halil Özyörük
 Mustafa Runyun
 Sabahattin Sayın
 Sami Soylu
 Ömer Şeker
 Nafiz Tahralı
KÜTAHYA
 Ahmet İhsan Gürsoy
MALATYA
 Nurettin Akyurt
 İsmet İnönü
MANİSA
 Âtîf Akın
 Selim Akış
 Hikmet Bayur
 Muzaffer Kurbanoğlu
 Cevdet Özgirgin
 Cemil Şener
 İhsan Yalkan
MARAS
 İhsan Fehmi Evliya
 Halil Gürün
 Abdullah Yayıoğlu
MARDİN
 Mehmet Ali Arıkan
 Şevket Dursun
 Halim Kermooğlu
 Hasan Reşit Tankut
 Selim Telliğaoğlu
MUĞLA
 Turhan Akarca
 Burhan Belge
 Nuri Özsan
 Sadi Pekin
MUŞ
 Şemsi Ağaoğlu
NEVŞEHİR
 Necmeddin Önder
 Zihni Üner

Münib Hayri Ürgüblü
NIĞDE
 Medeni Berk
 Asım Eren
 Rifat Gürsoy
 Ali Gürün
 Şefik Refik Soyer
ORDU
 Eşref Ayhan
 Atıf Topaloğlu
RİZE
 Hüseyin Agun
 İzzet Akçal
 Osman Kavrakoğlu
 Mehmet Fahri Mete
 Ahmet Morgil
 Muzaffer Önal
SAKARYA
 Nüzhet Akın
 Seiâmi Dinçer
 Baha Hun
 Nusret Kirişcioğlu
SAMSUN
 Necmettin Doğuyıldızı
 Ömer Güriş
 Tevfik İleri
 Abdullah Keleşoğlu
 Asaf Saraçoğlu
 Fikri Şen
 Ferid Tüzel
 Nüzhet Ulusoy
SİİRD
 Fikri Şendur
SİNOB
 Nusret Kuruoğlu
 Hamdi Özkan
 Mahmut Pınar
 Server Somuncuoğlu
SİVAS
 Halim Ateşalp
 Nüzhet Çubukçu
 Turhan Feyzioğlu
 Edip İmer
 Şinasi Moran
 Nazmi Yaraş
TEKİRDAĞ
 Nurettin Aknoz
 Ahmet Pakar

TOKAD

Faruk Ayanoglu
Sıtkı Eken
Ahmet İspirli
Mustafa Lâtifoğlu
Bekir Seyhoğlu
Rıza Ulusoy
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Mahmut Goloğlu
Fikri Karanis

Salih Zeki Ramoğlu
Pertev Sanaç
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELI

Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan

E. Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel

VAN

Tevfik Doğuşiker

YOZGAD

Talât Alpay
Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu

Numan Kurban
Fuad Nizamoglu
Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Cemal Zühtü Aysan
Ali Kaya
Tahir Öktem
Hulûsi Timur
Hüseyin Ulus

[Müstenkifler]

MARAŞ

Nusret Durakbaşa

[Reddedenler]

ADANA

Hamza Eroğlu
URFA
M. Yaşar Alhas

Abdurrahman Odabaşı

VAN

Sait Erdiç

[Reye iştirak etmeyenler]

ADANA

Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Ali Menteseoğlu
M. Yılmaz Mete
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli
Turgut Yeğenağa

ADIYAMAN

Sait Ağan
Gani Gürsey
Sırrı Turanlı
AFYON KARAHISAR
Orhan Kökten
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topcuoğlu

AĞRI

Kasım Küfrevi
AMASYA
Hüseyin Özbay
ANKARA

Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Balık
Faik Ahmed Barutçu
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritioğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzalıoğlu
İsmail İnan
Selim Soley
Ahmet Üstün

ANTALYA

Mehmet Ak
Kenan Akmanlar

Sadık Erdem
Adnan Selekler

AYDIN

Fethi Batur
Hüsamettin Coşkun
Necati Çelim
Nihat İyriboz
Piraye Levent

BALIKESİR

Ali İleri
Arif Kalıpsızoğlu
Fuat Onat
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı

BİLECİK

Mehmet Erdem
BİNGÖL

Sait Göker
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Servet Bilir
Zuhuri Danişman
Kadir Kocaali
Nezih Tütüncüoğlu

BURDUR

Osman Eroğlu
Behçet Kayaalp

Âlim Sipahi

BURSA

Yekta Teksel

ÇANAKKALE

Halim Alyot (İ.)
Emin Kalafat
Ahmet Hamdi Sezen
Nahit Ural
Fatin Rüştü Zorlu (V.)

ÇANKIRI

Ferhan Arkan
Kâmil Tabak

ÇORUM

Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem

Fevzi Hacirecepoglu

DIYARBAKIR

Sezai Demiray

Nuri Onur

Halil Turgut

Hüseyin Ulkü

Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan

Nurettin Manyas

Rükneddin Nasuhioğlu

Sabahattin Parsöy

ELAZIĞ

Mustafa Altınoğan

Fahri Karakaya

Hürrem Müftigil

İsmail Hakkı Talay

ERZİNCAN

Nusret Safa Coşkun

Cemal Işık

Âdil Sağiroğlu

Hüseyin Şahin

Naci Yıldırım

ERZURUM

Abdülkadir Eryurt

Mehmet Eyüboğlu

Melik Fırat

Hasan Numanoğlu

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Abidin Potuoğlu

GİRESUN

Hamdi Bozbağ

Mustafa Hemiş

Tahsin İnanç

Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Necati Alp

Neomettin Coşar

Sabahattin Kadirbeyoğlu

HATAY

İhsan Ada

Ahsen Aral

Rifat Bahadır

İzzettin Cilli

Ali Şelhum Devrim

Ahmet Sırrı Hocaoğlu

Hasan İkiz

İnayet Mursaloğlu

Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Rüştü Çetin

Mehmet Dölek

İbrahim Gürgen

Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

Said Bilgiç

Hamdi Ongun

İSTANBUL

İsak Altabev

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Arslan Nihad Bekdik

Selim Erengil

Hüsamettin Giray

Ayşe Günel

Mehmet Gürpınar

M. Faruk Gürtunca

Aleksandros Hacopulos

Ali Harputlu

Adnan Menderes (Baş-
vekil)

Mithat Perin

Yusuf Salman (İ.)

Nizamettin Âli Sav

Mıgırdıç Şellefyan

Zakar Tarver

Neclâ Tekinel

Fahrettin Ulaş

Nuri Yamut (İ.)

Hristaki Yoannidis

Neemi Nuri Yücel

Mahmut Yüksel

İZMİR

Sebati Acun

Selâhattin Akçiçek

Perihan Arıburun

Enver Dündar Başar

Behzat Bilgin

Necdet Davran

İlhan Sipahioğlu

Fevzi Uçaner

Behçet Uz

KARS

Sırrı Atalay

Şemsettin Ataman

Hasan Erdoğan

Kemal Güven

Rasima İlker

Behram Öcal

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktaş

Ali Gözlük

KAYSERİ

Ömer Başeğmez

Kâmil Gündes

Servet Hacıpaşaoğlu

Osman Kavuncu

Fahri Köşkeröğlu

Hakkı Kurmel

Durdu Turan

KIRKLARELİ

Sıtkı Pekkip

Avni Sakman

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı

Hayri Çopuroğlu

KOCAELİ

Ömer Cebeci

Dursun Erol

Cemal Tüzün

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu

İshak Avni Akdağ

Hamdi Ragıp Atademir

Osman Bibioğlu

Ali Saim Kaymak

Hulki Âmil Keymen

Ahmet Koyuncu

KÜTAHYA

Mehmet Diler

İbrahim Germeyanoğlu

İrfan Haznedar

S. Sururi Nasuhioğlu

Kemal Özer

Muhittin Özkefeli (İ.)

Emin Topaler

MALATYA

Mehmet Delikaya

Ahmet Fırat

Mehmet Kartal

Kâmil Sürenkök

Mehmet Zeki Tulunay

Tevfik Ünsalan

Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu

Sezai Akdağ

Nebil Sadi Altuğ

Şemi Ergin

Nafiz Körez

Sudi Mihçioğlu

Orhan Ocakoğlu

MARŞ

Kemal Aksüyek

Kemali Bayazıt

Hilmi Soydan

Emin Soysal

Mehmet Şişman

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran

Vahap Dizdaröğlu

Aziz Uras

MUĞLA

Zeyyat Mandalinci

Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

Zeki Dede

Giyasettin Emre

NEVŞEHİR

Hasan Hayati Ülkün

NİĞDE

İsmail Güven

Vedat Mengi

ORDU

Münir Ekşi

Ferda Güley

Şevket Köksal

Zeki Kumrulu

Arif Hikmet Onat

Kahraman Sağra

Muammer Tekin

Hüseyin Yürür

SAKARYA

Tacettin Barış

Hamdi Başak

Hamza Osman Erkan

(İ.)

Rifat Kadızade

SAMSUN

Ekrem Anıt
Naci Berkman
Salim Çonoğlu
Abdullah Eker
Hamdi Tekay
Şükrü Uluçay

SİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Ömer Özen
Muharrem Tansel

SIVAS

Rahmi Çeltekli
Hasan Değer
Necati İter
Ahmet Kangal
Kâmil Kırıkoğlu
Yalçın Kocabay
Cemil Özcan
Süleyman Özsever
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Ali Çakır
Zeki Erataman
Hasan Gürkan
İsmail Özduyuran

TOKAD

Keramettin Gençler (İ.)
Şahap Kitapçı
Reşit Önder

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek
Selâhattin Karayavuz
(İ.)
O. Nuri Lermioğlu
Hasan Polat
M. Reşit Tarakçıoğlu

URFA

Atalay Akan
Aziz Gökkan
İ. Etem Karakapıcı

Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
Adnan Çalıkoglu
Rıza Salıcı
Avni Ural

VAN

Abdülvahap Altınkay-
nak
Ferid Melen

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Suat Başol
Necati Diken
Mustafa Saraç
Necati Tanyolaç
Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	5	Bursa	1	Kocaeli	1	Van	1
Artvin	1	Edirne	1	Konya	1	Yozgad	1
Aydın	1	İstanbul	1	Muğla	1		15

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 316
Kabul edenler	: 311
Reddedenler	: 4
Müstenkifler	: 1
Reye iştirak etmeyenler	: 279
Münhal mebusluklar	: 15

[Kabul edenler]

ADANA
Nevzat Arman
Saim Karaömerlioğlu
Turgut Yeğenağa
ADIYAMAN
Şefik San
AFYON KARAHIŞAR
Kemal Özçoban
Orhan Uygun
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı
AĞRI
Halis Öztürk
Celâl Yardımcı
AMASYA
Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
Nazifi Şerif Nabel
İsmet Olgaç
ANKARA
Osman Alişiroğlu
Bülent Ecevit
Übeyde Eîli
İbrahim İmirzalıoğlu
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seçkin
Selim Soley
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil
ANTALYA
Kenan Akmanlar
Burhanettin Onat
ARTVIN
Mecit Bumin

Hilmi Çeltikçioğlu
Eyüp Doğan
Yaşar Gümüşel
AYDIN
Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci
Nihat İyriboz
Piraye Levent
Etem Menderes
Ekrem Torunlu
Cevat Ülkü
BALIKESİR
Vacid Asena
Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Mekki Said Esen
Halil İmre
Mücteba İştin
Ahmet Koeabıyıköğlu
Faik Ocak
M. Halûk Timurtaş
BİLECİK
Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin
BİNGÖL
Ekrem Yıldız
BİTLİS
Rifat Bingöl
BOLU
Reşat Akşemsettinioğlu
İhsan Gülez
BURDUR
Fethi Çelikbaş
BURSA
Necdet Azak

Müfit Erkuyumeu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Salâhaddin Karacagil
Recep Kırım
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Nurullah İhsan Tolon
Hilâl Ülman
Kenan Yılmaz
ÇANAKKALE
N. Fuad Alpkartal
Nuri Togay
ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
A. Kemal Barlas
Naşit Fırat
Ethem Yalçınalp
ÇORUM
Sedat Baran
M. Kemal Biberöğlu
Hamdi Bulgurlu
Yakup Gürsel
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakçioğlu
Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ
Baha Akşit
Turan Bahadır
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan
A. Hamdi Sancar
DIYARBAKIR
Fikri Arıç

Hâmid Zülfü Tigrel
EDİRNE
Rükneddin Nasuhioğlu
Mükerrem Sarol
ELAZIG
Mustafa Altınoğan
Celâl Dora
Nâzım Öztürk
ERZİNCAN
Rauf Bayındır
ERZURUM
Osman Alihocagil
Şevki Erker
Sait Kantarel
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu
ESKİŞEHİR
Halil Akkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan
Hieri Sezen
Kemal Zeytinioğlu
GAZİANTEP
Ekrem Cenani
İhsan Dağ
Bahadır Dülger
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Nedim Ökmen
Cevdet San
GİRESUN
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen

Doğan Köymen
Mazhar Şener
GÜMÜŞANE

Avni Karaman
Hüsrev Polat
Nihat Sargımalp
HAKKÂRİ
Übeydullah Seven
İÇEL

Sami Gökner
Yakup Karabulut
Refik Koraltan
Niyazi Soydan
İSPARTA
Kemal Demiralay

İSTANBUL
Nazmi Ataç
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Sedat Çetintaş
Muhlis Erdener
Hüsamettin Giray
Rüştü Güneri
Ali Harputlu
Hâdi Hüsman
Enver Kaya
Mucip Kemalyeri
Lûtfi Kırdar
Nizamettin Kırşan
Nihat Halûk Pepeyi
Celâl Ramazanoğlu
İbrahim Sevel
Nazlı Tıbar
Tahsin Yazıcı

İZMİR
Danyal Akbel
Abdullah Aker
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Necdet İncekara
Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu
Vamık Tayşi
Ahmet Ünal

KARS
Turgut Göle
Kemal Güven

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Basri Aktaş
Zeki Cemal Bakiçebe-
oğlu
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Şükrü Esen
Münif İslamoğlu
Hadi Tan

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Ömer Başeğmez
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
Ali Rıza Kılıçkale
Fahri Köşkerioğlu
Hakkı Kurmel
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylân
Dündar Tekand
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Canatan
Fazıl Yalçın
KOCAELİ
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

A. Fahri Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Halil Özyörük
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Ömer Şeker
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy

MALATYA

Nurettin Akyurt
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
MANİSA
Âtîf Akın
Selim Akış
Hikmet Bayur
Muzaffer Kurbanoğlu
Sudi Mihçioğlu
Cemil Şener
İhsan Yalkın

MARAS

Kemal Aksüyek
Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut
Selim Telliğaoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Turhan Akarca
Burhan Belge
Nuri Özsan
Sadi Pekin

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu

NEVŞEHİR

Neemeddin Önder
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner
Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Medeni Berk
Asım Eren
Rifat Gürsoy
Ali Gürün
Şefik Refik Soyer

ORDU

Eşref Ayhan
Arif Hikmet Onat
Muammer Tekin
Atıf Topaloğlu

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Osman Kavrakoglu

Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Muzaffer Önal
SAKARYA

Nüzhet Akın
Tacettin Barış
Selâmi Dinçer
Hamza Osman Erkan
Baha Hun
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt
Necmettin Doğuyıldızı
Ömer Güriş
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu

Asaf Saraçoğlu

Fikri Şen

Ferid Tüzel

Nüzhet Ulusoy

SİİRD

Fikri Şendur

SİNOB

Nusret Kuruoğlu

Hamdi Özkan

Mahmut Pınar

Server Somuncuoğlu

SİVAS

Halim Ateşalp

Rahmi Çeltekli

Nüzhet Çubukçu

Edip İmer

Ahmet Kargal

Şinasi Moran

Nazmi Yaraş

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz

Ahmet Paker

TOKAD

Faruk Ayanoglu

Sıtkı Eken

Ahmet İspirli

Mustafa Lâtifoğlu

Bekir Şeyhoğlu

Rıza Ulusoy

Dâniş Yurdakul

TRABZON

Mahmut Goloğlu

Fikri Karanış

Selâhattin Karayavuz
Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
Pertev Sanaç
İsmail Şener
M. Reşit Tarakçıoğlu
Osman Turan
TUNCELI
Hızır Aydın
Arslan Bora

Fethi Ülkü
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
E. Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel
Ömer Yüksel
UŞAK
Ali Rıza Akbıyıköğlu

VAN
Tevfik Doğuşiker
YOZGAD
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Fuad Nizamöğlu

Nazım Tanıl
ZONGULDAK
Sebati Ataman
Cemal Zühtü Aysan
Suat Başol
Ali Kaya
Tahir Öktem
Hulûsi Timur
Hüseyin Ulus

[Reddedenler]

ADANA
Hamza Eroğlu

URFA
M. Yaşar Alhas
Abdurrahman Odabaşı

VAN
Sait Erdinç

[Müstenkifler]

MARAŞ
Nusret Durakbaşa

[Reye iştirak etmiyenler]

ADANA
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepinar
Ali Menteşoğlu
M. Yılmaz Mete
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli
ADİYAMAN
Sait Ağan
Gani Gürsoy
Sırrı Turanlı
Ali Yaşar
AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Arif Demirer
Orhan Kökten
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topçuoğlu

AĞRI
Kasım Küfrevi
Şeref Saraçoğlu
Selim Yatağan
AMASYA
Hüseyin Özbay
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Balık
Faik Ahmed Barutçu
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekeçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritöğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Halil Sezai Erkut
İsmail İnan
ANTALYA
Mehmet Ak
Sadık Erdem
Attilâ Konuk
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş

Yaşar Yazıcı
AYDIN
Fethi Batur
Hüsamettin Coşkun
BALIKESİR
Ali İleri
Arif Kalıpsızoğlu
Fuat Onat
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı
BİLECİK
Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem
BİNGÖL
Sait Göker
Mustafa Nuri Okcuoğlu
BİTLİS
Nusrettin Barut
Selâhattin İnan
BOLU
Servet Bilir
Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu
Mahmut Güçbilmez
Kadir Kocaeli

Nezih Tütüncüoğlu
BURDUR
Osman Eroğlu
Behçet Kayaalp
Âlim Sipahi
BURSA
Hüseyin Bayrı
Mazlum Kayalar
Yekta Teksell
ÇANAKKALE
Halim Alyot (İ.)
Emin Kalafat
Ahmet Hamdi Sezen
Servet Sezgin
Nahit Ural
Fatim Rüştü Zorlu (V.)
ÇANKIRI
Ferhan Arkan
Kâmil Tabak
ÇORUM
Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem
Fevzi Hacirecepoğlu
DENİZLİ
Ali Çobanoğlu
Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Tahsin Cahit Çubukçu
Sezai Demiray
Nuri Onur
Kâmil Tayşı
Halil Turgut
Hüseyin Ülkü
Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Sabahattin Parsöy

ELÂZİĞ

Fahri Karakaya
Hürrem Müftügil
İsmail Hakkı Talay

ERZINCAN

Nusret Safa Coşkun
Cemal Işık
Âdil Sağıroğlu
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Melik Fırat
Hasan Numanoğlu
Rıza Topcuoğlu
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Abidin Potuoğlu

GAZİANTEP

Ali Şahin
Salâhaddin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altınmean (İ.)
Hamdi Bozbağ
Mustafa Hemiş
Tahsin İnanç

GÜMÜŞANE

Necati Alp
Necmettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu

HATAY

Ihsan Ada

Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli (İ.)
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hoçaoğlu
Hasan İkiz
İnayet Mursalıoğlu
Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Rüştü Çetin
Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

Said Bilgiç
Ali Lâtıfaoğlu
Hamdi Ongun
Tevfik Tıgılı

İSTANBUL

İsak Altabev
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik
Selim Erengil
Ayşe Günel
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtunca
Aleksandros Hacopulos
Adnan Menderes (Baş-
vekil)

Mithat Perin
Yusuf Salman (İ.)
Nizamettin Âli Sav
Mıgırdiç Şellefyan
Zakar Tarver
Neelâ Tekinel
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut (İ.)
Hristaki Yoannidis
Neemi Nuri Yücel
Mahmut Yüksel

İZMİR

Sebati Acun
Selâhaddin Akçiçek
Perihan Arıburun
Enver Dündar Başar
Necdet Davran

Selim Ragıp Emec
Osman Kapani
Ekmel Kavur
Rauf Onursal
Fevzi Uçaner
Behçet Uz

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman
Hasan Erdoğan
Mehmet Hazer
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Osman Yeltekin

KASTAMONU

Ali Yeniaras

Ali Gözlük

KAYSERİ

Ebubekir Develioğlu
Osman Kavuncu

KIRKLARELİ

Sıtkı Pekkip
Avni Sakman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Hayri Çopuroğlu

KOCAELİ

Ömer Cebeci
Dursun Erol
Cemal Tüzün

KONYA

İshak Avni Akdağ
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Ahmet Koyuncu

KÜTAHYA

Mehmet Diler
İbrahim Germeyanoğlu
İrfan Haznedar
S. Sururi Nasuhoğlu
Kemal Özer
Muhittin Özkefeli (İ.)
Emin Topaler

MALATYA

Mehmet Delikaya
Mehmet Kartal
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoglu
Sezai Akdağ
Nebil Sadi Altuğ
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Orhan Ocakoglu
Cevdet Özgirgin

MARAŞ

Kemali Bayazıt
İlmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yayıoğlu

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroglu

MUĞLA

Zeyyat Mandalinci
Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan
Zeki Dede
Giyasettin Emre

NİĞDE

İsmail Güven
Vedat Mengi

ORDU

Münir Ekşi
Ferda Güley
Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Kahraman Sağra
Hüseyin Yürür

SAKARYA

Hamdi Başak
Rifat Kadızade

SAMSUN

Naci Berkman
Salim Çonoğlu
Abdullah Eker

Hamdi Tekay
Şükrü Uluçay

SİİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Ömer Özen
Muharrem Tansel

SİVAS

Hasan Değer

Turhan Feyzioğlu
Necati İter
Kâmil Kırıkoğlu
Yalçın Kocabay
Cemil Özcan
Süleyman Özsever
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Ali Çakır
Zeki Erataman
Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran

TOKAD

Keramettin Gençler (İ.)
Şahap Kitapçı
Reşit Önder

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek
O. Nuri Lermioğlu

URFA

Aziz Gökkan
İ. Etem Karakapıcı
UŞAK
Adnan Çalhkoğlu

Rıza Salıcı
Avni Ural

VAN

Abdülvahap Altinkay-
nak
Ferid Melen

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Necati Diken
Mustafa Saraç
Necati Tanyolaç
Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	5	Bursa	1	Kocaeli	1	Van	1
Artvin	1	Edirne	1	Konya	1	Yozgad	1
Aydın	1	İstanbul	1	Muğla	1		15

Üniversitelere ve bunlara bağlı müesseselere yapılacak bağışların vergi, resim ve harclardan istisnasına ve Gelir ve Kurumlar vergileri matrahından düşülmesine dair olan Kanuna ikinci defa verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 294
Kabul edenler	: 290
Reddedenler	: 1
Müstenkifler	: 3
Reye iştirak etmeyenler	: 301
Münhal mebusluklar	: 15

[Kabul edenler]

ADANA
Nevzat Arman
Kâzım Bozdoğan
Mehmet Geçioğlu
M. Yılmaz Mete
Kemal Sarıbrahimoğlu
Rıza Tekeli
ADIYAMAN
Sait Ağar
Sırrı Turanlı
Ali Yaşar
AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Orhan Kökten
Kemal Özçoban
Murad Ali Ülgen
Gazi Yiğitbaşı
AĞRI
Halis Öztürk
AMASYA
Kemal Eren
Hâmit Koray
Nazifi Şerif Nabel
İsmet Olgaç
ANKARA
Muammer Akpınar
Osman Alışiroğlu
Nuri Ciritoğlu
Recep Dengin
Übeyde Elli
İbrahim İmirzalıoğlu
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seekin
Hasan Tez
Ahmet Üstün

ANTALYA
Attilâ Konuk
ARTVIN
Mecit Bumin
Eyüp Doğan
AYDIN
Fethi Batur
Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci
Etem Menderes
Ekrem Torunlu
Cevat Ülkü
BALIKESİR
Vacid Asena
Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Halil İnre
Müeteba İştin
Ahmet Kocabıykoğlu
Faik Ocak
M. Halûk Timurtaş
Sıtkı Yırcalı
BİLECİK
Ertuğrul Çolak
Şevki Hacıre
BİNGÖL
Ekrem Yıldız
BİTLİS
Nusrettin Barut
Rifat Bingöl
BOLU
Servet Bilir
Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu

BURDUR
Osman Eroğlu
BURSA
Sadettin Karacabey
Recep Kırım
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Hilâl Ülman
Kenan Yılmaz
ÇANAKKALE
Nuri Togay
ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Ferhan Arkan
A. Kemal Barlas
Naşit Fırat
Kâmil Tabak
Ethem Yalçınalp
ÇORUM
Sedat Baran
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Osman Ongan
A. Hamdi Sancar
DIYARBAKIR
Fikri Arıç
Tahsin Cahit Çubukçu
Hâmid Zülfü Tigrel
ELAZIĞ
Mustafa Altındoğan
Celâl Dora

Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk
ERZİNCAN
Nusret Safa Coşkun
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım
ERZURUM
Osman Alihocagil
Sabri Erduman
Şevki Erker
Mehmet Eyüboğlu
Melik Fırat
Sait Kantarel
Münip Özer
Rıza Topcuoğlu
Mustafa Zeren
ESKİŞEHİR
Halil Akkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan
GAZİANTEP
Ekrem Cenani
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Nedim Ökmen
Cevdet San
GİRESUN
Ali Naci Dnyduk
Hayrettin Erkmen
Mustafa Hemiş
Mazhar Şener
GÜMÜŞANE
Necmettin Coşar

Sabahattin Kadirbeyoğlu
Avni Karaman
Hüsrev Polat
Nihat Sargınalp
HATAY
İhsan Ada
Rifat Bahadır
Ali Şelhum Devrim
Hasan İkiz
Ömer Fevzi Reşa
İÇEL
Yakup Karabulut
Refik Koraltan
Niyazi Soydan
İSPARTA
Said Bilgiç
Ali Lâtifaoğlu
Tevfik Tıgılı
İSTANBUL
Nazmi Ataç
Sedat Çetintaş
Rüştü Güneri
Mehmet Gürpınar
Ali Harputlu
Hâdi Hüsman
Lütfi Kırdar
İbrahim Sevel
Neclâ Tekinel
Necmi Nuri Yücel
Mahmut Yüksel
İZMİR
Danyal Akbel
Abdullah Aker
Enver Dünder Başar
Muammer Çavuşoğlu
Kemal Serdaroğlu
Vamık Tayşi
KARS
Fevzi Aktaş
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Osman Yeltekin
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Nâzım Batur

Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Münif İslâmoğlu
Hadi Tan
KAYSERİ
Fikri Apaydın
Kâmil Gündes
Ali Rıza Kılıçkale
Hakkı Kurmel
KIRKLARELİ
Mehmet Ali Ceylân
KIRŞEHİR
Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu
Fazıl Yalçın
KOCAELİ
Sadettin Yalın
KONYA
Osman Bibioğlu
Reyhan Gökmenoğlu
Ahmet Koyuncu
Halil Özyörük
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Ömer Şeker
KÜTAHYA
Mehmet Diler
İrfan Haznedar
Kemal Özer
Emin Topaler
MALATYA
Mehmet Delikaya
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kâmil Sürenkök
Nüvit Yetkin
MANİSA
Sezai Akdağ
Nebil Sadi Altuğ
Hikmet Bayur
Muzaffer Kurbanoğlu
İhsan Yalkın
MARAS
Nusret Durakbaşa
Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yaycıoğlu

MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Selim Telliğaçoğlu
MUĞLA
Turhan Akarca
Nuri Özsan
MUŞ
Giyasettin Emre
NEVŞEHİR
Necmeddin Önder
Zihni Üner
Münib Hayri Ürgüblü
NİĞDE
Medeni Berk
Ali Gürün
İsmail Güven
Şefik Refik Soyer
ORDU
Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Ferda Güley
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Hüsrev Yürür
RİZE
Hüseyin Agun
Mehmet Fahri Mete
Muzaffer Önal
SAKARYA
Nüzhet Akın
Selâmi Dinçer
Baha Hun
Nusret Kirişcioğlu
SAMSUN
Ekrem Anıt
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Asaf Saraçoğlu
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
Nüzhet Ulusoy
SİİRD
Mehmet Daim Süalp
SİNOB
Ömer Özen
Hamdi Özkan
Mahmut Pınar
Server Somuncuoğlu
SİVAS
Halim Ateşalp

Rahmi Çeltekli
Nüzhet Çubukçu
Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Edip İmer
Ahmet Kangal
Şinasi Moran
Süleyman Özsever
Nazmi Yaraş
TEKİRDAĞ
Nurettin Aknoz
Ali Çakır
Zeki Erataman
Hasan Gürkan
Ahmet Paker
TOKAD
Faruk Ayanoğlu
Sıtkı Eken
Ahmet İspirli
Mustafa Lâtifoğlu
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Dâniş Yurdakul
TRABZON
Halûk Çulha
Mahmut Goloğlu
Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
Pertev Sanaç
İsmail Şener
Osman Turan
TUNCELİ
Hızır Aydın
Arslan Bora
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
M. Yaşar Alhas
E. Mahmud Karakurt
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı
UŞAK
Ali Rıza Akbiyikoğlu
Adnan Çalikoğlu
VAN
Abdülvehap Altınkay-
nak

Tevfik Doğuşiker
Sait Erdiçe
YOZGAD
Talât Alpay
Mahmut Ataman

Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Fuad Nizamoğlu

Nazım Tanıl
ZONGULDAK
Abdullah Akın
Sebati Ataman
Necati Diken

Tahir Öktem
Mustafa Saraç
Hulûsi Timur
Hüseyin Ulus
Avni Yurdabayrak

[Reddedenler]

ANKARA
Halil Sezai Erkut

[Mustenkifler]

KONYA
Mustafa Runyun

MARDİN
Vahap Dizdaroğlu

NİĞDE
Asım Eren

[Reye iştirak etmiyenler]

ADANA

Suphi Baykam
Hamza Eroğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepinar
Ali Menteşoğlu
Hamdi Öner
Kemal Satır
Turgut Yeğenağa

ADİYAMAN

Gani Gürsoy
Şefik San
AFYON KARAHİSAR
Arif Demirer
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topcuoğlu
Orhan Uygun

AGRI

Kasım Küfrevi
Şeref Saraçoğlu
Celâl Yardımcı (V.)
Selim Yatağan

AMASYA

Faruk Çöl
Hüseyin Özbay

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Balık
Faik Ahmed Barutçu

Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Avni Doğan
Bülent Ecevit
İsmail İnan
Selim Soley
Mustafa Yeşil

ANTALYA

Mehmet Ak
Kenan Akmanlar
Sadık Erdem
Burhanettin Onat
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
Yaşar Yazıcı

ARTVİN

Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel

AYDIN

Hüsamettin Coşkun
Nihat İyriboz
Piraye Levent

BALIKESİR

Mekki Said Esen
Ali İleri
Arif Kalıpsızoğlu
Fuat Onat

Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı

BİLECİK

Mehmet Erdem

Yümnü Üresin

BİNGÖL

Sait Göker
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS

Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Mahmut Güçbilmez

İhsan Gülez

Kadir Kocaeli

Nezih Tütüncüoğlu

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp

Âlim Sipahi

BURSA

Necdet Azak
Hüseyin Bayrı
Müfit Erkuyumcu

Agâh Erozan

Salâhaddin Karacagil

Mazlum Kayalar

Yekta Teksel

Nurullah İhsan Tolon

ÇANAKKALE

N. Fuad Alpkartal

Halim Alyot (İ.)

Emin Kalafat

Ahmet Hamdi Sezen

Servet Sezgin

Nahit Ural

Fatin Rüştü Zorlu (V.)

ÇORUM

M. Kemal Biberoğlu
Hamdi Bulgurlu

Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem

Yakup Gürsel
Fevzi Hacirecepoğlu

Hüseyin Ortakçioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit

Turan Bahadır

Mehmet Karasan

Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Sezai Demiray

Nuri Onur

Kâmil Tayşı

Halil Turgut

Hüseyin Ülkü

Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan

Nurettin Manyas

Rükneddin Nasuhioğlu

Sabahattin Parsoy

Mükerrem Sarol

ELÂZİĞ

Fahri Karakaya

İsmail Hakkı Talay

ERZİNCAN

Rauf Bayındır

Cemal Işık

Âdil Sağıroğlu
ERZURUM
Rıfki Salim Burçak
Abdülkadir Eryurt
Hasan Numanoğlu
Fethullah Taşkesenli-
oğlu

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Abidin Potuoğlu
Hicri Sezen
Kemal Zeytinoğlu
GAZİANTEP

İhsan Daî
Bahadır Dülger
Ali Şahin
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altıncan (İ.)
Hamdi Bozbağ
Tahsin İnanç
Doğan Köymen

GÜMÜŞANE

Necati Alp
HAKKÂRİ
Übeydullah Seven
HATAY

Ahsen Aral
İzzettin Cilli (İ.)
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
İnayet Mursaloğlu

İCEL

Rüştü Çetin
Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
Sami Göknaç
İbrahim Gürgen
Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

Kemal Demiralay
Hamdi Ongun
İSTANBUL

İsak Altabev
Celâl Bayar (Reisicum
hur)
Arslan Nihad Bekdik
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel

Muhlis Erdener
Selim Erengil
Hüsamettin Giray
Ayşe Günel
M. Faruk Gürtunca
Aleksandros Hacopulos
Enver Kaya

Mucip Kemalyeri
Nizamettin Kırşan
Adnan Menderes (Baş-
vekil)

Nihat Halûk Pepeyi
Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu
Yusuf Salman (İ.)

Nizamettin Âli Sav
Mıgırdıç Şellefyan
Zakar Tarver
Nazlı Tıbar

Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut (İ.)
Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis

İZMİR

Sebati Acun
Selâhattin Akçiçek
Perihan Arıburun
Behzat Bilgin

Necdet Davran
Selim Ragıp Emeç
Sadık Giz
Necdet İncekara

Osman Kapani
Ekmel Kavur
Rauf Onursal
Nuriye Pınar

İlhan Sipahioğlu
Fevzi Uçaner
Behçet Uz
Ahmet Ünal

KARS

Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman
KASTAMONU
Muzaffer Akdoğanlı

Basri Aktaş
Zeki Cemal Bakiçelebi-
oğlu

Şükrü Esen
Ali Gözlük
KAYSERİ

Ömer Başeğmez
Ebubekir Develioğlu
Servet Hacıpaşaoğlu
Osman Kavuncu
İbrahim Kirazoğlu (R.
V.)

Fahri Köşkerioğlu
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Sıtkı Pekkip
Avni Sakman
Dündar Tekand

Hüsnu Yaman
KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
KOCOELİ

Ömer Cebeci
Dursun Erol
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
İshak Avni Akdağ
Hamdi Ragıp Atademir

Mustafa Bağrıaçık
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Muhittin Güzelkılınç

Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen

Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

İbrahim Germeyanoğlu
Ahmet İhsan Gürsoy
S. Sururi Nasuhoğlu
Muhittin Özkefeli (İ.)

MALATYA

Nurettin Akyurt
Ahmet Fırat
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan

MANİSA

Samet Ağaoglu
Âtîf Akın
Selim Akiş
Şemi Ergin

Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Orhan Ocakoğlu
Cevdet Özgirgin

Cemil Şener

MARAŞ

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Hilmi Soydan
MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut

Aziz Uras

MUĞLA

Burhan Belge
Zeyyat Mandalinci
Sadi Pekin
Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoglu
Şefik Çağlayan
Zeki Dede

NEVŞEHİR

Hasan Hayati Ülkün
NİĞDE

Rifat Gürsoy
Vedat Mengi

ORDU

Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Muammer Tekin
Atıf Topaloğlu

RİZE

İzzet Akçal
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil

SAKARYA

Tacettin Barış
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
(İ.)

Rifat Kadızade
SAMSUN

Naci Berkman
Salim Çonoğlu
Necmettin Doğuyıldızı
Abdullah Eker
Ömer Güriş
Fikri Şen
Şükrü Uluçay

SİİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran
Fikri Şendur

SİNOB

Nusret Kuruoğlu
Muharrem Tansel

SİVAS

Necati İltter
Kâmil Kırıkoğlu
Yalçın Kocabay
Cemil Özcan
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

İsmail Özdoğuran

TOKAD

Keramettin Gençler (İ.)

Şahap Kitapçı
Rıza Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek
Fikri Karanis
Selâhattin Karayavuz
(İ.)
O. Nuri Lermioğlu
M. Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Aziz Gökkan

İ. Etem Karakapıcı
Ömer Yüksel

UŞAK

Rıza Salıcı
Avni Ural

VAN

Ferid Melen

ZONGULDAK

Cemal Zühtü Aysan
Suat Başol
Ali Kaya
Necati Tanyolaç

[Münhal Mebusluklar]

Ankara	5	Bursa	1	Kocaeli	1	Van	1
Artvin	1	Edirne	1	Konya	1	Yozgad	1
Aydın	1	İstanbul	1	Muğla	1		15

Devlet Şûrası Kanununa ek 2 . IV . 1956 tarihli ve 6716 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında Kanuna verilen reylerin neticesi

(Nisap hâsıl olmamıştır.)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 252
Kabul edenler	: 249
Reddedenler	: 2
Müstenkifler	: 1
Reye iştirak etmeyenler	: 343
Münhal mebusluklar	: 15

[Kabul edenler]

ADANA
Hamza Eroğlu
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Turgut Yeğenağa
ADIYAMAN
Şefik San
AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Kemal Özçoban
AMASYA
Faruk Çöl
ANKARA
Osman Alişiroğlu
Nuri Ciritioğlu
Übeyde Elli
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
ANTALYA
Mehmet Ak
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat
ARTVİN
Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Eyüp Doğan
AYDIN
Fethi Batur
Necati Çelım
Namık Gedik
Nail Geveci
Piraye Levent
Etem Menderes
BALIKESİR
Vacid Aşena

Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Halil İmre
Ahmet Kocabıykoğlu
BİLECİK
Şevki Hasırcı
BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu
BITLİS
Nusrettin Barut
Rifat Bingöl
BOLU
Zuhuri Danışman
İhsan Gülez
Nezih Tütüncüoğlu
BURDUR
Fethi Çelikbaş
BURSA
Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Recep Kırım
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Ferhan Arkan
A. Kemal Barlas
Naşit Fırat
Kâmil Tabak
Ethem Yalçınalp
ÇORUM
Sedat Baran
M. Kemal Biberioğlu
Hamdi Bulgurlu
Cevat Köstekçi

Hüseyin Ortakçioğlu
Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ
Turan Bahadır
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Osman Oğan
DIYARBAKIR
Tahsin Cahit Çubukçu
Mehmed Hüsrev Ünal
EDİRNE
Mükerrem Sarol
ELAZIĞ
Mustafa Altınoğan
Celâl Dora
Nâzım Öztürk
ERZURUM
Osman Alihocagil
Sabri Erduman
Şevki Erker
Mehmet Eyüboğlu
Sait Kantarel
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu
Rıza Topcuoğlu
Mustafa Zeren
ESKİŞEHİR
Halil Akkurt
Muhtar Başkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan
Hicri Sezen

GAZİANTEP
İhsan Dağ
Nedim Ökmen
Cevdet San
GİRESUN
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Mustafa Hemiş
Doğan Köymen
Mazhar Şener
GÜMÜŞANE
Necmettin Coşar
Avni Karaman
Hüsrev Polat
Nihat Sargınalp
HAKKÂRİ
Übeydullah Seven
İÇEL
Sami Gökmar
Yakup Karabulut
Refik Koraltan
Niyazi Soydan
İSPARTA
Tevfik Tıgh
İSTANBUL
Nazmi Ataç
Hâdi Hüsman
Enver Kaya
Lûtfi Kırdar
Nizamettin Kırsan
İbrahim Sevel
Necmi Nuri Yücel
Mahmut Yüksel
İZMİR
Danyal Akbel
Abdullah Aker

Muammer Çavuşoğlu

Ekmel Kavur
Nuriye Pınar
Vamık Tayşi

KARS

Sırrı Atalay
Rasim İlker
İbrahim Us
Osman Yeltekin

KASTAMONU

Zeki Cemal Bakiçeşlebi-
oğlu

Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Şükrü Esen
Münif İslâmoğlu

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Ali Rıza Kılıçkale

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylân
Dündar Tekand

KİRŞEHİR

Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu

KOCAELİ

Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Reyhan Gökmenoğlu

Ahmet Koyuncu
Halil Özyörük
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Sami Soyulu
Ömer Şeker

KÜTAHYA

Mehmet Diler
İrfan Haznedar
Kemal Özer
Emin Topaler

MALATYA

İsmet İnönü
Mehmet Kartal

MANİSA

Âtîf Akın
Selim Akig
Nebil Sadi Altuğ
Hikmet Bayur
Muzaffer Kurbanoğlu

Cevdet Özgirgin

Cemil Şener
İhsan Yalkın

MARAŞ

Nusret Durakbaşa
Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Vahap Dizdaroğlu
Şevket Dursun
Hasan Reşit Tankut

MUĞLA

Turhan Akarca
Sadi Pekin

NEVŞEHİR

Zihni Üner
Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Medeni Berk
Asım Eren
Rifat Gürsoy
Şefik Refik Soyler

ORDU

Atıf Topaloğlu

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete
Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın

Hamdi Başak

Selâmi Dinger

Baha Hun

Rifat Kadızade

Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt

Salim Çonoğlu

Necmettin Doğuyıldız

Tevfik İleri

Abdullah Keleşoğlu

Asaf Saraçoğlu

Fikri Şen

Hamdi Tekay

Ferid Tüzel

Şükrü Uluçay

Nüzhet Ulusoy

SİİRD

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Mahmut Pınar

Server Somuncuoğlu

SİVAS

Rahmi Çeltikli

Nüzhet Çubukçu

Hasan Değer

Edip İmer

Ahmet Kangal

Kâmil Kırkoğlu

Sinasi Moran

Süleyman Özsever

Nazmi Yaras

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz

Hasan Gürkan

Ahmet Paker

TOKAD

Faruk Avanoğlu

Sıtkı Eken

Ahmet İspirli

Mustafa Lâtifoğlu

Reşit Önder

Bekir Seyhoğlu

Dâniş Yurdakul

TRABZON

Mahmut Goloğlu

Fikri Karanis

TUNCELİ

Hızır Aydın

Arslan Bora

URFA

Osman Ağan

Atalay Akan

M. Yaşar Alhas

E. Mahmut Karakurt

Abdullah Köksel

Abdurrahman Odabaşı

UŞAK

Adnan Çahkoğlu

VAN

Abdülvehap Altinkay-
nak

Tevfik Doğuşiker

Sait Erdinç

Ferid Melen

YOZGAD

Talât Alpay

Mahmut Ataman

Âtîf Benderlioğlu

Sefer Eronat

Ö. Lâtîfi Erzurumluoğlu

Numan Kurban

Fuad Nizamoğlu

Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Abdullah Akın

Sebati Ataman

Cemal Zühtü Aysan

Necati Diken

Ali Kaya

Mustafa Saraç

Necati Tanyolaç

Hulûsi Timur

Hüseyin Ulus

Avni Yurdabayrak

[Reddedenler]

ANKARA

Muammer Akpınar

KARS

Mehmet Hazer

[Müstenkifler]

AFYON KARAHİSAR

Murad Âli Ülgen

[Reye iştirak etmeyenler]

ADANA

Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
Ali Menteseoğlu
M. Yılmaz Mete
Kemal Satır
Rıza Tekeli

ADİYAMAN

Sait Açar
Gani Gürsoy
Sırrı Turanlı
Ali Yaşar
AFYON KARAHİSAR

Arif Demirer
Orhan Kökten
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topcuoğlu
Orhan Uygun
Gazi Yiğitbaşı
AĞRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Celâl Yardımcı (V.)
Selim Yatağan

AMASYA

Kemal Eren
Hâmit Koray
Nazifi Şerif Nabel
İsmet Olgaç
Hüseyin Özbay

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Balık
Faik Ahmed Barutçu

Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzalıoğlu
İsmail İnan
Selim Soley
Hasan Tez
Mustafa Yeşil

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Sadık Erdem
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
Yaşar Yazıcı

ARTVİN

Yaşar Gümüşel

AYDIN

Hüsamettin Coşkun
Nihat İyriboz
Ekrem Torunlu
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Mekki Said Esen
Ali İleri
Mücteba İştin
Arif Kalıpsızoğlu
Faik Ocak
Fuat Onat

M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı

tkı Yırcalı

BİLECİK

Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Sait Göker

Ekrem Yıldız

BİTLİS

Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Servet Bilir
Mithat Dayıoğlu
Mahmut Güçbilmez
Kadir Kocaali

BURDUR

Osman Eroğlu
Behçet Kayaalp
Âlim Sipahi

BURSA

Necdet Azak
Hüseyin Bayrı
Salâhaddin Karacagil
Mazlum Kayalar
Yekta Teksel
Nurullah İhsan Tolon
Hilâl Ülman
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

N. Fuad Alpkartal
Halim Alyot (İ.)
Emin Kalafat
Ahmet Hamdi Sezen
Servet Sezgin
Nuri Togay
Nahit Ural
Fatın Rüştü Zorlu (V.)

ÇORUM

Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem
Yakup Gürsel
Fevzi Hacirecepöğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashioğlu

DİYARBAKIR

Fikri Arıç

Sezai Demiray

Nuri Onur

Kâmil Tayşi

Hâmid Zülfü Tigrel

Halil Turgut

Hüseyin Ülkü

EDİRNE

Nurettin Manyas

Rükneddin Nasuhioğlu

Sabahattin Parsoy

Rasih Gürkan

ELAZIG

Fahri Karakaya

Hürrem Müftigil

İsmail Hakkı Talay

ERZINCAN

Rauf Bayındır

Nusret Safa Coşkun

Cemal Işık

Âdil Sağıroğlu

Hüseyin Şahin

Naci Yıldırım

ERZURUM

Rıfki Salim Bureak

Abdülkadir Eryurt

Melik Fırat

Hasan Numanoğlu

ESKİŞEHİR

Abidin Potuoğlu

Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani

Bahadır Dülger

Samih İnal

Süleyman Kuranel

Ali Ocak

Ali Şahin

Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altıncan (İ.)

Hamdi Bozbağ

Tahsin İnang

GÜMÜŞANE

Necati Alp
Sabahattin Kadirbeyoğlu

HATAY

Ihsan Ada
Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli (İ.)
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Rüştü Çetin
Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Ali Lâtifaoğlu
Hamdi Ongun

İSTANBUL

Isak Altabev
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Sedat Çetintaş
Muhlis Erdener
Selim Erengil
Hüsamettin Giray
Ayşe Günel
Rüştü Güneri
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtunca
Aleksandros Hacopulos
Ali Harputlu
Mucip Kemalyeri
Adnan Menderes (Baş-
vekil)
Nihat Halûk Pepeyi
Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu

Yusuf Salman (İ.)
Nizamettin Âli Sav
Mıgırdıç Şellefyan
Zakar Tarver
Neclâ Tekinel
Nazlı Tlabar
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut (İ.)
Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis

İZMİR

Sebati Acun
Selâhattin Akçiçek
Perihan Amburun
Enver Dünder Başar
Behzat Bilgin
Necdet Davran
Selim Ragıp Emeç
Sadık Giz
Necdet İncekara
Osman Kapani
Rauf Onursal
Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu
Fevzi Uçaner
Behçet Uz
Ahmet Ünal

KARS

Fevzi Aktaş
Şemseddin Ataman
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Behram Öcal
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Basri Aktaş
Nâzım Batur
Ali Gözlük
Hadi Tan

KAYSERİ

Ömer Başeğmez
Ebubekir Develioğlu
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu
Osman Kavuncu

İbrahim Kirazoğlu (Rs.
V.)

Fahri Köşkerioğlu
Hakkı Kurmel
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Sıtkı Pekkip
Avni Sakman
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Fazıl Yalçın

KOCAELİ

Ömer Cebeci
Dursun Erol

KONYA

A. Fahri Ağaoğlu
İshak Avni Akdağ
Hamdi Ragıp Atademir
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Muhittin Güzelkılınç
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

İbrahim Germeyanoğlu
Ahmet İhsan Gürsoy
S. Sururi Nasuhoğlu
Muhittin Özkefeli (İ.)

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Sezai Akdağ
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu

Orhan Ocakoğlu

MARAŞ

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Hilmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yayıoğlu

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Halim Kermooğlu
Şelim Telliğaoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Burhan Belge
Zeyyat Mandalinci
Nuri Özsan
Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Zeki Dede

Giyasettin Emre

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder
Hasan Hayati Ülkün

NİĞDE

Ali Gürün
İsmail Güven
Vedat Mengi

ORDU

Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Ferda Güley
Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Muammer Tekin
Hüsrev Yürür

RİZE

Ahmet Morgil

SAKARYA

Tacettin Barış
Hamza Osman Erkan
(İ.)

SAMSUN

Naci Berkman

Abdullah Eker

Ömer Güriş

SİRD

Suat Bedük

Baki Erden

Veysi Oran

Fikri Şendur

SİNOB

Nusret Kuruoğlu

Ömer Özen

Hamdi Özkan

Muharrem Tansel

SİVAS

Halim Ateşalp

Turhan Feyzioğlu

Necati İlder

Yalçın Kocabay

Cemil Özcan

Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Ali Çakır

Zeki Erataman

İsmail Özdoğuran

TOKAD

Kerametın Gençler (I.)

Şahap Kitapçı

Rıza Ulusoy

TRABZON

Halûk Çulha

Sabri Dilek

Selâhattin Karayavuz

(I.)

O. Nuri Lermioğlu

Hasan Polat

Salih Zeki Ramoğlu

Pertev Sanac

İsmail Şener

M. Reşit Tarakçıoğlu

Osman Turan

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Aziz Gökkan

İ. Etem Karakapıcı

Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu

Rıza Salıcı

Avni Ural

ZONGULDAK

Suat Başol

Tahir Öktem

[Münhal mebusluklar]

Ankara	5	Bursa	1	Kocaeli	1	Van	1
Artvin	1	Edirne	1	Konya	1	Yozgad	1
Aydın	1	İstanbul	1	Muğla	1		15

Divanı Muhasebatta münhal bulunan iki daire reisliği ile üç âzalık için seçim yapılması hakkında Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ve Bütçe, Divanı Muhasebat ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası (3/307)

T. C.

Divanı Muhasebat
Sayı : 420623/1929

14 . XI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Divanı Muhasebat Heyetinde iki daire reisliği ile üç âzalık münhal bulunduğundan, bu memuriyetler için 2514 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi hükmü gereğince seçim yapılmasına emir ve müsaade buyurulmasını en derin saygılarımla arz ve rica ederim.

Divanı Muhasebat Reisi
M. Gürün

Bütçe, Divanı Muhasebat ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe, Divanı Muhasebat
ve Maliye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen
Esas No. 3/307
Karar No. 21

5 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Divanı Muhasebatta münhal bulunan iki daire reisliği ve üç âzalık için seçim yapılması hakkında Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi Bütçe, Divanı Muhasebat ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümene havale buyurulmuş olmakla, bu hususta istida ile müraacaatta bulunmuş olanların 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununun 3 ncü maddesinde münferic vasıfları haiz olup olmadıkları sicil varakaları üzerinde yapılan incelemeden sonra seçime geçilmiş ve tasnif heyetinin hazırlamış olduğu rapora göre,

Daire Reisliği için :

1. Divanı Muhasebat âzasından Cefer Olcay

54

2. Divanı Muhasebat âzasından Kemal Tolluoğlu 43
3. Divanı Muhasebat âzasından Raşit Örencik 41
4. Divanı Muhasebat âzasından Ragıp Ögel 34
Rey almak ve nisabı da doldurmak suretiyle namzet seçilmişlerdir.

Âzalık için yapılan seçimin tasnifi sonunda :

1. Divanı Muhasebat başmurakiplerinden Fahrünnisa Yetmen 49
2. Divanı Muhasebat Uzman murakiplerinden Hüdayi Dümer 44
3. Divanı Muhasebat Uzman murakiplerinden Remzi Konaker 42

4. Divanı Muhasebat başmuraçlıların-
den Hikmet Öktem 39

5. Ziraat Vekâleti Muhasebe Müdürü
Osman Olgaç 38

Rey alarak nısbı doldurmak suretiyle namzet
intihabedilmişler ve geriye kalan namzetlerin
aldıkları rey miktarı nısbı doldurmamış olduk-
larından geriye kalan bir namzetlik için ikinci
defa seçim yapılmış ve neticede Gümrük ve İn-
hisarlar Vekâleti Zat ve Sicil İşleri Müdürü
Mehmet Karabacak (39) rey almak suretiyle in-
tihak muamelesi ikmal edilmiştir.

2514 sayılı Kanununun 4 ncü maddesi gere-
ğince Umumi Heyetçe gereken muamelenin ifası
için mazbatamız Yüksek Reislige sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin
Kâtip		
Diyarbakır	Adana	Afyon K.
M. H. Ünal	R. Tekeli	N. Topcuoğlu
Amasya		Ankara
H. Koray		M. Akpınar

İmzada bulunamadı

Ankara	Ankara	Antalya
O. Alişiroğlu	İ. Seçkin	K. Akmanlar
Antalya	Artvin	Artvin
A. Selekler	H. Çeltikçioğlu	Y. Gümüşel
Bursa	Bursa	Bursa
H. Bayrı	M. Kayalar	K. Yılmaz
Bolu		Bolu
S. Bilir		N. Tütüncüoğlu

İmzada bulunamadı

Bilecik
Ş. Hasırcı
Çankırı
F. Arkan
Denizli
A. R. Karaca

Edirne
M. Sarol
Erzincan
R. Bayındır
İstanbul
N. Kırsan

İstanbul
N. N. Yücel
Kırklareli
A. Sakman
Manisa
S. Mihçioğlu

Maras
R. Soysal
Ordu
A. H. Onat
Rize
İ. Akçal

Siird
B. Erden
Trabzon
İ. Şener
Yozgad
Â. Benderlioğlu

Burdur
F. Çelikkbaş
Çorum
H. Bulgurlu
Diyarbakır
S. Demiray

Elâzığ
H. Müftügil
Gümüşane
A. Karaman

İzmir
D. Akbel
Kütahya
S. S. Nasuhoglu
Malatya
M. Z. Tolunay

Nevşehir
N. Önder
Ordu
A. Topaloğlu
Rize
M. Önal

Siird
M. D. Süalp
Van
F. Melen
Yozgad
N. Kurban

Çanakkale
N. Ural
Çorum
Y. Gürsel
Diyarbakır
H. Turgut

Elâzığ
N. Öztürk
Hakkâri
Ü. Seven
İstanbul
İ. Sevel

İmzada bulunamadı

Kayseri
O. Kavuncu
Manisa
S. Akdağ
Maras
K. Bayazit

Niğde
R. Gürsoy
Rize
H. Agun
Samsun
A. Saraçoğlu

Tokad
A. İspirli
Yozgad
T. Alpay
Zonguldak
H. Timur

Türkiye Büyük Millet Meclisi 1958 yılı Haziran - Ağustos ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (5/17)

Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Meclis Hesaplarının Tetkiki

13 . I . 1959

Encümeni

Esas No: 5/17

Karar No: 4

Yüksek Reisliğe

Lira	K.	
16 898 179	13	Haziran 1958 başında Bankada mevcut para.
+ 9 039 561	86	Haziran, Temmuz, Ağustos 1958 aylarında Ziraat Bankasının aldığı para.
25 937 740	99	Yekûn
4 100 256	36	Haziran, Temmuz, Ağustos 1958 aylarında Ziraat Bankasının harcadığı para
21 837 484	63	Eylül 1958 başında Bankada mevcut para.

Büyük Millet Meclisi Muhasebesinin Haziran, Temmuz, Ağustos 1958 ayları gider kâğıtları incelendi.

1958 Haziran başında Ziraat Bankasında kalan para Haziran, Temmuz, Ağustos 1958 aylarında Ziraat Bankasınca alınan paraya eklendikten ve toplamından da bu aylarda Ziraat Bankasınca harcanan para çıktıktan sonra Eylül 1958 ayı başında Ziraat Bankasında 21 837 484,63 lira kaldığı görülmüş ve Bankanın her gün gönderdiği hesap puslaları toplamı da buna uygun bulunmuş olmakla beraber yapılan tediyelere ait masraf kâğıtlarının da kanun ve mevzuata muvafık olduğu anlaşılmıştır.

Umumi Heyetin ıttılama arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Meclis Hesaplarının
Tetkiki Encümeni

Reisi	Mazbata Muharriri	Kâtip	Murakıp
İstanbul	İsparta	Samsun	Erzurum
F. N. Çamlıbel	K. Demiralay	F. Tüzel	A. Eryurt
Adana	Bolu	Diyarbakır	Edirne
M. Y. Mete	Z. Danışman	T. C. Çubukçu	S. Parsoy
Erzurum	Erzurum	Giresun	İstanbul
S. Erduman	M. Zeren	A. N. Duyduk	M. Gürpınar
			İmzada bulunamadı
Kars	Kars	Kars	Kırklareli
S. Atalay	İ. Us	A. Yeniaras	H. Yaman
İmzada bulunamadı			
Konya	Malatya	Mardin	Trabzon
R. Birand	M. Kartal	M. K. Boran	S. Karayavuz
		Trabzon	
		P. Sanaç	

Türkiye Büyük Millet Meclisi 1958 yılı Eylül - Kasım ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (5/18)

Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Meclis Hesaplarının Tetkiki

13 . I . 1959

Encümeni

Esas No: 5/18

Karar No: 5

Yüksek Reisliğe

Lira	K.	
21 837 484	63	Eylül 1958 başında Bankada mevcut para.
+ 1 540 287	22	Eylül, Ekim, Kasım 1958 aylarında Ziraat Bankasının aldığı para.
23 377 771	85	Yekûn
10 896 077	29	Eylül, Ekim, Kasım 1958 aylarında Ziraat Bankasının harcadığı para.
12 481 694	56	Aralık 1958 başında Bankada mevcut para.

Büyük Millet Meclisi Muhasebesinin Eylül, Ekim, Kasım 1958 ayları gider kâğıtları incelendi.

1958 Eylül başında Ziraat Bankasında kalan para Eylül, Ekim, Kasım 1958 aylarında Ziraat Bankasınca alınan paraya eklendikten ve toplamından da bu aylarda Ziraat Bankasınca harcanan para çıktıktan sonra Aralık 1958 ayı başında Ziraat Bankasında 12 481 694,56 lira kaldığı görülmüş ve Bankanın her gün gönderdiği hesap puslaları toplamı da buna uygun bulunmuş olmakla beraber yapılan tediyelere ait masraf kâğıtlarının da kanun ve mevzuata muvafık olduğu anlaşılmıştır.

Umumi Heyetin ittilana arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

**Meclis Hesaplarının
Tetkiki Encümeni**

Reisi	Mazbata Muharriri	Kâtip	Murakıp
İstanbul	İsparta	Samsun	Erzurum
<i>F. N. Çamlıbel</i>	<i>K. Demiralay</i>	<i>F. Tüzel</i>	<i>A. Eryurt</i>
Adana	Bolu	Diyarbakır	Edirne
<i>M. Y. Mete</i>	<i>Z. Danışman</i>	<i>T. C. Çubukçu</i>	<i>S. Parsoy</i>
Erzurum	Erzurum	Giresun	İstanbul
<i>S. Erduman</i>	<i>M. Zeren</i>	<i>A. N. Duyduk</i>	M. Gürpınar
			İmzada bulunamadı
Kars	Kars	Kars	Kırklareli
S. Atalay	<i>İ. Us</i>	<i>A. Yeniaras</i>	<i>H. Yaman</i>
İmzada bulunamadı			
Konya	Malatya	Mardin	Trabzon
<i>R. Birand</i>	<i>M. Kartal</i>	<i>M. K. Boran</i>	<i>S. Karayavuz</i>

Trabzon

P. Sanaç

Adana eski Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Mustafa Türetken'in hükümlü bulunduğu cezanın affı hakkında Adliye ve Arzuhal encümenleri mazbataları (5/2)

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. : 17707-13938

Arzuhal En. No. : 12133

6 . VI . 1957

Adliye Encümeni Reisliğine

Adana Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Mustafa Türetken'in, Türk Ceza Kanununun 227 nci maddesine tevfiakan bir sene hapis ve 500 lira ağır para cezasıyla mahkûmiyetine dair mezkûr mahal Ağır Ceza mahkemesinden verilen 8 . II . 1956 tarihli hükmün katılaşmasından sonra, adı geçen hükümlü tarafından ileriye sürülen af talebi, Dahilî Nizamnamenin 54 ncü maddesi gereğince, Adliye Vekâleti mümessilinin huzuriyle tetkik olundu.

1. Bu bapta mahkeme dosyasının incelenmesinden anlaşıldığı üzere, hükümlü Mustafa Türetken'in, tervici merama muktedir-olmadığı halde olduğundan bahsile müdahil Yahya Görgün'den beşbin lira istediği hakkında adı geçen muhbirin ihbar ve iddiasından başka hiç bir delil mevcut değildir.

2. Temyiz Mahkemesi 5 nci Ceza Dairesinin 15 . VI . 1956 tarihli bozma ilâmında da açıkça beyan edildiği gibi, mahallî mahkemesince deliller arasında zikrolunan telefon muhaveresinin zanlı ile yapıldığı, yalnız birtakım karîne ve ihtimallere dayanılarak kabul edilmekte olup, bu hususta da tam ve kâmil bir kanaat tevlimeden kesin bir delile rastlanmamaktadır.

3. Diğer taraftan, suçüstü yakalandığı beyan edilen hükümlüyü parayı alırken veya aldıktan sonra elinde tutarken gören olmadığı âmme şahitlerinin ifadelerinden anlaşılmış ve yapılan temsili keşifte ise, yerde bulunan paraların muhakkak surette suçlu tarafından atıldığı katî şekilde tâyin ve tesbit edilememiştir.

4. Gerek Temyiz Mahkemesi 5 nci Ceza Dairesinin, sübut sebep ve delili addedilen hususların hükme kâfi derece ve mertebede olmadığına mütedair olan müdellel ve münakkah kararı gerekse müşarünileyh mahkemenin Ceza Umumi Heyetinden ısrar münasebetiyle verilen tasdik kararına muhalif kalmış bulunan zatların hükümlü lehinde tecelli eden reyleri, hâdisede tesis olunan hükmün, mevcut delillerin hakiki mahiyetlerine aykırı mülâhazalarla verilmiş olduğunu beyan ve işraptan ibaret olmak hasebiyle, dikkate alınacak değer ve mahiyette görülmek lâzımgelmıştır.

5. Hükümlünün şahsi ahvali hakkında izahat alınmak üzere Jandarma Umum Kumandanlığından davet edilen mümessilin encümen huzurunda verdiği malûmata nazaran, suçlu Mustafa Türetken'n hâdisi tarihine kadar yapılan bütün terfileri normal şekilde cereyan etmiş olup herhangi bir şaibesi olduğuna dair sicilinde hiç bir kayıt bulunmamaktadır.

6. Zanlının üç erkek çocuk babası olduğu ve bu çocukların vatan ve millete müfit birer uzuv olarak yetiştirilmeleri de şiddetle arzuya şayan bulunduğu cihetle, kendisinin affı cihetine gidilmesinin içtimai bakımdan da çok fayda sağlıyacağı şüphesiz görülmektedir.

Binaenaleyh arz edilen sebeplerden dolayı aynı zamanda âtîfete de lâyük görülen dilekçi Mustafa Türetken'in ileride telâfisi imkânsız bir âkibete düçar olmamasını temin maksadiyle affı hususunun inha edilmesine encümenimizce ittifakla karar verilmiştir.

Keyfiyeti, iktizası ifa buyurulmak üzere arz ederiz.

Arzuhal Encümeni Reisi Bu M. Muharriri
Konya Mebusu Trabzon Mebusu
A. F. Ağaoğlu S. Karayavuz

Kâtip

Sivas Mebusu
A. Doğruyol
İzmir Mebusu
A. Güngören

Afyon K. Mebusu
H. Tiryakioğlu
Mardin Mebusu
B. Erdem

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 12707, 13938, 12133
Karar Na. 63

15 . VI . 1957

Arzuhal Encümeni Reisliğine

Vazifesine dâhil olmyan bir hususun ifasına veya terkine muktedir ve binnefis terveci merrama muktedir olmadığı halde olduğundan bahisle Yahya Görgün'den (5 000) lira almak suretiyle menfaat temin eylemekten maznun Adana Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Mustafa Türetken'in Türk Ceza Kanununun 227 nci maddesi gereğince 1 sene hapis ve 600 lira ağır para cezalarıyla tecziyesine ve müebbeden memuriyetten mahrumiyetine dair Adana Ağır Ceza Mahkemesinden ittihaz olunan mahkûmiyet kararı Temyiz Mahkemesince tasdik edildikten ve bu suretle hüküm katileştikten sonra hükümlü tarafından vâkı af talebi üzerine encümeninize yapılan tetkikat neticesinde hâdisede adli hata bulunduğu tesbit edilmiş ve af talebinin bundan dolayı kabulü inhasiyle evrak encümenimize tevdi edilmiş bulunmakla, evrakın tetkik ve müzakeresi sonunda :

Dosya muhtevasına göre : Hâdise sırasında Adana Merkez Jandarma Bölük Kumandanı olan maznun Mustafa Türetken'in çeltik ziraati ile iştilal eden Yahya Görgün'ü makamına çağırarak kendisine; (Sen kesik sulama ile ziraat yapıyorsun, suyun mecrasını değiştirebileceğim gibi tamamen de suyu kesebilirim, halbuki devamlı surette su verdiğim takdirde büyük miktarda kazanç temin edebilirsin, bu kazancın % 20 si olan 5 000 lirayı verdiğin takdirde bu suyu devamlı surette çeltik ziraatine akıtırım.) dediği ve muhbir Yahya Görgün'ün bu teklifi kabul ederek hâdiseyi idari ve adli makamlara ihbar ettiği ve suçun tesbiti için zabıtaca gere-

ken tertibat alınmak suretiyle Yahya Görgün'ün verdiği beş bin lira ile birlikte suçlunun meşhuden yakalandığı hâdisenin oluşunu teyideden mütaaddit şahitlerin açık ve samimî ifadeleriyle sabit bulunmaktadır.

Bu itibarla maznunun müdahil Yahya Görgün'den beş bin lira istediği adı geçen muhbirin ihbar ve iddiasından ibaret kalmamış hâdisenin bir hakikat olduğu diğer delillerle teyyüdetmiş bulunmaktadır.

Her ne kadar mahallî mahkemenin ilk kararı Temyiz Mahkemesi Beşinci Ceza Dairesince sübuta taallük eden muhtelif noktalardan bozulmuş ise de takdire taallük eden bu hususlar bozma kararına karşı vâkı ısrar kararı yerinde etraflıca mukni delillerle izah olunarak tetkik ve münakaşa edilmek suretiyle ve mucip sebepleri de gösterilerek maznunun müdahil Yahya Görgün'den beş bin lira istediği ve bu beş bin lirayı aldığı ve bu suretle menfaat temin ettiği kanaatine varılmış ve mezkûr ısrar kararı da son ve en yüksek adli merci olan Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti Umumiyesince tasdik edilmiş olduğundan ve bu tasdik kararına karşı vâkı tashihi karar talebi de aynı heyetçe tetkik olunarak yerinde görülmiyerek reddedilmiş olduğundan encümenimize yapılan tetkik ve münakaşa sonunda hükümde adli bir hata görülmemiştir.

Netice itibariyle suçun mahiyeti ve hâdisenin oluş şekli ve cemiyet nizamı göz önünde tutulmak suretiyle hükümlünün af talebi encümenimize iltifata şayan görülmemiş ve yukarda be-

lirtilen sebeplere müsteniden ittifakla reddedilmiştir.

25 aded muameleli evrak ve bir aded mahkeme dosyası encümeninize iade edilmiştir.

Saygıyla arz olunur.

Adliye Encümeni

Reisi

Aydın

C. Ülkü

Bu M. Muharriri

Erzincan

S. Perinçek

Afyon K.
S. Koraltan

Çoruh
M. Önal

Konya
H. Aydın

Samsun
R. O. Gümüsoğlu

Aydın
N. Geveci

Denizli
I. Hadımlıoğlu

Kütahya
S. S. Nasuhoğlu

Yozgad
M. Ataman

Çankırı
C. Boynuk

Hatay
A. F. Atahan

Muğla
N. Özsan

Zonguldak
E. Sayar

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No: 12707

Arzuhal En. No: 12133

Karar No: 4

30 . I . 1958

Yüksek Reisliğe

Tevcili merama muktedir olmadığı halde olduğundan bahsile müdahil Yahya Görgün'den beş bin lira almak suretiyle menfaat sağlamaktan maznun Adana Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Mustafa Türetken'in yapılan muhakemesi neticesinde Türk Ceza Kanununun 227 nci maddesine tevfikan bir sene hapis ve 500 lira ağır para cezasıyla mahkûmiyetine dair, mezkûr mahal Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 8.II.1956 tarihli hükmün katılaşmasından sonra, adı geçen hükümlü tarafından ileriye sürülen af talebi, Dahilî Nizamnamenin 54 ncü maddesi gereğince, Adliye Vekâleti mümessilinin huzuriyle tetkik olunmuştur.

1. Bu bapta mahkeme dosyasının incelenmesinden anlaşıldığı üzere, hükümlü Mustafa Türetken'in, tervici merama muktedir olmadığı halde olduğundan bahsile müdahil Yahya Görgün'den beş bin lira istediği hakkında, adı geçen muhbirin ihbar ve iddiasından başka kuvvetli bir delilin mevcudolmadığı görüldü.

2. Temyiz Mahkemesi 5 nci Ceza Dairesinin 15 . VI . 1956 tarihli bozma ilâmında da açıkça beyan edildiği gibi, mahallî mahkemesince deliller arasında zikrolunan telefon muhaveresinin zanlı ile yapıldığı, yalnız birtakım karine ve ihtimallere dayanılarak kabul edilmekte olup, bu hususta da tam ve kâmil bir kanaat tevlieden kesin bir delile raslanamadı.

3. Diğer taraftan, suç üstü yakalandığı beyan edilen hükümlüyü parayı alırken veya aldıktan sonra elinde tutarken gören olmadığı âmme şahitlerinin ifadelerinden anlaşılmış ve yapılan temsili keşifte ise, yerde bulunan paraların muhakkak surette suçlu tarafından atıldığı katî şekilde tâyin ve tesbit edilememiştir.

4. Gerek Temyiz Mahkemesi 5 nci Ceza Dairesinin, sübutu sebep ve delili addedilen hususların hükme kâfi derece ve mertebede olmadığına mütedair olan müdellel ve münekkah kararı, gerekse müşarünileyh mahkemenin Ceza Umumi Heyetinden ısrar münasebetiyle verilen tasdik kararına muhalif kalmış bulunan zatların hükümlü lehinde tecelli eden reyleri, hâdisede tesis olunan hükmün, mevcut delillerin hakiki mahiyetlerine aykırı mülâhazalarla verilmiş olduğunu beyandan ibaret olmak hasebiyle, dikkate alınacak değer ve mahiyette görülmeğe lâzımgelmmiştir.

5. Hükümlünün şahsi ahvali hakkında izahat alınmak üzere, Jandarma Umum Kumandanlığından davet edilen mümessilin encümen huzurunda verdiği malûmata nazaran, suçlu Mustafa Türetken'in hâdiseye tarihine kadar yapılan bütün terfileri normal şekilde cereyan etmiş olup her hangi bir şaibe ve sabıkası olduğuna dair sicilinde hiçbir kayıt bulunmamaktadır.

6. Zanlının üç erkek çocuk babası olduğu ve bu çocukların vatan ve millete müfit birer uzuv

olarak yetiştirilmeleri de şiddetle arzuya şayan bulunduğu cihetle, kendisinin affı cihetine gidilmesinin içtimai bakımdan da çok faide sağlayacağı şüphesiz görülmektedir.

Binaenaleyh, arz edilen sebeplerden dolayı aynı zamanda atıfete de lâıyk görülen dilekçi Mustafa Türetken'in affı hususu bir inha mazbatasıyla Adliye Encümenine bildirilmişti. Müşarünileyh encümen vâkı inha münasebetiyle af talebini incelemiş ise de mazbatasında münderiç sebeplerden dolayı vârit görmiyerek reddetmiştir.

Bu durum üzerine lâzımgelen tetkikatı yeni-baştan yapmış olan encümenimiz, yukarda açıklanan esbaba binaen eski görüşünde ısrar etmeyi ittifakla kararlaştırmıştır.

Keyfiyetin, yani hükümlü Mustafa Türetken'in hususi af yoluyla affı lâzımgelceğinin Umumi Heyetin yüksek tasvibine sunulmasını saygı ile arz ve teklif ederiz.

Arzuhal En. Reisi Bu Mazbata Muharriri
Konya Mebusu Trabzon Mebusu
A. F. Ağaoğlu S. Karayavuz

Kâtip		
Antalya Mebusu Y. Yazıcı	Ankara Mebusu R. Dengin	Bolu Mebusu M. Dayroğlu
Çanakkale Mebusu A. H. Sezen		Elâzığ Mebusu M. Altınoğan
Erzurum Mebusu M. Eyüpoğlu		İçel Mebusu Y. Karabulut
Kayseri Mebusu E. Develioğlu		Mardin Mebusu S. Tellioglu İmzada bulunamadı
Ordu Mebusu M. Ekşi		Siird Mebusu F. Şendur
Sivas Mebusu S. Özsever		Samsun Mebusu N. Ulusoy
İmzada bulunamadı		
Urfa Mebusu M. Y. Alhas		Yozgad Mebusu S. Eronat

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 5/2 12707 - 13938 - 12133

Karar No. 38

28 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Vazifesine dâhil olmıyan bir hususun ifasına veya terkine muktedir ve binnefis tervici merama muktedir olmadığı halde olduğundan bahsile Yahya Görgün'den 5 000 lira almak suretiyle menfaat temin eylemekten hükümlü Adana Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Mustafa Türetken'in Türk Ceza Kanununun 227 nci maddesi gereğince bir sene hapis ve 600 lira ağır para cezasıyla tecziyesine ve müebbeden memuriyetten mahrumiyetine dair Adana Ağır Ceza Mahkemesinden ittihaz olunan mahkûmiyet kararı temyiz mahkemesince tasdik edildiğinden ve bu suretle hüküm katileştikten sonra hükümlü tarafından vâkı af talebi üzerine Arzuhal Encümenince atıfete lâıyk görülmesi üzerine dosyanın tetkiki sonunda encümenimizce

af talebinin ittifakla reddi karargir olmuş ve esbabı mucibeli 15 . VI . 1957 tarih ve 63 sayılı kararımızla dosya Arzuhal Encümenine irsal edilmiş idi. Arzuhal Encümeninin af talebi hakkındaki ısrarı üzerine mevzuun Heyeti Umumiyede görüşülmesi 30 . I . 1958 tarih ve 4 sayılı Arzuhal Encümeni kararıyla Heyeti Umumiyeye sevk edilmiş ve fakat Heyeti Umumiyeye sevkı ile beraber seçimlerin yenilenmesi suretiyle yeni bir devreye intikal edilmiş olması hasebiyle Heyeti Umumiyece dosyanın yeni teşekkül eden Adliye Encümeninde müzakeresi karargir olmuştu. Bu defa dosyanın encümenimizde yapılan müzakeresi ve münakaşası sonunda dosya muhtevasına göre hâdise sırasında Adana Merkez Jandarma Bölük Kumandanı

olan hükümlü Mustafa Türetken'in çeltik ziraati ile iştilal eden Yahya Görgün'ü makamına çağırarak kendisine «Sen kesik sulama ile ziraat yapıyorsun, suyun mecrasını değiştirebileceğim gibi tamamen de suyu kesebilirim, halbuki devamlı surette su verdiğim takdirde büyük miktarda kazanç temin edebilirsin, bu kazancın % 20 si olan 5 000 lirayı verdiğin takdirde bu suyu devamlı surette çeltik ziraatine akıtırım.» dediği ve muhbir Yahya Görgün'ün bu teklifi kabul ederek hâdiseyi idari ve adli makamlara ihbar ettiği ve suçun tesbiti için zâbitaca tertibat alınmak suretiyle muhbir Yahya Görgün'ün verdiği 5 000 lira ile birlikte suçlunun meşhuden yakalandığı hâdisenin oluşunu teyit eden zabıt varakası ve mütaaddit şahitlerin açık ve samimî ifadeleriyle sâbit bulunmaktadır.

Bu itibarla hükümlünün müdahil Yahya Görgün'den 5 000 lira istediği adı geçen muhbirin ihbar ve iddiasından ibaret kalmamış, hâdisenin bir hakikat olduğu diğer delillerle teyyüdetmiş bulunmaktadır.

Her ne kadar mahallî mahkemenin ilk kararı Temyiz Mahkemesi 5 nci Ceza Dairesince sübuta taallük eden muhtelif noktalardan bozulmuş ise de delillerin takdirine taallük eden bu hususlar bozma kararına karşı vâkı ısrar kararı yerinde etraflıca mukni hususlarla izah olunarak tetkik ve münakaşa edilmek suretiyle ve mucip sebepleri de gösterilerek hükümlünün müdahil Yahya Görgün'den 5 000 lira istediği ve bu 5 000 lirayı aldığı ve bu suretle menfaat temin ettiği kanaatine varılmış ve mezkûr ısrar kararı da son ve en yüksek adli merci olan Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti Umumiyesince tasdik edilmiş olduğundan ve bu tasdik kararına

karşı vâkı tashihi karar talebi de aynı heyetçe tetkik olunarak yerinde görülmiyerek reddedilmiş bulunduğundan encümenimizce yapılan tetkik ve münakaşa sonunda iddia edildiği ve hile hükümde her hangi bir hata dermeyanını haklı gösterecek bir hal de görülememiştir.

Netice itibariyle suçun Devlet İdaresi aleyhine işlenen cürümlerden olması ve şekli itibariyle Cemiyet Nizamını ilgilendirmesi bakımından hükümlünün af talebi encümenimizce iltifata şayan görülmemiştir. Vakanın oluş şekli itibariyle de ayrıca içtimai bir fayda mülâhaza olunmamış ve bu sebeplerden dolayı hükümlünün af gibi bir atıfete de mazhar bulunması kanaatine de varılamamıştır.

Binaenaleyh, yukarıda arz ve izah ettiğimiz mucip sebeplere mebni af talebi encümenimizce 26 . V . 1958 tarihinde ittifakla reddedilmiştir.

Muameleli evrak ve mahkûmiyet dosyası ile Arzuhal Encümeni Reisliğine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni

Reisi
Aydın
C. Ülkü

Bu M. Muharriri
İzmir
N. Davran

Bu M. Kâtip

Gaziantep

A. Şahin

Gaziantep

A. Şahin

Rize

M. Önal

Uşak

A. B. Akbıykoğlu

Mardin

M. A. Arıkan

Antalya

A. Selekler

Konya

S. Koraltan

Samsun

A. Keleşoğlu

Kütahya

S. S. Nasuhoğlu

Bursa

H. Bayrı

Ordu

Z. Kumrulu

Trabzon

S. Z. Ramoğlu

Balıkesir

V. Asena

Urfa

A. Akan

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 12707

Arzuhal En. No. 12133

Karar No. 15

16 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Adana Merkez Jandarma Bölük Kumandanı Yüzbaşı Mustafa Türetken tarafından vâkı af talebinin reddine dair Adliye Encümeni'nden son defa verilen 28 . V . 1958 tarih ve 38 numaralı Kararı muhtevi mazbata ile bu husustaki dosya encümenimizin 14 . I . 1959 tarihli içtimaında tekrar incelenmiş ve neticede, af inhasında ısrarı mutazammın bulunan 30 . I . 1958 gün ve 4 Karar sayılı selef encümen mazbatasının aynen kabulüne ittifakla karar verilmiştir.

Keyfiyet, Umumi Heyetin Yüksek tasviplerine sunulmak üzere, saygı ile arz olunur.

Arzuhal En. Reisi

Çorum Mebusu

H. Ortakcioğlu

Kâtip

Çanakkale Mebusu

A. H. Sezen

Erzurum Mebusu

M. Eyüpoğlu

Konya Mebusu

S. Sayın

Mazbata Muharriri

Samsun Mebusu

N. Ulusoy

Bolu Mebusu

M. Dayıoğlu

Hatay Mebusu

I. Mursaloğlu

Trabzon Mebusu

O. N. Lermioğlu

Yozgad Mebusu

S. Eronat

Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/293)

T. C.

Başvekâlet

9 . I . 1959

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 841/39

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 20 . XII . 1958 tarihinde kararlaştırılan Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihasının esbabı mucibesi ve ilişiğiyle birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Karayolları Umum Müdürlüğüne aşağıda arz edilen sebeplerle 21 050 000 liralık munzam tahsisat verilmesine lüzum hâsıl olduğundan ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

1. 307/10 (Daimî vazife harcırahı)

1958 malî yılı içerisinde Eylül ayına kadar 102 aded teknik eleman tâyin edilmiş ve yine Eylül ayına kadar 97 aded nakil yapılmıştır. Nakil vasıtaları ücretlerinin % 57 artış neticesi 307. faslın 10. (Daimî vazife harcırahı) maddesine konulmuş olan ödenek kifayet etmemiştir. Bu sebepten 25 000 liraya,

307/20 (Muvakkat vazife harcırahı)

1958 malî yılı bütçesinin 307. faslın 20. (Muvakkat vazife harcırahı) maddesine konulmuş olan tahsisat nakil vasıtalarındaki artış dolayısıyla tamamen sarf edilmiştir. Hizmeti aksatılmadan 1959 malî yılbaşına kadar temadisini temin maksadıyla 10 000 liraya,

307/40 (Ecnebi memleketler harcırahı)

İstanbul Boğaz Köprüsü Projesinin tetkiki için 4 Türk, 2 İsviçreliden müteşekkil bir komite kurulmuştur. 1958 malî yılı sonuna kadar 4 kişilik Türk Heyetinin iki defa İsviçre'de yapılacak toplantıya iştirak edeceği cihetle 30 000 liraya,

307/50 (Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin harcırah ve başka masrafları)

İstanbul Boğaz Köprüsü projesinin tetkiki için Türkiye'de yapılacak iki toplantıya 1958 malî yılı sonuna kadar iştirak etmesi gereken iki İsviçrelinin yol masrafları ile Türkiye'deki ikametleri esnasında zaruri ve diğer masraflarını karşılamak için 10 000 liraya, ihtiyaç hâsıl olmuştur.

2. 501. (Geçen yıl Borçları)

1957 senesi bütçesi tertibinde tahsisat bakiyesi mevcut ise de 1958 senesi bütçesinden bu borçlar için Bütçe Kanununun verdiği yetkiye müsteniden tahsisat tefriki kabil olamadığından 1957 senesinde tahakkuk edip ödenemiyen borçlar için 70 000 lira 501. fasıl gerekçesinde arz olunan sebeplerle ve Muhasebe Umumiye Kanununun 93. maddesine göre zaman aşımına da uğramamış olması dolayısıyla bu faslın 10. (1953 - 1956 yılları borçları) maddesine 53 000 liralık 20. (1928 - 1952 yılları borçları) maddesinden de 2 000 liralık munzam tahsisat istenilmesi zarureti hâsıl olmuştur.

505. (Hükme bağlı borçlar)

1958 yılında bu fasla 750 000 liralık tahsisat konulmuş ise de bu miktar tamamen sarf edilmiş ve elde kesinleşmiş ilâma müstenit ve icraya intikal etmiş, ödenmesi zaruri 300 000 liralık borç mevcud olduğundan bu fasıl için de 300 000 liralık munzam tahsisat istenilmesi zarureti hâsıl olmuştur.

3. Yatırımlar tertibine istenen 20 050 000 liranın : 5 050 000 lirası yol yapım işlerine aid olup yapım malzemesinin fiyat ve nakliye ayarlamalarından hâsıl olan farka tahsis edilecektir.

1 500 000 lirası, makina ve vasıtalar onarımına aid olup mevcut makinaların tamirine gerekli tahsisat eşya fiyatlarında husule gelen farklar dolayısıyla ihtiyaca kâfi gelmemesi sebebiyle artırılmıştır.

1 000 000 lirası, makina alımına tahsis edilecektir, 2 000 000 lirası, bakım ve asfalt dairesi ihtiyacı karşılığı olup bu ihtiyacın 500 000 lirası asfalt işlerinde kullanılan malzeme ve nakliye fiyatlarındaki artıştan, 1 500 000 lirası da normal bakım ve onarım işlerindeki işçi ücretleri, nakliye bedelleri, demir ve çimento fiyatlarının artışından ileri gelmektedir.

10 500 000 lirası, vilâyet ve köy yollarına yardım maddesine ait olup bu madde ihtiyacı aslında bu miktarın çok üstünde olmasına rağmen imkânlar gözönünde bulundurularak ancak bu kadar tahsisat teklif edilmiştir.

500 000 lirası, 782 nei (Teknik hizmetliler muvakkat vazife harcırahı) dır. 1958 malî yılı bütçesinde kabul edilmiş bulunan 1 500 000 liralık tahsisat nakil vasıtaları ücretlerinin artışı ve genişliyen kara yolları hizmetleri dolayısıyla tamamen sarf edilmiştir.

Teknik hizmetlerin icabettirdiği etüd, istikşaf, sondaj, kontrol ve diğer yol ve köprü inşaa ve bakımı ile ilgili hizmetlerin devamı için bu fasla 500 000 liralık munzam tahsisat teklifi zaruri olmuştur.

Munzam tahsisat olarak istenen 21 050 000 lira aşağıda açıklanan şekilde «B» cetvelinde (geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adıyla yeniden açılan 7 nei fasla ilâve edilmek suretiyle karşılanacaktır.

(Maliye Vekâletince 1957 yılı bütçesinin Karayolları Umum Müdürlüğüne yardım fasıllarından bütçeye masraf kaydı suretiyle Hazine İç Tediye Mesul Muhasipliğince bütçe emanetine alınan miktardan 47 293 306,02 lira 1958 yılına devredilmiştir.)

Karayolları Umum Müdürlüğü 1957 yılı hesabı katî kanun lâyihası ilişik «Merkez ve bölgeler mensul muhasipliklerinin 1957 idare hesabına ait özlet cetvellerinin tevhide suretiyle çıkarılan» umumi mizan cetvelinde gösterildiği üzere 67 578,15 liranı kasalarda 11 253 531,34 lirası da bankalarda olmak üzere ceman 11 321 109,49 lira nakit mevcudu bulunmaktadır.

Bu duruma göre nakit mevcudu, Hazine emanetindeki 47 293 306,02 lira ile kasa bankalardaki 11 321 109,49 lira toplamı olarak 58 614 415,51 lira oluyor.

Buna mukabil yine hesabı katî kanun lâyihasına ilişik umumi mizana göre emanet hesaplarında 37 341 567,17 lira mevcut bulunmaktadır.

Nakit mevcudu olan 58 614 415,51 lira ile emanet hesaplarındaki 37 341 567,17 liranın tenzilin-den sonra 21 272 848 liralık nakit fazlası kalmaktadır.

Bu miktarın 21 050 000 lirası «B» işaretli cetvelin sonunda (geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adıyla yeniden açılan 7 nei fasla ilâve edilmiştir.)

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/293

Karar No. 34

20 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı

İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 9 . I . 1959 tarihli ve 71-841/39 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası encümenimize havale edilmiş olmakla Nafia Vekili, Karayolları

Umum Müdürü ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde belirtilen mucip sebeplere istinaden Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa merbut (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin lâyihaya merbut cetvelde yazılı tertiplerine 21 050 000 liralık münzam tahsisat verilmesini ve aynı kanuna bağlı (B) işaretli cetvelin sonunda (geçen ve eski yıllardan devreden nakit) unvanı altında yeniden açılacak 7 nci fasla da 21 050 000 liranın tahsisat kaydedilmesini temin maksadiyle ihzar ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâyihanın sevkini mucip sebepler yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve lâyiha merbutu bulunan cetvelle birlikte Hükümetin teklifi veğhile aynen kabul edilmiştir.

Kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	M. M.	Kâtip
Balıkesir	İzmir	Diyarbakır
H. İmre	B. Bilgin	M. H. Ünal
Ankara	Artvin	Artvin
M. Akpınar	H. Çeltikçioğlu	Y. Gümüşel
Çorum	Çorum	Denizli
H. Bulgurlu	Y. Gürsel	A. R. Karaca
Diyarbakır	Erzincan	Eskişehir
H. Turgut	R. Bayındır	M. Başkurt
İsparta	İstanbul	Kars
T. Tıgılı	İ. Sevel	B. Öcal
		İmzada bulunamadı
Kastamonu	Kayseri	Konya
M. İslamoğlu	O. Kavuncu	M. Bağrıaçık
Kocaeli	Maras	Nevşehir
C. Tüzün	E. Soysal	N. Önder
Ordu	Rize	Rize
A. Topaloğlu	İ. Akçal	M. Önal
Siird	Sinob	Yozgad
M. D. Süalp	Ö. Özen	T. Alpay

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvel-lerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin, ilişik cetvelde yazılı tertiplerine 21 050 000 liralık münzam tahsisat konulmuştur.

MADDE 2. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin sonunda (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adı ile yeniden açılan (7) nci fasla 21 050 000 lira ilâve edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini ie-raya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

20. XII. 1958

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili

Devlet Vekili
A. Aker

Devlet Vekili ve
Münakalât V. V.
M. Kurbanoğlu

Devlet Vekili ve
Çalışma V. V.
H. Şaman

Millî Müdafaa Vekili

Hariciye Vekili

Maarif Vekili
C. Yardımcı

Ticaret Vekili
H. Erkmen

Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsmen

Münakalât Vekili

Sanayi Vekili

İmar ve İskân Vekili
M. Berk

Adliye Vekili
E. Budakoğlu

Dahiliye Vekili ve
Hariciye V. V.
Dr. Namık Gedik

Maliye Vekili ve
Millî Müdafaa V. V.
H. Polatkan

Nafia Vekili
T. İleri

Sıh. ve İç. Mua. Vekili
Dr. L. Kırdar

Ziraat Vekili
N. Ökmen

Çalışma Vekili

Bas. - Yay. ve Turz Vekili
S. Somuncuoğlu

Koordinasyon Vekili ve
Sanayi V. V.
S. Ataman

[A/1] - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Eklenen Lira
307	10	Daimî vazife harcırahı	25 000
	20	Muvakkat vazife harcırahı	10 000
	40	Ecnebi memleketler harcırahı	30 000
	50	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin harcırah ve başka masrafları	10 000
		Fasıl yekûnu	75 000
501		Geçen yıl borçları	70 000
502	10	1953 - 1956 yılları borçları	53 000
	20	1928 - 1952 » »	2 000
		Fasıl yekûnu	55 000
505		Hükme bağlı borçlar	300 000
		(A/1) Yekûnu	500 000

[A/2] Yatırımlar

781	10	Yapım	5 050 000
	30	Makina ve vasıtalar onarımı	1 500 000
	40	Satılınacak makina ve vasıtalar	1 000 000
	60	Sürekli onarmalar	2 000 000
	70	Vilâyet ve köy yolları yapımı ve yapımına yardım (Dağıtım ve harcama şekli Heyeti Vekilece belirtilir)	10 500 000
		Fasıl yekûnu	20 050 000
782		Teknik hizmetliler muvakkat vazife harcırahı	500 000
		(A/2) Yekûnu	20 550 000
		UMUMİ YEKÛN	21 050 000

**Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa
bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâiyhası
ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/295)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 844/49

12 . I . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 27 . XII . 1958 tarihinde kararlaştırılan Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâiyhasının, esbabı mucibesi ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından inşa ettirilmekte olan büyük barajların göl sahalarında yapılması zaruri istimplâklerle ilgili dâvaların gerektirdiği masrafa bütçenin ilgili tertibindeki tahsisat kâfi gelmediğinden (A/1) işaretli cetvelin 419 neu faslına (300 000) lira;

Büyük baraj inşaatlarında kaydedilen ilerleme inşaat mevsimi başındaki tahminleri tecavüz ettiğinden tahakkuk eden istihkakların ödenmesi için (A/2) işaretli cetvelin 786/11 tertibine (8 000 000) lira munzam tahsisat eklenmesine zaruret hâsıl olmuştur.

Munzam tahsisat olarak istenen (8 300 000) lira aşağıda izah olunduğu veçhile (B) işaretli cetvelde (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adı ile yeniden açılan (9) neu fasla tahsisat kaydedilmek suretiyle karşılanacaktır;

Maliye Vekâletince, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne yardım fasıllarından bütçeye masraf kaydı suretiyle, Hazine İç Tedyeler Mesul Muhasipliği tarafından bütçe emanetine alınan miktardan (22 673 974,53) lira 1958 yılına devredilmiştir. Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1957 yılı hesabı katî kanunu lâiyhasında (Merkez ve bölgeler mesul muhasipliklerinin 1957 yılı idare hesabına ait özet cetvellerinin tevhibi suretiyle çıkarılan) umumi mizan cetvelinde gösterildiği üzere, (227 351,49) lirası kasalarda ve (4 739 468,67) lirası da bankalarda olmak üzere ceman (4 966 820,16) lira nakit mevcudu bulunmaktadır.

Şu hale nazaran nakit mevcudu, Hazine emanetindeki (22 673 974,53) lira ve kasa ve bankalardaki (4 966 820,16) lira ile yekûn olarak (27 640 794,69) lirayı bulmaktadır.

Buna mukabil, yine hesabı katî kanunu lâiyhasına ilişik umumi mizana göre emanet hesaplarında (18 925 076,07) lira mevcut bulunmaktadır.

Nakit mevcudu olan (27 640 794,69) liradan emanet hesaplarındaki (18 925 076,07) liranın tenzilinden sonra (8 715 718,62) lira nakit fazlası kalmaktadır.

Bu miktarın (8 300 000) lirası (B) işaretli cetvelin sonunda (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adı ile yeniden açılan 9 neu fasla tahsisat kaydedilmiştir.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/295
Karar No. 35

20. I. 1959

Yüksek Reisliğe

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 12 . I . 1959 tarihli ve 71 - 844/49 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası encümenimize havale edilmiş olmakla Nafia Vekili, Devlet Su İşleri Umum Müdürü ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, esbabı mucibesinde belirtilen lüzum ve zaruretlere binaen Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 419 ncu mahkeme masrafları faslına 300 000 ve (A/2) işaretli cetvelin 786 nci faslının 11 nci yapım ve esash onarım masrafları maddesine 8 000 000 liralık munzam tahsisat verilmesini ve aynı bütçenin (B) işaretli cetvelinin sonunda (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adı ile yeniden açılan 9 ncu fasla 8 300 000 liralık tahsisat kaydolunmasını temin maksadiyle ihzar ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâyihanın sevkini mucip sebepler encümenimizde de yerinde görülerek yapılan müzake-

relerden sonra maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve kanun lâyihası Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis Balıkesir H. İmre	M. M. İzmir B. Bilgin	Kâtip Diyarbakır M. H. Ünal
Ankara M. Akpınar	Artvin H. Çeltikçioğlu	Çorum Y. Gürsel
Denizli A. R. Karaca	Diyarbakır H. Turgut	Erzincan R. Bayındır
Gaziantep E. Cenani	İsparta T. Tıǧlı	İstanbul M. Erdener
Kars B. Öcal	Kayseri O. Kavuncu	Maras E. Soysal
İmzada bulunamadı		
Nevşehir N. Önder	Ordu A. Topaloğlu	Rize I. Akçal
Rize M. Önal	Siird M. D. Süalp	Sinob Ö. Özen
	Yozgad T. Alpay	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı
Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik
yapılması hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 419 neu (Mahkeme masrafları) faslına 300 000 ve (A/2) işaretli cetvelin 786 neu (3132, 4100, 4649, 5259, 5977, 6089 ve 7030 sayılı kanunlar gereğince yapılacak yeraltı ve yerüstü su işleri) faslının 11 nei (Yapım ve esaslî onarım masrafları) maddesine 8 000 000 liralık münzam tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin sonunda (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adı ile yeniden açılan 9 neu fasla 8 300 000 liralık tahsisat kaydolunmuştur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

27. XII. 1958

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili
A. Aker

Devlet Vekili

Devlet Vekili ve
Münakalât V. V.
M. Kurbanoğlu

Devlet Vekili ve
Çalışma V. V.
H. Şaman

Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes

Hariciye Vekili
F. R. Zorlu

Maarif Vekili
C. Yardımcı

Ticaret Vekili
H. Erkmen

Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsmen

Münakalât Vekili

Sanayi Vekili

İmar ve İskân Vekili
M. Berk

Adliye Vekili
E. Budakoğlu

Dahiliye Vekili
N. Gedik

Maliye Vekili
H. Polatkan

Nafia Vekili
T. İleri

Sıh. ve İç. Mua. Vekili
Dr. L. Kırdar

Ziraat Vekili
N. Ökmen

Çalışma Vekili

Bas. - Yay. ve Turz. Vekili
S. Somuncuoğlu

Koordinasyon Vekili ve
Sanayi V. V.
S. Ataman

